

Terorizem

»iz
mojega
fotelja«

BRANKO ZIHERL

Predsednik Scalfaro srečal sicilske sodnike

PALERMO - »Preventivni pripor predstavlja zelo delikaten problem. Po eni strani gre namreč za to, da se zagotovijo roki pravice zlikovci, po drugi strani pa tudi za to, da ne prihaja do teptanja človekovih pravic.« Tako je povedal predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro, ko se je včeraj ob zaključku svojega dvodnevnega obiska na Siciliji srečal s tamkajšnjimi

sodniki.

Scalfaro je včeraj tudi pojasnil svoje sobotne izjave o potrebi po politični stabilnosti, ki so dvignile val kritik, zlasti iz vrst desnice. Zanimal je, da bi bil absolutno proti predčasnim volitvam oktobra, kot so nekateri tolmacili. Sicer pa je včeraj tudi več političnih predstavnikov izrazilo Scalfaru solidarnost.

Na 2. strani

Včeraj uradna svečanost v spomin na žrtve fojbe

BAZOVICA - Trzaska občinska uprava in poseben odbor, v katerem so sodelovale ezulske organizacije in razna patriotska združenja, sta se včeraj poklonila spominu žrtve fojbe. Slovesnost, ki sodi v okvir prireditve ob 50-letnici konca druge svetovne vojne, je imela velik verski poudarek, saj je trzaski škof Bellomi ob bazovski fojbi daroval mašo.

V homeliji se je spomnil tudi

Rizarne, pozval je k ljubezni in miru. O Rizarni in fojbah je govoril tudi trzaski zupan Illy, ki je izrazil željo, da bi Trst ne dopustil več takšnih grozot.

V imenu Odbora za proslavo pa je govoril podpredsednik Marcello Lorenzini. Včerašnje slovesnosti so se udeležili predstavniki najvišjih uprav in oblasti v deželi.

Na 2. strani

BOSNA / SIRENE NA PALAH IN V SARAJEVU

Izetbegović odločno zavrača zapoznele pozive k premirju

V Sarajevu najmanj devet mrtvih in ranjeni v vrsti za vodo

SARAJEVO - Predsednik Bosne in Hercegovine Alija Izetbegović, ki se naprej zavrača pozive zahodnih državnikov k prenehanju sovražnosti, je za državno televizijo izjavil: »V položaju, v kakršnem smo, nam ni treba upoštevati mnenja tistega sveta, ki doslej ni nicesar naredil za Sarajevo.« Izjava izraza skrajno stisko prebivalcev bosanske prestolnice, ki ne vidi drugega izhoda kot preboj iz triletnega obroča. Včeraj je granata na Dobrinji ubila najmanj devet ljudi, več pa jih je ranila, ko so čakali na vodo. Srbi so pred tem zločinom prekinili vse dovode vode, plina in elektrike v Sarajevo. Predstavniki vladne armade zago-

tavljajo, da operacija preboja poteka po načrtu, medtem ko srbski poročevalci trdijo, da so imele muslimansko-hrvaske sile v dosedanjih ofenzivah hude izgube. Siloviti pehotni spopadi okrog ključne preskrbovalne poti po južnih pobočjih Sarajeva so se včeraj nadaljevali z nezmanjšano močjo. Hudi boji potekajo tudi v okolici Tuzle.

Združenje hrvaških izobražencev je včeraj od hrvaške vlade zahtevalo, naj posrednika ZN za nekdanjo Jugoslavijo Thorvalda Stoltenberga razgласi na nezazeleno osebo, češ da je med drugim nekje na Norveškem izjavil tudi to, da »v Bosni ni etničnega spora«.

Teharje: sprava je je naloga mladih

TEHARJE - Svojci junija 1945 pobitih v taborniku na Teharjah in drugod v okolici Celja in nekateri drugi, ki obsojajo po vojni zagrešene zločine, so se včeraj ob 50-letnici na zemljišču med celjskim odlagališčem komunalnih odpadkov in sadrenim cinkarninim jezerom ob krizu zbrali na žalni slovesnosti v spomin teh obžalovanja vrednih dogodkov. Maseval je mariborski škof Franc Kramberger, nato pa je približno 1.500 zbranim, ki so prisli iz vseh koncev domovine in tudi iz Argentine, Svice, ZDA in od drugod, spregovorilo več govornikov. Nekateri bolj, drugi mnogo manj strpno so se spomnili tistih medvojnih in povojnih časov in zahtevali drugačno vrednotenje zgodovinske vloge slovenskega domobranstva. Se najbolj trezno je današnje razmere ocenil škof Kramberger, ko je rekel, da po bratomorni vojni sprava med Slovenci ne bo tak ali drugačen obred na tem ali onem kraju, temveč bo rezultat zgodovinskega napora mnogih generacij.

Umrli je igralec Boris Kralj

LJUBLJANA - V soboto je umrl gledalski in filmski igralec Boris Kralj, rojen 19. maja 1929 v Cerknici. Boris Kralj se je zapisal v spomin številnih generacij gledaliskih obiskovalcev kot eden vodilnih repertoarnih igralcev ljubljanske Drame od šestdesetih do osemdesetih let. Zadnjo vlogo je igral v Partljičevi komediji Moj ata socialistični kulak. Po upokojitvi je ustvaril nekaj vidnih vlog v SSG v Trstu. Kralj se je uveljavil tudi

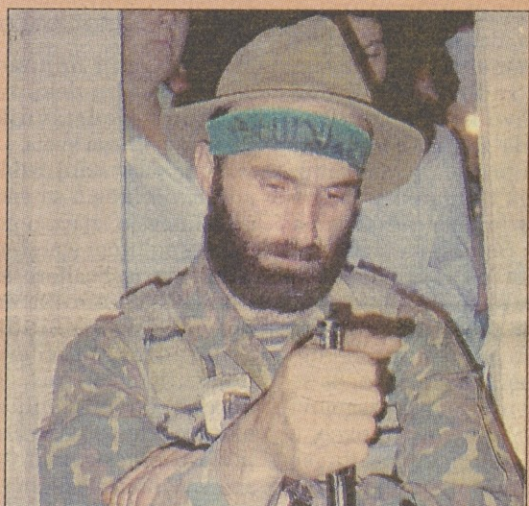

na področju filma. Sodeloval je v mnogih serijah in oddajah RTV Slovenija, po upokojitvi pa je izdal tudi nekaj pesniških besedil.

RUSIJA / ČEČENSKI TERORIZEM

Kljub dogovoru napetost ostaja

Černomirdin dosegel dogovor o izpustitvi vseh ženski in otrok

BUDJONOVSK - Zdi se, da je bil pogajalec ruske vlade Viktor Černomirdin uspešen. Z vojaškim voditeljem upornikov Čecenov Basajevom (na sliki) je sklenil dogovor v treh točkah, ki predvideva izpustitev vseh žensk in otrok iz močno poškodovane bolnišnice v Budjonovsku, kasneje pa naj bi izpustili še večino drugih talcev. Kljub navidezne-

mu olajšanju, je ozračje okrog bolnišnice, obkoljene z elitnimi ruski protiterorističnimi enotami, še vedno zelo napeto. Tako ni povsem jasno, kako se bo razpletla kriza s čecenskimi talci v tem južnoruskem mestu. Krvava bilanca teroristične akcije Čecenov je že doslej zelo visoka in nikakor ne obeta bližnjega konca čecenske krize.

TOTOCALCIO
111 XXX XX1 X1XX
Dobitki: 13 - 64.833.000 lir
12 - 2.753.600 lir

DANES NA SPORTNIH STRANEH

»Azzurri« danes proti Švici

Italijanska nogometna reprezentanca bo drevi v Lausanni igrala proti Švici. V reprezentanci bo krstni nastop opravil član Rome Statuto. Tekma se bo začela ob 20.30

Stran 11

Zmaga trebenskega Primorca

V predzadnjem kolu turnirja za obstanek v 2. amaterski ligi je trebenski Primorec včeraj v gosteh premagal ekipo San Vito al Torre z 2:0.

Stran 11

24 ur Le Mansa dobil McLaren

Zmagovalci ene najpomembnejših avtomobilističnih dirk na svetu, 24 ur Le Mansa so Francoz Dalmas, Fince Lehto in Japonec Sekiya na McLarnu.

Stran 13

Italijanske košarkarice druge na EP

Italijanska ženska košarkarska reprezentanca je na evropskem prvenstvu v Brnu osvojila srebrno kolajno. V finalu so »azzurre« izgubile z Ukrajino.

Stran 14

Tridneva Športna šagra na Opčinah za rešitev Stadiona 1. maj povsem uspela

Tridnevna Športna šagra, ki jo je v Prosvetnem domu na Opčinah priredil Odbor za ohranitev Stadiona 1. maj, je presešla tudi najbolj roznata pričakovanja. V Prosvetnem domu se je namreč vse tri dni zbralo ogromno ljudi, saj je bil športno-glasbeni spored izredno pester. Ze ta teden pa bo »Odbor« soudeležen s KD Škamperle se pri organizaciji tradicionalnega kresa.

Na sliki KROMA: trenutek z uspele zaključne prireditve Trofeje Jadran v minibasketu, katere se je skupno udeležilo devet ekip s koraj 100 minikošarkarji.

SICILIJA / DRUGI DAN PREDSEDNIKOVEGA OBISKA

Scalfaro se je srečal s sodniki

Še polemike o predhodnih volitvah

PALERMO - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je včeraj zaključil svoj dvodnevni obisk na Siciliji. Najprej je obiskal grobova sodnikov Giovannija Falconeja in Paola Borsellina, ki ju je umorila mafija, ter trg v središču Palerma, ki nosi ime po 13 žrtvah mafije, nakar se je v sodni palači srečal s silijskimi sodniki.

Sodnik Giovanni Puglisi je visokemu gostu izročil spomenico, ki jo je podpisalo kakih 200 sodnikov, z zahtevo, naj bi ne prislo do spremembe sistema preventivnega pripora, ki je trenutno predmet obravnave v parlamantu. Scalfaro je dokument vzel na znanje in sodnikom priznal pravico, da izražajo »tehnična mnenja« o zadevah, ki zadevajo njihovo dejavnost. Opozoril pa je, da zadnja beseda pri tem pripada parlamentu, ki ga italijanska ustava tako in tako postavlja na vrh republiške zgradbe. Sicer pa je predsednik republike tudi podčrtal, da je problem preventivnega pripora izredno delikten, saj gre za to, da se po eni strani res zagotovi roki pravice zlikovce, a po drugi tudi, da se spostujejo clovekove pravice.

Na srečanju v sodni palači je Scalfara nagovoril tudi palermški državni pravdnik Giancarlo Caselli in predlagal, naj bi državni poglavar posredoval za to, da bi osnovali stalno konferenco o sodnih problemih na Siciliji, ki naj bi jo med drugimi sestavljali pravosodni, zaklad-

Predsednik Scalfaro po počastitvi Falconejevega spomina

ni in notranji minister ter minister za delo, kakor tudi predstavniki Visjega sodnega sveta.

Sicer pa v italijanskih političnih krogih se vedno odmevajo izjave o potrebi o politični stabilnosti, ki jih je Scalfaro izrekel v svojem prvem dnevu obiska na Siciliji. Predsednik je včeraj pojasnil, da ni res, da noče predcasnih volitev oktobra, kot so mu očitali zlasti predstavniki desnice. V bran Scalfara pa sta se včeraj postavila tajnik Demokratskega centra Casini, ki je dejal, da mora Dinijeva vlada izpeljati »vsaj« pokoninsko reformo in odobritev finančnega zakona za leto 1996, ter tajnik leve veje Ljudske stranke Bianco, ki je dejal, da Scalfaro dosledno brani demokratske ustanove.

NOVICE

Pretep v Rimu med priseljenci

RIM - Malo pred polnočjo v soboto je v rimski četrti Centocelle prislo do velika prepira in pretepa med priseljenci iz različnih držav. V pretep je bilo vpletenih približno 50 oseb raznih narodnosti, fizično obračunavanje pa je bilo tako silovito, da so policijski agenti z veliko težavo obvladali situacijo. Aretirali so 17 oseb - pet Romunov, 4 Indijci in 8 Pakistancev - pod obtožbo, da so se udeležili nasilnega pretepa in da so se upirali organom javne varnosti, nekatere bodo obtožili tudi napada na agente, ker so bili trije policisti lažje ranjeni, ranjena pa sta tudi dva od petih aretiranih Romunov. Preiskovalci zaenkrat domnevajo, da gre za obračunavanje med priseljenci, ker so »tudi neznani državljani« dve uri prej v neposredni bližini hudo pretepli dva Indijca.

»Erotica« žela uspeh

MILAN - Milanski župan Marco Formentini jo je označil za neokusno, vendar pa je pobuda »Erotica«, namenjena »menjavam, izmenjavam (in nadomestkom) erosa«, naletela na velik odziv občinstva. V prvih treh dneh naj bi po oceni direktorja Emilia Magliana v »eroticne« prostore Palalida prišlo okrog 12 tisoč ljudi. Ko bi se pari vseppek mesali, bi župan Formentini imel prav, je komentiral Magliano, vendar je v ta namen rezervirana posebna dvorana, v katero imajo dostop samo redno vpisani člani. Izmenjava partnerjev pa je samo del prireditve, je nadaljeval Magliano, ki je tudi povedal, da so organizatorji za pripravo »Erotice« porabili 500 milijonov lir. In se je splacalo, je se pripomnil.

Marijin kipec iz Civitavecchie naj bi se spet krvavo solzil

RIM - Marijin kip iz Civitavecchie se je spet krvavo zasolil. Tako vsaj zatrjuje Maria Luisa Martini, starka iz kraja Orte. Novi »čudezni dogodek« naj bi se pripetil včeraj ob 13.25. Tedaj se je ženica nahajala v cerkvi v Pantanu in kleče molila pred kipom. »Ko sem dvignila glavo, se je iz levega očesa utrnila rdeča solza. Videla sem, kako je polzela do sredine lica.« je vsa vzhicana pripovedovala vernikom in drugim radovednežem, ki so bili v cerkvi.

Videnje ženske pa je malokoga res prepričalo. Celo skof v Civitavecchi msgr. Grillo je dokaj skeptičen. »Steklo lahko masikoga preslepi,« je dejal casnikarjem. Vedeti je namreč treba, da se Marijin kipec od predvčerajšnjim nahaja v stekleni neprobojni nizi v cerkvi v Pantanu, potem ko je bil dalj časa zaplenjen na skofiji.

PREVOZI / PO ZAMRZNITVI STAVK SE POLOŽAJ UMIRJA

Avtonomni sindikati ostro napadajo vlado

Dolžijo jo kršenja svobode in napovedujejo ovadbe

RIM - Do 25. junija nobene stavke v transportu. Potem ko sta minister za delo Treu in za prevoze Caravale v soboto izdala odredbo o »zamrznitvi« vse stavkovnih gibanj v letalskem, železniskem in pomorskem prometu, se je včeraj položaj skoraj normaliziral. Avtonomna sindikata letalskih pilotov Anpac in Appl sta se včeraj odločila, da sprejmeta vabilo delodajalske organizacije Intersind za nadaljevanje pogajanj, do katerega bo prislo že danes, pa ceprav je le malo upanja, da se bodo problemi premaknili z mrtve točke. Glasnik sindikata Anpac je celo napovedal, da so piloti pripravljeni na nove stavke, če ne bo na pogajanjih posredoval sam predsednik vlade Dini, kar pomeni, da so se pripravljene gladko pozvignati na odrebo vlade o prepovedi stavk. Drugače je na železnici, kjer promet poteka brez zastojev, medtem ko je osebje trajektov potrdilo, da napovedane stavke.

Pomiritev v italijanskem transportnem sektorju pa seveda ne pomeni, da so problemi rešeni, nasprotno. Največ jih imajo nedvomno pri nacionalnem letalskem prevozniku Alitalii, katerega piloti obljublajo, da ne bodo zlepa odvrgli bojnega kopja. Množična »epidemija« živčnih bolezni se je sicer delno podela, tudi zaradi hudih kritik, ki so jih piloti deležni v javnosti in v tisku: za popolno ohromitev letalskega prometa, ki so jo povzročili, niso bili pripravljeni žrtvovati niti enega samega dneva plače, opozarjajo komentatorji, saj so raje izbrali bolezensko odsotnost, ki jim ne sega v denarnice. In odgovor? Če vlada ne bo ustavila procesa razdruževanja Alitalie in oddajanja svojih dejavnosti v najem tujim družbam, so piloti pripravljeni na nove stavke, ne glede na odredbo Caravaleja in Treua. Zraven sindikata pilotov zavračata obtožbe o korporativističnem obnašanju in sporocata,

da preverjata pravno veljavnost odredbe o zamrznitvi stavk, za zdaj pa potrjujeta, da napovedano stavko za petek, 23. junija, vladi v brk.

Preizkušanje moči med vlado in sindikati transportnih delavcev se torej nadaljuje in vprašanje je, kako se bo izteklo, če bo res prislo do stavk kljub odredbi o njihovem zamrznjenju. Konfederalni sindikati, v prvi vrsti CGIL, so že izrazili svoje pomisleke nad ravnanjem pilotov in nekaterih drugih kategorij, samostojni in divji sindikati pa dolžijo vlado hudega napada na svobodo in na ustavo in napovedujejo sodne prijave ministra Caravaleja. Enakega mnenja je tudi vrh Komunistične prenovalte Bertinotti in Cossutto, za katere je začasna zamrznitev stavkovne pravice dokaz o nesprejemljivem »avtoritarizmu, s katerim se Dinijeva vlada lotava socialnih in sindikalnih konfliktov«.

RIM / PROTEST ŠOLNIKOV

Dinijeva poslanica šolskim ravnateljem

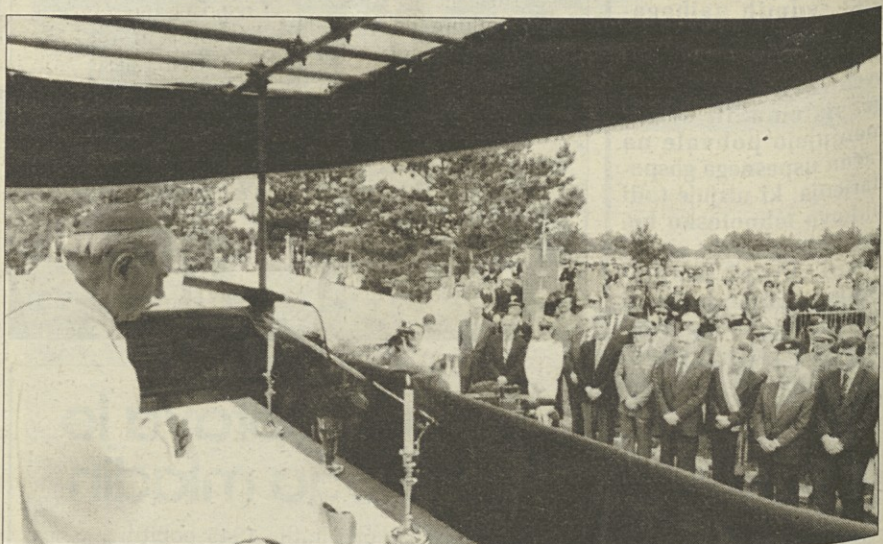
RIM - Zadostitev upravičenih pričakovanj vseh, ki se konstruktivno zavzemajo za rast sole, terja kompleksne in obsirne posege, kot je npr. predlog o avtonomiji, ki ga je pred kratkim izdelala italijanska vlada. Tako je med drugim v poslanici ravnateljem italijanskih sol, ki so se včeraj zbrali na protestnem zborovanju, zapisal predsednik italijanske vlade Dini, ki je zagotovil, da bo vlada se nadalje z vso pozornostjo spremljala to problematiko. Da so razhajanja med solniki in vlado precejšnja, prica

dejstvo, da veliko solnikov zavrača sporazum o novi delovni pogodbi, za katerega so se dogovorili konfederalni sindikati in agencija Aran (zadolžena je za sklepanje delovnih pogodb na področju javnih ustanov). Na včerajšnjem protestnem zborovanju, na katerem so prebrali Dinijev poslanico, je predsednik Vsestranskega združenja ravnateljev ANP Giorgio Rembado izjavil, da je proti dogovoru kar 85 ods. zaposlenih na področju solstva. Zato se bodo protesti se nadaljevali, zaenkrat brez stavk.

BAZOVICA / OB 50-LETNICI KONCA 2. SVETOVNE VOJNE

Slovesnost v spomin na žrtve fojbo

Priredili so jo tržaška občina in ezulsko-patriotske organizacije

BAZOVICA - Tržaška občinska uprava in številne ezulske in italijanske borcevsko-patriotske organizacije so se včeraj pri bazovski fojbi spomnile vseh, katerih življenjska pot se je zaključila v »globokih kraskih breznicah« (foto KROMA). Proslavo, ki se vključuje v niz uradnih prireditev ob 50-letnici zaključka druge svetovne vojne, je organiziral poseben odbor v sodelovanju s trzasko občino, velik del prireditve pa je imel globok verski pomen, saj je skof Bellomi ob spomenu tudi daroval maso. Svečanosti so se udeležili visoki predstavniki Dezele FJK, trzasko pokrajinske in občinske uprave, prefektore, vsi trije trzaski poslanci, zastopniki vojaških oblasti, ezulskih organizacij in številnih »sivo-zelelih« patriotskih združenj.

Po odkritju bakrene plošče v spomin na obiska predsednikov republike Cossiga in Scalfara je besedo prevzel trzaski skof Bellomi, ki je v homeliji uvodoma poudaril, da se je ob 50-letnici konca druge svetovne vojne »Trst zbral okrog bazovske fojbe, kot se je 25. aprila letos zbral v Rizani pri Sv. Soboti, da bi objel vse žrtve

fojbo, vse deportirance in vse izginule«. O dveh krvavih in tragicnih poglavjih, ki sta se odigrali na Trzaskem pred pol stoletja, je govoril tudi trzaski župan Illy, ki je govor zaključil z željo, da bi Trst, 50 let kasneje, imel dovolj energije in zmogel jasno presojo, da bi preprečil ponovitev sličnih grozot. V imenu odbora za proslavo je govoril njegov podpredsednik Marcello Lorenzini, ki je med drugim potožil, da najvišje italijanske oblasti ne znajo ceniti prizadevanj za primerno obeleženje žrtve fojbo. S tem v zvezi gre se omeniti, da je poslanec Nacionalnega zvezništva Menia v parlamentu vložil zakonski predlog, v katerem se zavzema, da bi Italija ob 50-letnici sorodnikom žrtve fojbo dala nekakšno simbolično priznanje. Ob zaključku slovesnosti so se prebrali utemeljitev dodelitve Trstu zlate medalje za vojaške zasluge, predstavniki deželne odbora in sveta, komisarske pokrajinske uprave, trzasko občinske uprave, prefektore in Odbora za proslavo pa so pred spominsko obeležje ob spremljavi vojaške fanfare položili vence.

(bip)

TRST / NA POBUDO ZELENIH

Parlamentarni epilog srbske udeležbe na trzaskem sejmu

TRST - Reklamni stand Zvezne republike Jugoslavije (Srbije in Črne gore) na trzaskem vzorčnem sejmu se naprej odmeva. Pobuda predsednika trzasko Trgovinske zbornice Adalberta Donaggia, ki je glavni »sponsor« srbske udeležbe, je naletela na nezadovoljstvo v krogih italijanskega zunanjega ministrstva, v krajnjem merilu pa je sprožila različne, če že ne diametralno nasprotujoče si ocene.

Medtem ko Farnesina ne skriva nejevolje in opozarja, da je bila poteza se toliko bolj neprimerna ravno v trenutku, ko je Sarajevo spet v obroču ognja in ko si svet prizadeva vzpostaviti premirje, se v Trstu najbolj zgražajo Zeleni. Član državnega vodstva njihove federacije Paolo Gherisina, ki je odgovoren za balkansko območje, je na začetku kritično opozarjal že pred odprtjem sejma, včeraj pa je izdal novo tiskovno noto, v kateri ugo-

taavlja, da je iniciativa vprašljiva, da zaradi embarga in občutljivega trenutka, svoje pa je dodal tudi Donaggio, ko izraza sicer razumljive in zgodovinske ekonomske interese Trsta do Srbije, vendar jim prav s takimi metodami tvega škoditi bolj, kot se zdi na prvi pogled. Podobno kritičen je tudi poslanec Zelenih Franco Corleone, ki je naslovil na zunanjo politiko ministrice Agnelli jevo urgentno parlamentarno vprašanje, v katerem jo - mimo mnenja o (ne) oportunisti pobude trzasko zbornice in sejemske ustanove - vprašuje, ali bodo zdaj namesto Farnesine krojile zunanjo politiko v obmejnih krajih kar trgovinske zbornice.

Posem nasprotno pa je stališče trzasko federacije DSL, ki ga je v soboto izrazil nekdanji evropski poslanec Rossetti in po katerem srbski stand na trzaskem sejmu ne more biti predmet nobenega skandala ali spekulacije.

GRAD PREM

Redno srečanje primorskih literatov

Včeraj je bilo na gradu Prem pri Ilirski Bistrici tradicionalno srečanje Združenja primorskih književnikov. Popoldne je bila najprej okrogla miza na temo »Slovenska literatura in Evropa«, nato so nastopili letošnji izbrani ustvarjalci, srečanje pa je sklenil nastop sansonjerke Jerce Mrzel.

Štirje slovenski zbori iz FJK v Sentvidu

Letosnjega, že 26. tabora slovenske zborovske pesmi v Sentvidu pri Stični, se udeležujejo tudi pevski zbori oz. skupine slovenskih manjšin z Madžarske, Hrvaske, Avstrije in Italije. Na prireditvi so v soboto nastopili tudi štirje predstavniki slovenske poudarjalnosti v Italiji, in sicer pevski zbor KD Jezero iz Dobrova, dekliski zbor Devin, ženska pevka skupina Stu ledi in mešani pevski zbor Jacobus Gallus, oba iz Trsta.

Don Ciotti in Caselli v Trstu

»Libera - združenja, imena in številke proti mafiji«. To je naslov današnje prireditve, na kateri bodo predstavili združenje Libera in številne usluge, ki jih v boju proti mafiji lahko nudijo. Predstavitev, ki bo ob 18. uri v dvorani v Ul. Collegio 6, se bosta udeležila duhovnik Luigi Ciotti, ki dela v turinški skupini Abele in, Gian Carlo Caselli, državni pravnik v Palermu. Pobudnik predstavitve, ki jo bo vodil novinar Paolo Rumiz, je skupnost San Martino al Campo.

VČERAJ-DANES

Danes, PONEDELJEK, 19. junija 1995
ROMUALD

Sonce vzhaja ob 5.15 in zahaja ob 20.57 - Dolžina dneva 15.42 - Luna vzhaja ob 0.56 in zahaja ob 12.41.

Jutri, TOREK, 20. junija 1995
SILVERIJ

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 21 stopinj, zračni tlak 1014,4 mb, narasla, veter severozahodni 7,2 km na uro, vlaga 72-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 21,8 stopinj.

LEKARNE

Od PONEDELJKA, 19. do NEDELJE, 25. junija 1995

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg S. Giovanni 5 (tel. 631304), Ul. Alpi Giulie 2 (tel. 828428), Mazzinijev drevored 1 - Milje (tel. 271124).

ŠKEDENJ / 20-LETNICA USTANOVITVE

Etnografski muzej opravi veliko delo

Kulturna prireditev ob obletnici

»Smo zbirali, iskali, prejemali darove z več strani, naša dolžnost je bila, da smo vse to ohranili in valorizirali. Po dvajsetih letih lahko recemo, da smo večino teh predmetov resili pozabe in celo odpada. Lahko recemo, da smo rešili dokaz naše kulture, dela nasega človeka.« V teh besedah g. Dušana Jakomina je zaobjel pomen skedenskega Etnografskega muzeja, ki se je včeraj s kulturnim programom, ki je večkrat zvalil navdušeno ploskanje občinstva, spomnil 20-letnice svojega bogatega delovanja. Ob tej priložnosti so v muzeju pripravili razstavo razglednic Skednje in okolice (odprta bo do konca leta), med samim programom pa sta nastopila mešani pevski zbor iz Skednje, ki ga vodi Aleksander Sloga, in pa folklorna skupina »Danzerini« iz Locnika.

SONCE IN MORJE VABITA

Povečan promet proti Istri Daljša kolona pri Dragonji

Lepo vreme je včeraj zvabilo na plaže veliko ljubiteljev morja in sonca. Razumljivo je bil zato promet precej povečan, zlasti proti istriški obali, vendar o kakšnih velikih zastojih niso poročali. Na mejnem prehodu pri Skofljah je bilo nekaj več gneče v jutranjih urah, vendar je bila čakalna doba v poprečju taka, kot je običajno v poletnih mesecih. Povedali so, da nekaj podobnega pričakujejo tudi ob povratku. Nevšečnost je v tem, da turisti in obiskovalci, ki se ne ustavijo ob slovenski obali, že po nekaj kilometrih poti cakaajo novi mejni prehodi. Pri Dragonji, na hrvaški strani, se je že v popoldanskih urah (torej pri povratku) ustvarila 2-3 km dolga kolona, nekoliko bolj tekoče je bilo pri Secovljah. Ker se precej ljudi poslužuje osebnih izkaznic, jim morajo izdajati turistično propustnico, kar je precej zamudno.

Motociklist težje poškodovan

V Ul. Cavana se je včeraj popoldne težje poškodoval 75-letni Ernesto Fracanelli. Peljal se je z motornim kolesom, ko se je zaletel z avtomobilom. Fracanelli je sprejeli na ortopedski oddelek bolnišnice na Katinari.

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 18.30, 21.30 »Amerika«, r. Gianni Amello, i. Michele Placido, Enrico Lo Verso.
EXCELSIOR - 18.15, 20.15, 22.15 »Un'avventu-

ra terribilmente complicata«, r. Mike Newell, i. Hugh Grant.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.40, 20.20, 22.00 »Clerks - Commessi«.
AMBASCIATORI - 16.00, 18.00, 20.05, 22.00 »Assassini nati«.

NAZIONALE 1 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Una moglie per papà«, i. Whoopi Goldberg.

NAZIONALE 2 - 17.00, 19.30, 22.00 »Forrest Gump«, i. Tom Hanks.

ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

NOVOST V POLETNEM VOZNEM REDU

LJUBLJANA - PRAGA - LJUBLJANA
3-krat tedensko . Ponedeljek, sredo, petek

Informacije in rezervacije:

- ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7
tel. 061/131-81-55
- prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6
tel. 061/313-312
- ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3
tel. 062/27-038, 26-155
- ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45
tel. 066/38-458, 38-512

Občinska zveza DSL
občine Dolina
vabi na
**Festival
Dela in
Unità**
na KRMENTI
Danes, 19. t.m.
ples z ansamblom Key-
dea

NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »La notte della verità«, i. Jamie Lee Curtis.
NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Ed Wood«, i. J. Depp.
MIGNON - 16.00 - 22.00 »Jennifer gatta di piacere«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.30, 18.20, 22.10 »A proposito di donne«, i. Whoopi Goldberg, Mary Louise Parker, Drew Barrymore.
ALCIONE - 20.15, 22.00 »Come due cocco-drilli«, i. Fabrizio Bentivoglio, Giancarlo Giannini.
LUMIERE - 17.30, 19.45, 22.00 »Jefferson in Paris«, r. James Ivory, i. Nick Nolte, Greta Scacchi.

PRIREDITVE

SD PRIMOREC prireja 24. in 25. t. m. vsakoletni PRAZNIK SPORTA na prireditvenem prostoru Griza ob nogometnem igrišču. Odprtje dobro založenih kioskov vsak dan ob 17. uri. Za godbo bosta poskrbela ansambla Keydea in Long Slunk.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAZENECV vabi danes, 19. t.m., ob 20.30 v Peterlinovo dvorano na predstavitev nove knjige Alojza Rebule z naslovom »Na preprihu casa«. Knjigo bosta predstavila dr. Janez Gril in akademik dr. Stane Gabrovce.

KD SLOVAN - Padrice prireja ob priliki kresovanja razstavo »V soli je bilo nekoč tako«. Odprtje bo v četrtek, 22. t. m., ob 20.30 na vaskem trgu pred kraljevim skednjem. Sodeluje pevka skupina Stu ledi.

TRADICIONALNO kresovanje bo na Padricah v petek, 23. t. m. v parku Globojner pri Drasci. Sodeluje trebenska godba na pihala V. Parma. Sledil bo nočni pohod.

SPORED praznovanj pri Sv. Ivanu: 23. t. m., ob 20. uri v stari cerkvi pri Sv. Ivanu slovenska sv. masa s petjem. Po masi sodelovanje pri kresovanju v društvu S. Skamperle, 24. t. m., ob 20.30 koncert vokalne skupine Resonet v župnijski cerkvi pri Sv. Ivanu ter 25. t. m., ob 9. uri procesija z narodnimi nosami, ob 10. uri slovesna sv. masa v slovenscini s petjem.

KD VALENTIN VODNIK vabi na drugo letošnje srečanje s PESMIJO OB STUDENCU, ki bo v soboto, 24. t. m., ob 21. uri v Dolini na K'luzi. Koncertni večer bodo oblikovali pevci mešanega, ženskega in moskega pevskega zbora iz Strasslacha. Pesem v dobrodošlico pa bosta zapela dekliska skupina in moski zbor Valentin Vodnik.

Sportno-rekreacijsko društvo VASKA SKUPNOST PRAPROT prireja 21. SAGRO V PRAPROTU 23., 24., 25., 26. t. m. Program: v petek, 23. t. m., ob 18. uri odprtje kioskov, ob 21. ure ples z ansamblom Long Zlunk, v soboto, 24. t. m., ob 15. uri odprtje

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611 - Fax 768697
oglasni - obvestila:
8.30 - 12.30
osmrtnice - sožalja:
8.30 - 12.30
13.30 - 17.00 (razen sobote)

kioskov, tekma v briskoli in ex tempore za mladino do 14. leta, od 21. ure dalje ples z ansamblom Vrtnica, v nedeljo, 25. t. m., ob 9.30 tekma v skrlah, ob 14. uri odprtje kioskov, ob 18. uri tekma v kosnji in igre za otroke, od 20.30 dalje ples z ansamblom Kraski kvintet v ponedeljek, 26. t. m., ob 17. uri odprtje kioskov, od 20.30 dalje ples z ansamblom Adria kvintet, med plesom bo tekma v zaganju.

SAGRA NA JAMI od 23. do 26. t. m. v Boljuncu. Igrale bodo skupine: Mamafastalla, Happy day in Status Symbol. Vabljeni!

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst obvešča solnike, da Zgodovinsko društvo za južno Primorsko in Izob. center Modra organizirata zanimive »Poletne tečaje slovenskega jezika« na slovenski obali. Tečaji so namenjeni vsem, ki bi radi izpopolnili svoje znanje slovensčine oz. bi radi spoznali Slovenijo in njeno kulturo. Prijave do 30. junija na naslov: »Izob. center Modra«, II. Prekomorske brigade 43/E, 66000 Koper - Slovenija, tel. st. 0038666/23235 v ponedeljkih in sredo od 16.30 do 19. ure. V uradu SSS je na razpolago vsa dokumentacija.

UCENCI in učiteljice osnovne sole P. Trubar v Bazovici vabijo na razstavo likovnih in ročnih izdelkov, ki bo danes, 19. t. m. v jutranjih urah.

OBVESTILA

LIKOVNA dejavnost in ljubiteljska kultura: na to temo bo tekla beseda na skupnem srečanju in razgovoru, ki ga sklicuje ZSKD danes, 19. junija 1995 ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu (ul. S. Francesco 20 - II. nadstropje). Toplo vabljeni likovni ustvarjalci in ljubitelji.

ZVEZA slovenskih kulturnih društev vabi vse članke in predstavnike društev oz. skupin na sejo Glavnega odbora, ki bo v sredo, 21. junija 1995 ob 20. uri v Domu A. Sirka v Krizu.

TABORNIKI RMV vabijo svoje bivše brate in sestre, da jih obiščejo 21., 22. in 23. julija na taborjenju v Ribnem pri Bledu.

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE je razpisalo natečaj na vse državni ravni za 984 mest pomožnega arhivarja, od teh pripada 53 mest Furlaniji - Julijski krajini. Potrebna je diploma srednje sole. Za informacije: CI-SL, Ul. Torrebiana 37, tel. 630050/368657.

SD ZARJA - Bazovica vabi članke na redni letni občni zbor, ki bo v Bazovskem domu v četrtek, 22. t. m., ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju. Dnevni red: poročila, volitve in 3. razno. Vljudno vabljeni!

MALI OGLASI

KMETJSKA ZADRUGA v Trstu išče delavca-prodajalca z delavno prakso kot mehanik. Klicati od 8.00 do 12.30 in od 15.30 do 18.00 na telefonsko številko: 382555.

25-letno dekle z večetno delovno izkušnjo išče resno zaposlitev tudi kot hišna pomočnica ali za oskrbo ostarelih. Tel. st. 200882.

ODDAM v najem hišo na Krasu, možno tudi kot ambulanto. Tel. st. 229227 ali 200175.

PRODAJAMO stanovalne 130 kv. m in garazo 25 kv. m na Opcinah. Tel. st. 213860 od 20. do 21. ure.

NA PRODAJ majhen in urejen ženski butik v centru mesta. Tel. 370947 ali 00330/239804.

PRODAM Ford Fiesta 1.3 Newport temnozeleno barve, april 94, 25.000 prevoženih km, okvirna cena 13.000.000 lir. Tel. 829538, Martina med 14. - 15. uro ali po 20. uri.

PRODAM avto Alfa 75, letnik '88. Tel. st. 228547.

PRODAM ape 50 furgon, letnik '93 v odličnem stanju. Tel. st. 212095.

OSMICA je odprta pri Miskotu na Opcinah, Ul. Peonie 3.

OSMICO je odprl Ladi Rebula, Repnic 2.

OSMICA je v Dolini pri Mariju Zerjalu.

OSMICO je odprl Maksi Komar, Log 243. Toči belo, crno in vitovsko.

PRISPEVKI

V spomin na Antona Rencelj darujeta Giancarlo in Ingrid Foraus 30.000 lir za KD Lipa - Bazovica.

V spomin na Pino Doles darujeta Sonja in Mara 30.000 lir za SKD Barkovlje.

V spomin na Nedino mamo daruje Sonja Versa Budin 50.000 lir za AO Jaka Stoka in 50.000 lir za MPZ Vasilij Mirk.

V spomin na Milko Ban vd. Cijak darujeta Nadja in Bogdan 50.000 lir za SD Kontovel.

V spomin na Marijo Dancu darujeta Marija in Marino Sardoc 20.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Milko Ban darujeta Marija in Marino Sardoc 50.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel. V isti namen darujeta Lidija in Vilma Grilanc 40.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na pok. Milko Ban darujeta Mara in Ladi Pertot 50.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Milko Ban darujeta Miro in Anica 50.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel. Namesto cvetja na grob tete Brune daruje Adrijana Godina 50.000 lir za Etnografski muzej v Skednju.

V spomin na brata Vinka Svaba (Broken) umrlega v daljni Avstraliji (7.6.95) darujeta brat Gigi in sestra Sabina z družino 100.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza. V isti namen darujejo soletnice in soletniki Giudita, Leda, Celesta, Rincka, Nina, Nada, Pija, Lidja, Valci, Fanica, Celestina, Ilde, Anica, Lila, Alba, Meri, Alma, Ferdinand, Oskar, Lucio, Davor, Danci, Gigi, Luciano, Guglielmo, Gigi in Bruno 140.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na brata Vinkota darujeta brat Gigi in Sabina Svab 50.000 lir za vzdrževanje Ljudskega doma v Krizu.

Nosilci krste Milke Ban vd. Cijak darujejo 200.000 lir za AO Jaka Stoka.

V zahvalo za izposojene mize daruje Silvio Bizin 10.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Sekcija VZPI-ANPI Lonjer-Katinara izreka globoko sozaljje svojem ob izgubi partizanskega borca Ivana Coka in aktivnega somisljenika OF Mirka Coka.

NOVICE

SKP proti novemu klestenju na področju javnega zdravstva

Stranka komunistične prenovе izraza veliko zaskrbljenost ob napovedih novega klestenja izdatkov za zdravstvo v finančnem zakonu za leto 1996, ki je v pripravi. Razlog za dodatno zaskrbljenost so tudi izjave deželnega odbornika Fasole o presežku zaposlenih v zdravstvu. Proti poskusom klestenja in krčenja javne zdravstvene službe namerava SKP nastopiti z vsemi sredstvi, predvsem pa z angažiranjem prebivalstva. V ta namen bo sedež SKP v Gorici, na Travniku št. 14, odprt vsak ponedeljek od 17. do 19. ure - tel. 532871.

Izredna skupščina članov Kreditnega konzorcija API

V dvorani Trgovinske zbornice bo danes ob 18. uri izredna skupščina članov Kreditnega konzorcija, ki deluje v sklopu združenja API. Na skupščini naj bi člani odobrili spremembe in popravke statuta in ga tako prilagodili novim zakonskim predpisom. Volitve bodo takoj po obrazložitvi predlogov za spremembo Statuta.

Začetek del v ulici Cossar

Danes stopijo v veljavo omejitve, oziroma spremembe v prometni ureditvi na območju ulice F.lli Cossar pri Sv. Ani. Po omenjeni ulici bo prepovedan promet, razen za stanovalce. Ukrep zupanstva je v zvezi z obseznimi zemeljskimi deli za kanalizacijo in druge komunalne storitve. Ukrep velja do zaključka del. Zaradi zapore ulice F.lli Cossar bo nekoliko spremenjena tudi proga mestnega avtobusa št. 6. Avtobusi bodo vozili po ulici Cipriani, kjer bosta uvedeni dvečasni postajalisci in sicer v bližini križišča z ulico Cossar in v bližini stavbe s številko 52. Prosjijo za razumevanje.

Tirel predsednik kluba ACI

Upravni svet Goriskega avtomobilskega kluba je na seje, v sredo, 14. t.m. izvolil za predsednika komendnika Maria Tirela. Na isti seji so za podpredsednika izvolili dr. Flavia Petruza. Mario Tirel je dolžnost predsednika goriske sekcije ACI v preteklosti že opravljal.

TV Primorka o Jubilejnem festivalu v Števerjanu

Med borovci v Števerjanu se bo v soboto, 24. junija pričel 25. festival narodnozabavne glasbe, ki ga organizira Katoliško kulturno društvo "F. B. Sedej". Kaj bo obiskovalcem ponudila letosnja izvedba festivala, boste lahko izvedeli v današnji oddaji "Med Soco in Nadizo", ki jo bodo ob 18.45 predvajali po Tv Primorki. Z voditeljem oddaje Rudijem Pavšicem se bodo v televizijskem studiu pogovarjali Marko Tercic, predsednik števerjanskega kulturnega društva, Mihael Corsi, član števerjanskega narodnozabavnega ansambla "Briski odmev", ki se bo prvič predstavil prav na letosnjem festivalu, Lojze Hlede, duša briske glasbene pobude, ter Niko Klanjscek, tehnični vodja festivala. Povedati velja, da bo TV Primorka posnela vse festivalske večere tako da bodo tudi v širšem slovenskem prostoru lahko sledili jubilejni izvedbi, na kateri bo sodelovalo osemindeset ansamblov iz zamejstva in Slovenije.

JUTRI ZASEDA OBČINSKI SVET

Pred vročim tednom

Kakšni odzivi na pobudo Glessija o krepitvi centra?

Po daljšem obdobju zatija - vmes smo sli na volišca za referendum - se bo jutri sestal gorški občinski svet. Nova seja pa je že napovedana za naslednji torek, 27. t.m. in bo v celoti namenjena razpravi in odobritvi obracuna finančnega poslovanja v letu 1994.

Občinska uprava vstopa torej v "vroče" obdobje. Sklicevanje na "vroče" obdobje nima prav nobene zveze z nastopajočim poletjem, ampak je prej odraz določenih premikov in trenj, ki jih je zaznati v koaliciji in o katerih je bilo v zadnjih tednih tudi že nekaj slišati. Mimo vprašanj, ki so navedena v dnevnem redu jutrisnje seje (napovedana je za 16. uro) se zastavlja vprašanje, če in

kaksen odmev bo v občinskem svetu imela pobuda o ustanavljanju nekakšnega sredinskega pola znotraj obstoječe vladajoče koalicije, za kar se menda ogreva svetovalec Glessi, sicer predstavnik kršćansko socialnega centra. Novo sredinsko usmerjeno skupino naj bi oblikovali se predstavniki ljudske stranke, Severne lige in morda se kdo. Župan Valenti je pred dnevi že povedal, da ni posebno navdušen nad "nacrtom" krepitve centra. Slisati pa je tudi glasove o določenih premikih v vrstah nacionalnega zavezništva, kjer naj bi Sergio Cosma po ustanovitvi samostojne frakcije, ki se sklicuje na Rautijevo misovsko gibanje, ubiral radikalnejšo smer.

Ugodna ocena

Organizacijski odbor pokrajinske konference o kmetijstvu na Goriskem je te dni ocenil uspeh omenjene manifestacije. Uspeh je že v tem, da so manifestacijo pripravile vse stanovske in sindikalne organizacije, ki tudi enotno postavljajo svoje zahteve. Člani organizacijskega odbora izražajo obzaložanje da se je konference udeležilo izredno malo krajevnih upraviteljev.

Zbirka puntarskih pesmi "Za staro pravdo"

Na pobudo Sveta slovenskih organizacij bo v četrtek, 22. junija 1995 v kormni dvorani Katoliškega doma v Gorici predstavitev glasbene zbirke pesmi s puntarsko tematiko. Zbirka nosi naslov "Za staro pravdo" v spomin na geslo slovenskih puntarjev, ki so se zlasti od 16. do 18. stoletja borili za svoje pravice in svobostine. Zato je v zbirki tudi prostor za daljšo studijo dr. Branka Marusica o tej epopeji slovenskega naroda. Se posebno gre za prslavitev 240-letnice tolminskega punta oz. njegovega tragicnega konca z obglavljenjem voditeljev punta na goriskem Travniku aprila leta 1714.

Zbirka obsega 23 skladb slovenskih glasbenikov tako iz matične domovine kot iz zamejstva. In prav je, da so prisotni prav sodobni primorski skladatelji, saj gre predvsem za obravnavo zadnjega slovenskega sicer ponesrečenega tolminskega punta, ki se je zaključil v Gorici. S svojimi deli sodelujejo sledeči glasbeniki: Radovan Gobec, Pavel Sivic (oba preminula prav v zadnjem casu), Rado Simoniti, Vilko Ukmar, Ubald Vrabec, Zorko Harej, Stanko Jericijo, Ivo Bolcina, Marjan Gabrijelcic, Stefan Mauri, Andrej Bratuz, Mirko Spacapan. V glavnem gre za skladbe za mesane, moške, ženske in mladinske zборе ter samospeve.

Na goriski predstavitvi bo o zbirki najprej spregovoril prof. Humbert Mamolo. Prislunhili bomo nato recitaciji besedil v zbirki zapopadenih skladb in glasbeni izvedbi.

V PRVIH JUTRANJIH URAH

Hudo ranjen motociklist

Ranjenca prepeljali na Katinaro

V se zmeraj precej nepojasnjenih okoliscinah se je včeraj v prvih jutranjih urah, v Gorici hudo ponesrečil 31-letni Mauro Composto iz ul. Rocca 8. Do nesreče je prišlo nekaj pred četrto uro zjutraj v kriziscu ulice Brigata Pavia in Cordaioli. V goriski splosni bolnišnici so poskrbeli za prvo pomoč in pacienta, ob upoštevanju težkih poškodb na glavi, s helikopterjem prepeljali v bolnišnico na Katinari, kjer so ga sprejeli s pridržano prognozo. Po do zdaj znanih podatkih, naj bi prišlo do trčenja med Compostom, ki je vozil motorno kolo in avtomobilom, ki ga je upravljal Aleksij Bensa z Oslavja.

Stevilni kanali v gradeški laguni predstavljajo nevarno past tudi za dobre plavalce. To sta na lastni koži v soboto preizkusila dvanajstletnika iz kraja Zuliano pri Vidmu Micol Galuzzo in Marco Stanlic. Zaplavala sta v prijetno toplo vodo kanala v bližini omenjenega kopalisca. Vodni tok pa ju je v zelo kratkem casu odnesel kakih tristo metrov dalec. Na srečo je fantica v težavah opazil upravitelj kopalisca Sergio Marin ter jima s colnom priskočil na pomoč. Zadeva se je končala srečno, lahko pa bi bil konec povsem drugačen.

PEČ / SODELOVALI SO ČLANI TREH DRUŠTEV

Večdnevni praznik so pri KŠD Vipava sklenili s kotalkarsko revijo

Sinoči začetek praznika v Rupi

Na Peci so v soboto s kotalkarsko revijo, sklenili praznik SKD Vipava, med katerim so izpeljali tudi nogometni turnir v spomin Simona Cevdeka. Za pester spored so poskrbeli člani društva Aquile azzurre iz Ogleja in trziškega društva Fincantieri ter KSD Vipava. Levji delež programa so kajpak prispevali gostitelji, ki so nastop zaključili z zelo posrečeno koreografijo "Živalski vrt". Program je obsegal številne točke, med drugim tudi nastopa najmlajše (Daniela Visintin) in najstarejše članice (Erica Marcolini) SKD Vipava. Napovedane tekme med poročenimi in neporočenimi pa ni bilo - zaradi pomanjkanja igralcev. Včeraj se je poletni praznik pričel v Rupi, kjer so odprli razstavo in pokusno domačih vin. (Foto Studio Reportage - s sobotne kotalkarske revije).

ZA IZVENŠOLSKO DEJAVNOST

Do konca junija vložiti prošnje za telovadnice

Goriska občina obvesča, da zapade 30. junija rok za predložitev prošnje za uporabo občinskih telovadnic. Društva lahko zaprosijo za obcasno uporabo slededih sportnih struktur: telovadnice Coni, Locnik in Standrez; kotalkališca v dolini Korna, centra za atletiko "E. Fabretto", nogometnega igrišca v Strazicah, ul. Baiamonti, Podgori, Locniku, na Rojcah in v Standrezu; solskih telovadnic nižjih srednjih sol "Locchi", Ascoli in Trinko, višje srednje sole za umetniško oblikovanje "Fabiani", poklicnega zavoda za industrijo in obrtništvo (IPSIA) ter slovenskega solskega centra. Prošnje na nekoliko papirju in s podpisom uradnega predstavnika, morajo vsebovati vse podatke, ki zadevajo društvo (naslov, telefonsko številko,

federacijo oz. ustanovo, kateri pripada), sportno strukturo, dneve in urnike aktivnosti ter odgovornega, ki bo prisoten med treningi. Prošnje morajo biti vložene v protokolnem uradu na občini. Društva morajo priloziti izjave: da njihovo delovanje ni dobičkonosno; da se obvezujejo placati cene v razmerju z urami uporabe struktur; da sprejemajo občinske pravilnike; da si bodo prizadevale za čistoto in higieno v strukturi; da prevzemajo vsako odgovornost glede morebitne škode, ki bi bila povzročena na strukturi ali opredu; da dovoljujejo občini, da pri clanih zbere vsote, ki jih je porabila za odpravo škode, ki je nastala med treningi; da se obvezujejo cimprej poslati koledar društvenih aktivnosti.

GLEDALIŠČE

GLEDALISKI FESTIVAL NA GRADU - 21. junija ob 21.15. C. Goldoni "La Locandiera". Skupina G. Totolo iz Verone.

KINO

GORICA VITTORIA 20.00-22.00 »Morti di salute«. Ozvočenje Dolby stereo. CORSO 17.00-19.30-22.00 »Rob Roy«. Igrata J. Lange in L.Neeson. Vstopnice po lir 7.000.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI AL GIARDINO (Baldini), C. Verdi 57, tel. 531879. DEZURNA LEKARNA V TRZICU AL REDENTORE, Ul. F.lli Rosselli 23, tel. 410340.

POGREBI

Ob 11. uri, Tullio Perrizzolo iz splosne bolnišnice.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Publist SRL
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozaljia po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT
Naročnina za Italijo 430.000 LIT
Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

BIH / ZAHODNI VODITELJI NE VEDO, KAKO NAJ ZAUSTAVIJO BOSANSKO PRELIVANJE KRV

Neuspešna srbska vojska se spet znaša nad civilisti

Siloviti pehotni spopadi ob najpomembnejši preskrbovalni poti

SARAJEVO - Po odkritem priznanju zahodnih voditeljev, da ne vedo, kako naj ustavijo vojno v Bosni, se je ofenziva bosanske vojske proti srbskim oboroženim silam v soboto razširila tudi na severozahod. Mirovni opazovalci ZN poročajo o silovitih topniskih in minometnih spopadih pri Tuzli, kjer živi večina muslimanskega prebivalstva in kjer so v piclih stididesetih minutah nasteli več kot 700 močnih eksplozij.

Opazovalci ZN domnevajo, da je z napadom začela muslimanska stran, da bi tamkajšnjim bosanskim Srbom preprečila povezavo s silami, ki oblegajo Sarajevo, kjer so bosanske vladne enote začele z ofenzivo že minuli četrtek. V bosanski prestolnici je bilo v soboto sicer razmeroma mirno. Upanja, da bodo boji prenehali, pa so se razblinila takoj, ko je Alija Izetbegović napovedal, da bodo njihove cete razklenile obroč okrog Sarajeva.

Voditelji bosanskih Srbov so mobilizirali dodatne enote, ki naj bi močneje stisnile obroč okrog Sarajeva. Voditelji sedmih industrijsko najbolj razvitih držav so po vrhu v Halifaxu priznali, da ne vedo, kako naj končajo prelivanje krvi v Bosni. Predstavniki industrijsko najbolj razvitih držav so ob

tem vnovič poudarili, da lahko edinole politična pogajanja pripeljejo do trajnega miru. Francoski premier Chirac je na sestanku sedmerice sporočil, da nameravajo bosanski Srbi že v nekaj urah izpustiti se vse preostale talce - menda so jih včeraj 15 tudi izpustili.

Izetbegović, ki zavrača pozive zahodnih držav k prenehanju sovražnosti, je za državno televizijo izjavil: »S tem se ne ukvarjam. V položaju, v kakršnem smo, nam ni treba upoštevati mnenja tistega sveta, ki doslej ni ničesar naredil za Sarajevo.«. »Ne bomo dopustili, da bi Sarajevo zadusili. Slej ko prej bomo mesto osvobodili,« je se poudaril. Enote bosanskih Srbov so sklenile obroč okrog Sarajeva aprila 1992. Mnogi v tem mestu

vidijo v ofenzivi vladnih čet, ki se je začela pred stiriimi dnevi, začetek preboja srbskega obroča okrog Sarajeva. Karadžić je izdal ukaz o splosni in totalni mobilizaciji prebivalstva. Zahodne države so v strahu pred množičnim pokolom, če bi spopadi s stopnjevanjem silovitosti usli z vjeti, pozvale vojskujoči se stani, naj nikar ne tvegata umika mirovnih enot ZN.

Po sorazmernem zatísiu v okolici bosanske prestolnice, so se v soboto zvečer razvneli siloviti pehotni spopadi okrog ključne preskrbovalne poti, speljane po južnih pobojih Sarajeva. Precej eksplozij je bilo slišati tudi vzdolž poti, ki povezuje Pale s pomembnim vojaškim oporiščem Lukavico, ki leži jugozahodno od »prestolnice« bosanskih Srbov. Včeraj je topovski izstrelak na Dobrinji ubil najmanj devet ljudi, približno deset pa ranil, ko so čakali na vodo pri tamkajšnjem izviru. Srbi so namreč pred tem prekinili vse dovode vode, plina in elektrike v Sarajevo.

Kurt Schork / Reuter

Kanadski pripadnik mirovnih sil ZN na Kiseljaku (Foto: AP)

NOVICE

Val nasilja v Alžiriji

ALŽIR - Pripadniki alžirskih varnostnih sil so v minulem tednu ubili 23 islamskih skrajnežev. V dveh ločenih, a koordiniranih operacijah proti teroristom v Tipazu in Setifu (70 km zahodno oziroma 300 km vzhodno od Alžira) so pripadniki varnostnih sil zasegli tudi več avtomatskega orožja in streliva. Na območju vzhodne Alžirije pa so islamski teroristi ubili novinarja Ahmeda Takousheta, ki je bil zaposlen pri lokalnem radiu Cirta. Letos je to že dvanajsta žrtev teroristov med novinarji v Alžiriji. (Reuter)

Trije ubiti izraelski vojaki

JERUZALEM - V spopadu med pripadniki proiranske milice Hezbolah in izraelsko patroljo na zasedenem območju južnega Libanona, v neposredni bližini Dabheja, so bili včeraj ubiti trije izraelski vojaki, trije pa težje ranjeni. Patrolja je bila napadena iz zasede. (Reuter)

Iraške oblasti usmrtila 150 upornih vojakov

NIKOZIJA - Včeraj so iraške oblasti usmrtila 150 vojakov bataljona, ki se je minulo sredo uprl režimu Sadama Huseina. Zaradi poskusa prevrata so tamkajšnje oblasti aretirale nekaj sto pripadnikov tega bataljona. Varnostne službe nadaljujejo s preiskavo na širšem območju Abu Gariba, kjer so vojaki poskušali izvršiti prevrat, obenem pa nadzorujejo vse komunikacije do meje s Sirijo, Jordanijo in Saudovo Arabijo, da bi ujele morebitne pobegle prevratnike. Kot smo že poročali, je minulo sredo nekaj manj kot tisoč upornih vojakov poskušalo zasesti oddajnike državnega radia in zapor v Abu Garibu, kjer je zaprtih približno 850 zapornikov, vendar so Huseinu zveste sile upor zatrla. (Reuter)

Tudi Američani razmišljajo o obnovitvi jedrskih poskusov

LOS ANGELES - Nekateri visoki predstavniki ameriškega obrambnega ministrstva poskušajo prepričati predsednika Billa Clintona, naj odobri obnovo podzemnih jedrskih poskusov. Novico je objavil časopis Los Angeles Times, ki se sklicuje na neimenovane visoke uradnike zvezne administracije, češ da si Pentagon zeli poskusov z največjo močjo 500 ton klasičnega eksploziva, kar naj bi povečalo zanesljivost in učinkovitost ameriških jedrskih bomb. Nasprotiki jedrskih poskusov že izražajo svojo zaskrbljenost nad takšnimi načrti, ki resno ogrožajo ameriška prizadevanja za preprečevanje širjenja jedrskega orožja po svetu. (Reuter)

RUSIJA / POGAJANJA SO BILA USPEŠNEJŠA OD »SPECIALCEV«

Skupina talcev na prostosti

BUDJONOVSK - Ruski premier Viktor Cernomirdin se je včeraj zavzel za konec ruskega vojaškega posega v Ceceniji, če bi cecenski uporniki izpustili 200 talcev, kolikor so jih zajeli na jugu Rusije. Cernomirdin je v pogovoru z novinarji, neposredno po telefonskem pogovoru z vodjem upornikov Samilom Basajevim, izjavil, da so Ceceni obljubili izpustev 100 zensk in otrok, če bodo Rusi prenehali z bombnimi in drugimi napadi na njihove domove. Nato je poudaril, da je del doseženega sporazuma tudi dogovor o ponovnem krogu pogajanj, ki naj bi označevala konec šest mesecev trajajoče cecenske krize.

»Ukaz bom izdal takoj, in talce bodo začeli osvobajati,« je mrko izjavil Cernomirdin, ki se je z Basajevim pogovarjal kar iz svoje kremeljske pisarne. Zdi se, da je imel Cernomirdin s sklenitvijo premirja v mislih bolj omejitve vojaških akcij kot pa popolno ustavitev ruske vojaške ofenzive na severnem Kavkazu. O tem, da se bodo ruske cete povsem umaknile iz Cecenije, ni dal nobenih zagotovil ali obljub. Z zasedanja sedmerice industrijsko najbolj razvitih

držav v Halifaxu je včeraj v ranih jutranjih urah v Moskvo pripotoval Jelcin, in sicer zaradi drame v Budjonovskem, ki je zanj »ta hip najpomembnejša zadeva«. »Moramo ugotoviti, kaj se je pravzaprav zgodilo, kako je do tega prislo in kaj iz tega sledi,« je poudaril ob prihodu. Včeraj zjutraj so uporniki izpustili se 32 talcev, med njimi večinoma ženske in otroke. Kljub navideznemu olajšanju je ozračje okrog stitnadstropne budjonovske bolnišnice, obkoljene z ruskimi elitnimi protiterorističnimi enotami, še zmeraj napeto. V soboto sta se namreč izjalovila dva poskusa, da bi zavzeli poslopje. Na sobotni tiskovni konferenci, ki jo je Basajev sklical v bolnišnici, je povedal, da je bilo med sobotnim poskusom ruskih specialcev, da bi zavezeli poslopje, med talci kar trideset smrtnih žrtev. Cernomirdin je tudi povedal, da je Basajev zahteval prevoz za svoje vojske iz Budjonovskega. V zvezi s tem naj bi mu menda ne dal nobenih zagotovil. Na neposredno vprašanje novinarjev je tudi dejal, da se je o položaju posvetoval z Jelcinom.

Elaine Monagan / Reuter

Nova obsodba rasizma in antisemitizma v Nemčiji

NEW YORK - Nemski mister za gospodarstvo Günther Rexrodt je v četrtek javno obsodil nedavne primere rasizma in antisemitizma v nemškem turističnem uradu v New Yorku.

Dodal je se, da so agencijo ze reorganizirali in obljubil, da bo Nemski nacionalni turistični urad, ki je s 86 odstotki v lasti nemške vlade, vodil tako trdo, kot da bi slo za zasebni sektor. »Z več podjetniškega duha bodo delali bolj učinkovito in se ne bodo osredotočali na takšne stvari,« je pred odhodom na srečanje G7 povedal voditeljem židovske skupnosti. Prejšnji mesec se je javnost dokopala do trzne raziskave agencije iz leta 1984, v kateri so zapisali, da bi morali »Zide, crnce, Američane hispanškega porekla in aziate,« odvracati od obiskovanja Nemčije. Prejšnji mesec so odpustili tudi članico upravnega odbora agencije, ki je prevedla cla-

nek, ki zanika holokavst nad Židi v drugi svetovni vojni. »Urad ne sme zaposlovati ljudi, ki dvomijo v resnično zgodovino Nemčije, posebno v njeno nacistično zgodovino,« je izjavil Rexrodt, ki je tržno raziskavo ocenil kot »popolnoma, popolnoma nesprejemljivo«. Zagotovil je, da bo ministrstvo za gospodarstvo uvedlo odločne ukrepe, ki bodo politiko turističnega urada uskladili s politiko nemške vlade. Predstavniki agencije trdijo, da je raziskavo izvedla skupina neodvisnih analitikov, ki so uporabljali socialno-demografski kriterij za statistične namene. Zaposlenega, ki je javnosti razkril rezultate raziskave, so zaradi nelojalnosti in blatenja ugleda urada tudi odpustili. Zaradi spolne diskriminacije in rasizma so tožbo vložili se drugi zaposleni, ki od urada zahtevajo 3, 5 milijona dolarjev odškodnine. Ellen Wulforst / Reuter

ANALIZA

Vojna je preusmerila tihotapske poti mamil

BRUSELJ - Svetovna carinska organizacija (WCO) je v svojem letnem poročilu zapisala, da isčejo tihotapci mamil po razpadu Jugoslavije in zaradi vojne v Bosni nove poti skozi vzhodno in južno Evropo. »Zaradi vojne v nekdanji Jugoslaviji so se morali tihotapci mamil odpovedati že utečenim balkanskim potem in najti nove - skozi Bolgarijo, Romunijo in Madžarsko, prek katerih zdaj tihotapijo mamila v zahodno Evropo.

Italijanska in grška pristanišča so se vedno centri za tihotapljenje mamil proti jugu,« piše v letnem poročilu WCO. Po zbranih podatkih so lani zasegli več mamil, čeprav je bilo število zaplenb manjše. Kar 80 odstotkov od 4, 5 tone zaplenjenega heroína v zahodni Evropi je bilo pretihotapljenega po novih poteh. Največjo količino mamli so lani zaplenili na Madžarskem - 211 kilogramov, skritih v praznem bencinskem rezervoarju na Danskem registriranega tovornjaka, ki ga je iz Turcije čez Bolgarijo, Romunijo in Madžarsko proti Nemčiji vozil turški državljan. Na Madžarskem so tudi zasegli 147 kilogramov heroína, po izvoru prav tako iz Turcije, ki naj bi ga prodajali na Nizozemskem. Mamilo so tihotapci vozili skozi Bolgarijo, Romunijo, Madžarsko, in če jih ne bi na Madžarskem odkrili, bi nadaljevali pot proti Slovaški in Nemčiji. Turki nadzorujejo vso trgovino z mamili v večini evropskih držav, je zapisano v poročilu, po podatkih katerega je Iran še vedno najpomembnejša tranzitna država za opij, ki je namenjen zahodnoevropskemu in severnoamerškemu tr-

ziscu. V letnem poročilu Svetovne carinske organizacije tudi piše, da so tihotapci navdušeni nad odpravo mej med državami Evropske unije, zato je bilo lani število tihotapljenja mamil manjše - za 12 odstotkov - vendar je bila količina mamil veliko večja:

leta 1993 so cariniki zasegli 4, 4 tone mamil, lani pa 10, 9 tone. Kar polovica te količine je bila v eni pošiljki. Lani so obmejni organi zasegli 141 ton kokaina, leto prej pa 95. Približno 21 ton so odkrili v zahodni Evropi, kjer se je cena mamil zaradi večje ponudbe južnoameriških tihotapcev nekoliko znižala. Več kokaina je na Zahod prislo prek Poljske, ki je postala središče novega vzhodnoevropskega trga; kolumbijski trgovci so se namreč povezali z dobro organiziranimi ruskimi, bolgarski-

mi in baltiskimi mafijci. Lani so na stari celini zasegli 283 ton konoplje, leta 1993 pa 202 toni, skoraj polovico v zahodnoevropskih državah; sicer so bilo na svetu zasegli 494 ton indijske konoplje oziroma 50 ton več kot leto prej. V poročilu Svetovne carinske organizacije je poudarjeno, da je zelo pomembno tesno sodelovanje obmejnih organov, saj so tihotapci zelo dobro organizirani in opremljeni.

Jeremy Lovell / Reuter

TIHOTAPCI MAMIL ODPIRAJO NOVE POTI

Zaradi vojne v Bosni so morali evropski tihotapci mamil poiskati nove smeri, ki so zamenjale »tradicionalno« balkansko pot.

Kolumbijski kokainski botri so se povezali z mafijami v Rusiji in baltičskih državah

Po podatkih Svetovne carinske organizacije so Bolgarija, Romunija in Madžarska postale pomembne tranzitne dežele na tihotapskih kanalih, ki vodijo proti severu Evrope. Grška in italijanska pristanišča opravljajo naloge veznih členov na južni strani evropske tihotapske mreže.

REUTER

UKINITEV NACIONALNIH LIST

»Ne gre za uvajanje večinskega sistema«

Proti temu, da si nekateri že vnaprej kupijo »vstopnico« za DZ

LJUBLJANA - Zahtevi Cirila Ribičica o presoji ustavnosti drugega odstavka 93. člena zakona o volitvah v državni zbor, ki omogoča strankam vložitev tako imenovanih nacionalnih list, skorajda soglasno nasprotuje velika večina parlamentarnih strank. Po nasih informacijah bo že v ponedeljek petnajst od tridesetih poslancev, ki so skupaj z Ribičicem podpisali omenjeno zahtevo, umaknilo svoj podpis. Po temeljitim pogovorih v strankah naj bi namrec ugotovili, da volilna matematika le ni tako preprosta reč in da so ozadja sicer enostavne in logične zahteve - nekoliko bolj zapletene.

Večina strankarskih prvakov različnih barv se strinja, da bi ukinitve nacionalnih list pomenila spremembo v prid večinskemu sistemu, kar bi scasoma privedlo do bipolarne delitve političnega prostora. To pa bi bila zaradi tradicionalnih sporov med levico in desnico za slovenske razmere seveda zelo slaba perspektiva. Ribičic na to odgovarja, da strankarskim veljakom zahteva ni vseh preprosto zato, ker bi odprava list zmanjšala njihov vpliv, povečala pa vpliv volilcev. Meni, da bomo sicer počasi spremenili volilni sistem v smeri večinskega, vendar se ne zelo kmalu, ker vnaša polarizacijo v politični prostor. Ukinitve list pomeni le to, da bi sicer stranke ohranile enako število mandatorov, kot jih imajo zdaj, vendar bi namesto 19 imen, ki zdaj sedijo v parlamentu, sedelo 19 drugih kandidatov, ki so na volitvah dobili več glasov. »Ne gre torej za uvajanje večinskega sistema, razen če kdo proporcionalni sistem razume kot sistem, v katerem stranke

dolocajo, kdo bo prišel v parlament in ne volilci,« poudarja Ribičic.

Nadalje zagovorniki nacionalne liste opozarjajo, da bi to pomenilo bitko strankarskih kandidatov za čim bolj naklonjene volilne okraje. Dejstvo je namreč, da so na minulih volitvah državljani glasove dajali strankam in sele na drugem mestu kandidatom. V stranki naklonjenem okolju bi torej tudi manj zvenela imena dobila več glasov in obratno. Ribičic meni, da je bitka v posameznih strankah za čim bolj ugodno volilno območje normalna, obenem pa poudarja, da je bistvo demokratičnih volitev negotovost. Za vse morajo veljati enaka pravila in kdor dobi več glasov, je pač izvoljen. Z nacionalnimi listami pa si določeni ljudje vnaprej kupijo »vstopnico« za parlament, poudarja Ribičic in pri tem navaja primer poslanca Zora Preglja, ki je v svojem okraju dobil zelo malo glasov.

Ribičic priznava, da z ukinitvijo nacionalnih list ne bi preprečili dejstva, da

Kdo naj ima glavno besedo: stranka ali volilci? (Foto: BOBO)

v parlamentu sedi zelo veliko poslancev, ki so dobili morda celo bistveno manj glasov kot nekateri drugi kandidati, ki pa zaradi volilne matematike niso dobili poslanskega mandata. V ljudskem jeziku povedano je torej volilni sistem vendarle »prevara«, saj državljani volijo stranke, svoje glasove pa morda dajejo drugim imenom in ne tistim, ki so zapisani na volilnih lističih. Odprava nacionalnih list tega ne rešuje. Kljub temu Ribičic vztraja, saj meni, da liste kršijo enakost volilne pravice in pravice biti voljen. Kot

močnejši argument tudi navaja, da bi z ukinitvijo list prišlo tudi do bolj enakomernosti regionalne zastopnosti poslancev v parlamentu.

Ribičic priznava, da njegove pobude ne podpirajo niti v njegovi lastni stranki, saj »nekateri menijo, da morajo biti v boljšem položaju in da stranka lahko oceni, da je nekdo tisti, ki ga hoče imeti v parlamentu, ne glede na to, kaj si o njem mislijo volilci«. Za pobudo ustavnemu sodišču se je odločil zato, ker se zaveda, da ne bi mogel zbrati 61 parlamentarnih

glasov, kot bi jih potreboval za spremembo volilnega zakona.

V vsakem primeru pa dejstva kažejo, da ima pobuda zelo malo možnosti za uspeh. Polemike o volilnem sistemu, o njegovih pasteh in morebitnih spremembah pa se bodo zagotovo nadaljevale - po tem, ko bodo po volitvah na novo razdeljene politične karte, pa se morda lahko nadejamo tudi kakšnih radikalnejših posegov v enega temeljnih aktov slovenske politične ureditve.

Tanja Staric
Majda Vukelic

Vezivno tkivo

LEV KREFT

Ko sem prejšnji teden pisal o zakonu, ki odla-ga izročitev gozdov in drugega versko nefunkcionalnega premoženja Cerkev, sem kar dobro ugotovil, da si liberalni demokrati pač ne morejo želeli niti sprejema zakona niti njegove zavrnitve. Tak je torej tudi iztek te zadeve - predlog, da bi zakon zavr-nili, ki so ga dali krščanski demokrati, je bil zavrnjen, in zato krščanski demokrati, Janseva skupina, Lapovi nacionalisti in ljudska stranka ne javljajo več svoje prisotnosti za sklepčnost pri glasovanju. Ker so vsaj za prijavljanje sklepčnosti na voljo liberalni demokrati (30), socialni demokrati (14) in predlagateljska stranka (Jelenc, Polona Dobrajc, Kužnik), pa tudi demokrata Persak in Danica Simšič, bi pravzaprav moralo biti vsaj za sklepčnost glasov dovolj. Pa jih nekako ni. Vsi sicer upajo, da se bo sklepčnost nabrala, ko se vrnejo izgubljeni sinovi in hčere s kitajskega romanja, in morebiti imajo prav. Toda saj sploh ne gre več za sprejem zakona! Na glasovanju je predlog liberalnih demokratov, da se zakon za nedoločen čas odloži. To pa pomeni, da sicer ni sprejet, pa tudi zavrnjen ne, in se ga lahko vrne na dnevni red, kadarkoli bo kdo spet želel dražiti slovensko katoliško cerkev, ali pa, kadar bo želel zagroziti ali celo zadati udarec krščanskim demokratom zaradi kake druge koalicijske računice.

In vendar so, kot sem že zapisal, razmerja med slovensko katoliško cerkvijo in slovensko državo, postavljena na ustavni temelj nacelne moderne ločitve cerkve od države, ena od tistih dolgoročno pomembnih zadev, ki jih slovenska država mora postaviti na nacelna tla in jih spoznamno razrešiti. Uporaba dosedanjih spornih in nedorečenih rešitev - bodisi za neke vrste grozilo in bodilo političnim zaveznikom in nasprotnikom bodisi kot sredstva za zavajanje lastnih volilcev v znanem stilu (najprej objavi: Ne frak ne talar!«, potem pa obleces frak in vladaš s talarjem v roki) - samo zapleta stvari, ki jih bo treba slej ko prej pojasniti, razločiti in odločiti.

In jasnosti, razločnosti in odločnosti manjka v slovenski politiki. To je pokazala tudi okrogla miza o Sloveniji po letu 1995, ki se je sestala v državnem zboru ob izidu knjige pogledov na prihodnost, kakor so jih usmerili slovenski znanstveniki - družboslovci in humanisti iz lastnih raziskav in znanstvene razgledanosti. Znanstvenikov tudi na okrogli mizi, ki jo je vodil pobudnik projekta dr. Veljko Rus, ni manjkalo, bolj reven pa je bil odziv poslank in poslancev, saj jih je bilo samo osem ali pol manj kot prisotnih avtorjev. Ni torej res, da so se tisti dan najbolj izogibali sklepčnosti ob vprašanju cerkvenega premoženja. Se bolj so se izognili pogledom v prihodnost. In tu je car slovenske politike, pa tudi nase prihodnosti nasploh, ki jo ugotavlja tudi knjiga sama. Ne le, da ni kakšnih posebno privlačnih vizij, tudi želje, da bi se vizije stkale, vsaj pri politikih, ni cutiti. Ali pa morebiti mislijo, da bodo lahko pogled v prihodnost oblikovali kar sami, brez znanosti in brez kulture in brez civilne družbe in nasploh brez kakršnegakoli dialoga? Potem se motijo. Danes je ni politike ali politične skupine, ki bi lahko ponudila sprejemljive vizije sama, sama z lastnega zelnika, brez soocenja z drugimi in brez dialoga z znanstvenimi in drugimi pobudami. Saj vem. Politikov ni bilo, ker pač nimajo časa, zato jih ne kaže grajati kar takole osebno in nastevati, koga vse ni bilo in kdo je vse bil, kot da bi slo za zasluge. A zakaj nimamo časa za pogled v prihodnost? Zato, ker smo si naredili politično življenje, v katerem moras neprestano imeti pogled uprt v tla, da ti kdo ne podstavi noge, in si dati ogromno opravka z zapletenim obredjem sporazumastva in prikanja, ki sta oba le videz demokratičnega soocanja in dogovora.

Na vprašanje, kaj naj poleg zemlje in jezika dodamo za ohranitev slovenske identitete v casu prilaganja Evropi, je dr. Tine Hribar odgovoril: duhovnost, ki je nam, kar je zidom bila religija, torej vez med ljudmi. Slovenska politika za zdaj vezivnega tkiva ne ustvarja, prej narobe.

Čiste plače so lani rasle hitreje od cen, najbolj so se povečale v zavarovalnicah in finančnih storitvah

LJUBLJANA - Agencija za plačilni promet, nadziranje in informiranje je v analizi gibanja plac ugotovila, da so izplačila čistih plac v letu 1994 za 24 odstotkov presežala lanska izplačila. Čiste plače so torej lani - kljub dogovoru o politiki plac in kaznovalnemu obdavčevanju previsokih plac - precej prehitile inflacijo (18,3 odstotka) in tudi rast cen življenjskih potrebščin (21 odstotkov).

V analizi agencije ni sta zajeti preostali dve vrsti največjih prejemkov prebivalstva, to so placila za opravljena pogodbeno dela, za avtorska dela, za stroške službenih potovanj in druga dela ter pravice iz delovnega razmerja, poleg tega pa se prejemki iz naslova socialnega zavarovanja, solidarnosti in borcevskih pravic. Vse to - poleg plac - pomembno povečuje prejemke prebivalstva.

V lanskem letu je plac urejal poseben zakon, ki je temeljil na dogovoru

o politiki plac v gospodarstvu, hkrati pa so morala podjetja, ki so presežala dogovorjene plače, placati še poseben davek za zaposlovanje. To je veljalo za vsa podjetja v gospodarstvu (ne glede na lastnino), pri negospodarskih podjetjih pa so bili izzvzeti javni zavodi, državni organi in organi lokalnih skupnosti. Gospodarska podjetja so morala oboje spostovati ob izplačilu plac za lanski maj, ostali pa za junij. V letu 1994 so se čiste plače najbolj povečale v zavarovalnicah; v pov-

precju so bile za 35 odstotkov višje kot leto prej (povprečje je, kot smo že omenili, znašalo 24 odstotkov). Nadpovprečno so lani zrasle tudi plače v bankah in hranilnicah (za 298 odstotka), v gospodarstvu so zrasle za 25,7, podpovprečno pa v negospodarstvu (za 20,3) in v družbenopolitičnih skupnostih (za 16 odstotkov več kot leto prej). Sedem področij v gospodarstvu lani ni doseglo povprečne stopnje rasti plac (najslabše je bilo v gozdarstvu), medtem pa so se čiste plače nadpovprečno okrepile na področju financ in drugih storitev (rast 37,1 odstotka), v gostinstvu in turizmu, v manjši meri pa se v industriji, v trgovini in obrti ter stanovanjsko-komunalnih dejavnostih.

V industriji in rudarstvu je bilo lani izplačanih skoraj 52 odstotkov celotne mase čistih plac v Sloveniji. Od skupno 33 industrijskih panog so v 18 panogah nadpovprečno povečali čiste plače. Med pomembnejšimi panogami omenimo kovinsko-predelovalno, kjer so čiste plače zrasle za 30,1 odstotka glede na leto prej, proizvodnjo električnih strojev in aparatov (za 30,2 odstot-

ka več), elektrogospodarstvo (plače so zrasle za 33,4 odstotka), črno metalurgijo (41,4 odstotka rast čistih plac), proizvodnjo gradbenega materiala (za 30,5 odstotka več), proizvodnjo tekstilne preje in tkanin (za 35,6 odstotka več), proizvodnjo pijac (35,5 odstotka rast) in podobno. Na drugi strani pa so panoge, v katerih so plače lani rasle počasneje kot v industriji nasploh. Med pomembnejšimi so proizvodnja končnih tekstilnih izdelkov, kjer so čiste plače lani narasle le za 19,4 odstotka (manj od rasti cen življenjskih po-

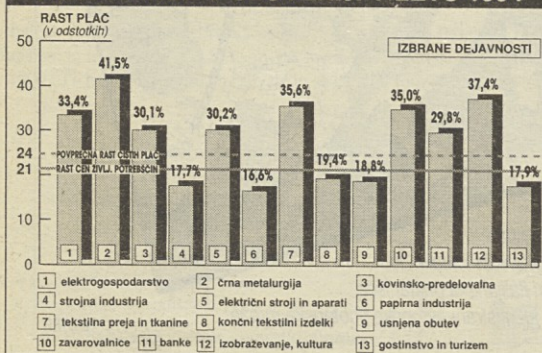
trebščin), proizvodnja usnjene obutve (rast plac za 18,8 odstotka), proizvodnja papirja (za 16,6 odstotka), strojna industrija (za 17,7) itd.

V negospodarstvu so se dinamiki rasti čistih plac v gospodarstvu lani se najbolj približala izplačila plac v zdravstvu in socialnem varstvu, kjer so plače zrasle za 22,9 odstotka. Precej slabše pa se je godilo zaposlenim v izobraževanju, znanosti, kulturi in informacijah, saj se je masa plac v teh področjih lani povečala le za 17,9 odstotka.

Andreja Rednak

Tudi letos sta bila sklenjena socialni sporazum in dogovor o politiki plac v gospodarstvu, njuno izvajanje pa zeli vlada podobno kot lani tudi letos zagotoviti z zakonom. Po zadnjih podatkih agencije za plačilni promet se je v aprilu zacela rast plac umirjati. Aprila izplačane čiste plače so namreč le za 0,4 odstotka večje kot v marcu, medtem ko so bila marčevska izplačila za 2,9 odstotka večja od februarskih. Aprila se je masa plac najbolj povečala v zavarovalnicah (za 10,7 odstotka), malo manj (za 2,9) pa tudi v gospodarstvu. Tudi podatki o masi plac v prvih starih mesecih letosnjega leta v pramerjavi z lanskim povprečjem kažejo, da so izplačane čiste plače najbolj zrasle v zavarovalnicah (kar za 24,1 odstotka), medtem ko so bile plače zaposlenih v gospodarstvu letos v povprečju višje »le« za 12 odstotkov. Če niti ne omenjamo krepkega marčevskega (28,1 odstotka) in aprilskega (19,4 odstotka) povečanja izplačil za pogodbeno in avtorska dela, dnevnice in podobnih »drugih prejemkov« ...

CISTE PLAČE V SLOVENIJI V LETU 1994

NE ZAMUDITE!

Primorski dnevnik

Ob 50-letnici izhajanja Primorskega dnevnika nudimo tudi tistim, ki še niso naročeni, izjemno priložnost, da postanejo stalni naročniki po ugodni ceni in da si ob tem zagotovijo posebno darilo, knjigo "Primorski dnevnik 1945-1995", ki smo ga ob tej priliki namenili samo našim naročnikom.

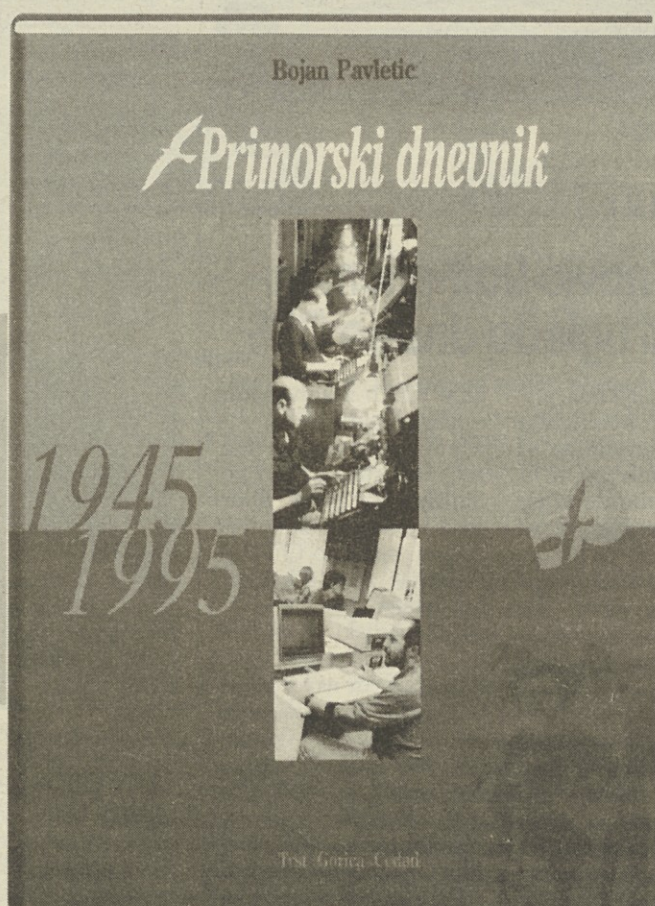
POGOJI:

6-mesečna naročnina (od 1.7. do 31.12.) stane 190.000 Lir.

V juniju pa boste Primorski dnevnik prejemali brezplačno.

Naročila sprejemamo samo na upravi Primorskega dnevnika v Trstu (tel. 7796600) in Gorici (tel. 533382).

Ponudba velja do 20. junija.

VIDEO INDUSTRIJA

Nemci so piratom napovedali vojno

Obsirna trgovina s piratskimi videokasetami se je močno razmahnila, zato so ji v nekaterih državah napovedali pravo vojno. Med njimi je tudi Nemčija.

Tam se zadnje mesece vrstijo odločne akcije inspekcije in policije, ceprav menijo, da gre zgolj za delne zmage. V stanovanju Thorstena B. v Dresdnu, ki so ga dlje časa opazovali, so našli 200 videokaset z najnovjšim Disneyjevim risanim filmom Levji kralj. Moz je skusal film, ki ga zaenkrat prikazujejo samo v kinu, nepooblaščen prodajati na piratsko posnetih kasetah. Zdaj ga čaka sodna obravnava zaradi kršitve zakona o avtorskih pravicah, na kateri ga lahko obsodijo na zaporno kazen do petih let. Vendar je Thorsten B. le eden od 30 do 40 profesionalnih videopiratom v Nemčiji. Razsirja se torej nov kriminal, ki prinaša milijonske dobičke videopiratom in velikanske izgube filmski industriji (lanski izpad dohodka so v ZR Nemčiji ocenili na 300 milijonov mark).

Metoda piratom je preprosta in donosna: uporabljajo lahke videokamere, s katerimi med prvimi predvajanj v kinu skrivoma posnamejo najnovejše in najbolj priljubljene filme, jih razmnožijo in prodajajo. Trgovina poteka na bolj tržih ali s pomočjo ustne reklame. Iztržek od kasete znaša od 50 do 300 mark.

Kriminal je dobro organiziran, sodelavce in posrednike imajo v vsej državi. Delujejo zelo okretno in hitro. Teden po premieri so že na voljo piratske kopije, pravijo v Zavodu za nadzor kršitev avtorskih pravic (GVU). Zavod zaposluje dvanajst inspektorjev, ki skušajo preprečiti trgovino na črno. Letos so

Pirati nove filme posnamejo med premierami, presnemavajo pa jih s povezanimi videorekorderji.

s pomočjo policije opravili že 300 hišnih preiskav, prijavili 260 kršilcev in zaplenili 64 tisoč videokaset. Pred dnevi so v Dresdnu odkrili ilegalno kopirnico z 20 videorekorderji. Vendar so inspektorji prepričani, da gre pretežno za

»majhne ribe«. Zares množično presnemavanje opravljajo namreč v državnih kopirnicah na Poljskem, kjer vsako noč - za plačilo na roko - razmnožijo na tisoče kopij. Na nemškem trgu je v obtoku najmanj tri milijone pirat-

skih kopij, nekatere pa je mogoče odkriti že na prvi pogled: kakovost slike in zvoka sta včasih naravnost katastrofalna. Mikrofonni skrite kamere namreč poleg dialoga posnamejo tudi - kasljanje obiskovalcev v kinodvorani.

Del zaplenjenih ponaredkov z nemškega trga

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE / CBS

Spor med voditeljema televizijskih novic Ratherjem in Chungovo utegne močno škodovati ugledu družbe CBS

Predstavljali so ju kot zakonca iz paradiza. Izkazalo se je, da utegne zveza, ki je bila seveda zgolj poklicna, kaj kmalu razpasti - seveda v škodo ugleda in prestiza na področju informacij tradicionalno vodilnega in najbolj privlačnega izmed največjih ameriških televizijskih omrežij - CBS.

V ZDA z velikim zanimanjem spremljajo prepire in zdrahe med najbolj priljubljenima voditeljema televizijskih poročil, veteranom Danom Ratherjem in briljantno Američanko kitajskega porekla Connie Chung, ki skupaj vodita oddajo CBS Evening News. Spor med njima, ki je tudi spor med

dvema novinarskima pristopoma in osebnima značajema, seveda ne bi bil tako zanimiv, če ne bi šlo za milijone dolarjev iztržka od reklam ter za bitko za tržni delež in gledalce. Zaradi zamenjave voditeljev, pa tudi njihovih prepričanj in izgube zupanja utegne CBS izgubiti vodstvo pred NBC in ABC. Ze na videz voditelja poosebljata dve skrajnosti: Rather je hladen profesionalc, pravo nasprotje prikupne in gostobesedne kolegice, ki se ji je zaradi njenega lahkonatega pristopa priljubil vzdevek »Connie Fun«. Med voditeljema pa je prislo do tekmovanja - gre za to, kdo bo »glavni«. Mnogi se sprašujejo, koliko bosta voditelja pripravljena popustiti.

Oba lahko z zahtevami veliko izgubita: od službene limuzine do neomejenih stroškov in večmilijonske plače. Spori med njima so poklicni in osebni. 48-letno Chungovo, ki je začela kariero kot telefonistka na lokalni televizijski postaji, so zaposlili leta 1993, da bi pomladili in osvežili oddajo, ki jo je dotlej vodil Rather (ta je pred desetletjem nasledil legendo televizijskih poročil Walterja Cronkitea). Rather je izkušen, vendar starokopiten novinar z bogatimi izkušnjami in se že od začetka upira lahkotnemu novinarskemu slogu svoje kolegice.

Najnovejši spor je izbruhnil, ko je CBS poslala Chungovo v Oklahoma City, da bi poročala o

posledicah terorističnega napada. Rather je bil užaljen, vendar se je njegova jeza ohladila, ko se je razvedelo, kaksne napake je zagrešila Chungova. Na prizorišče nesreče se je pripeljala kot hollywoodska zvezdnica. Iz limuzine je izstopila, kot da bi slo za veselico, podpisovala je avtograme oboze-

valcev, zatem pa je za nesrečo obtožila kar mestno oblast. Zaradi ogorčenja javnosti so jo odpoklicali, zamenjal pa jo je Rather. Toda kljub temu jo nekaj vodilnih na CBS zagovarja kot privlačno, mlajšo in perspektivno voditeljico, starejši pa zahtevajo njeno zamenjavo. Nekateri pa bi se radi znebili

Ratherja, ceprav je večina na njegovi strani. Menijo tudi, da je verodostojnost Chungove sicer bistveno manjša, vendar njena pristnost oddajo kljub temu osvežuje. Voditeljica je zakrivila za marsikaksen novinarski spodrslija, vendar si je doslej še niso upali zamenjati.

RUPERT MURDOCH

Lokomotiva brez tekmeca

Z nedavno pogodbo med največjo ameriško telekomunikacijsko družbo MCI (katere 20 odstotkov delnic je v lasti British Telecoma) in medijskim mogotcem Rupertom Murdochom, cigar matično podjetje News Corporation ima uradni sedež v Londonu, je bil podpisan doslej največji posel na področju novih elektronskih medijev in telekomunikacij, ki ga poznavalci ocenjujejo za dejanski začetek svetovnih informacijskih veletokov. Pogajanja med predsednikom MCI Bertom Robertsom in Rupertom Murdochom so trajala najmanj pol leta. Oviral jih je Murdochov spor z ameriskimi oblastmi zaradi lastništva nad omrežjem Fox TV. Poleg tega se je avstralsko-britansko-ameriški medijski mogotec intenzivno pogovarjal o razširitvi svoje dejavnosti v Italiji, kjer išče možnosti za odkup enega od Berlusconijevih televizijskih kanalov.

Kljub temu je sklenil ugoden sporazum z MCI. Ameriška družba je za dve milijardi ameriških dolarjev odkupila 13,5 odstotka Murdochovih delnic, kar pomeni, da News Corporation postaja največji ponudnik novih elektronskih medijev na svetu. Partnerja bosta s skupnimi vlaganji po vsem svetu ponujala programe in tehnologijo. Omogočila bosta nove oblike oddajanja in distribucije programov. Murdoch si je s prevzemom MCI pridobil neverjeten naskok pred tekmeci. Na voljo ima namreč kar 3,5 milijarde dolarjev gotovine. Hvali se, da ne potrebuje bančnih posojil in da lahko vlaga izključno z delnicami.

News Corporation je ta-

ko povezana z dvema največjima telekomunikacijskima družbama na svetu (MCI in British Telecom), hkrati pa širi svoje tipalke tudi v južno Evropo, s čimer pridobiva znaten naskok pred največjima medijskima nasledovalcema Time Warnerjem in Bertelsmannom. Prehitela je tudi morebitne tekmce, kakršna sta AT&T in Microsoft.

Murdoch trdi, da so možnosti uveljavljanja novih tehnologij takorekoč neslutene. Vse je odvisno le od tega, kaj si želi občinstvo in koliko je za to pripravljeno plačati.

Novi čudežni pojem je zdaj »konvergenca«, ki je nadomestila nekdanje »informacijske veletoke«. Gre preprosto za to, da bodo medije in informacije že kmalu razpečevali prek telefonskih zvez in računalnikov. To bo omogočila digitalna tehnologija. Dejavnosti, ki so bile doslej strogo ločene, se povezujejo v močno celoto, ki tekmuje za prevlado.

Po mnenju poznavalcev so v večji prednosti lastniki medijev. Telekomunikacijska podjetja so nekoliko zaspala, vendar imajo v rokah močan adut - veliko denarja. V zadnjih dveh letih je prislo do vrste povezav med telekomunikacijskimi in medijskimi družbami. Lani sta se Bell Atlantic in TCI povezala z načrtovano nalozbo v znesku 20 milijard dolarjev,

US West pa je za 2,5 milijarde dolarjev odkupila 25 odstotkov delnic pri Time Warnerju.

MCI je izdelal nacrt za »inteligentna omrežja«, ki ponujajo veliko več od telefonskih priključkov. Vendar je bila njihova slabost, da niso imeli programov in vsebin. Zato je News Corporation idealen partner. Oba partnerja povezuje težnja po uveljavitvi v svetu, oba sta podjetna in za oba so bili drugi kandidati - premajhni.

Nekateri menijo, da je v ozadju tudi težnja BT, da preraste sedanje okvire, vendar je v boj poslal raje MCI, saj bi neposredna združitve dveh britanskih podjetij vznemirila protikartelne preganjalce. Murdoch si je tako razširil imperij in si ustvaril domala neslutene možnosti. Zaveda se, da ima kot proizvajalec in lastnik programov prednost pred svojimi partnerji. Ljudje bodo namreč kupovali predvsem filme, igrice in podatke, kar lahko ponudijo samo medijska podjetja.

Murdoch, ki je lastnik omrežij Fox v ZDA in Star TV v Aziji ter ima 40 odstotkov delnic pri British Sky Broadcasting, je torej le se za korak oddaljen od »globalne operacije«. Zapolniti mora še nekaj »luknj« - eno tudi v Evropi. Zato si tako prizadeva za korak v Italijo, medtem ko skuša z mrežo Sky prodreti v Latinsko Ameriko.

Murdoch in direktor MCI Roberts objavljata sporazum o zvezi dveh težkokategomikov

Spor slogov, vendar tudi za denar in ugled: CBS News z voditeljema Danom Ratherjem in Connie Chung

BEGUNCI
V EVROPI
IN PO SVETU

Dolgotrajna začasnost

V državah v razvoju bi morali ustvariti milijone delovnih mest, sicer bo beguncev še več

Po decembru 1948, ko je bila sprejeta deklaracija OZN o človekovih pravicah, ki pomeni tudi temeljno izhodišče za urejanje položaja beguncev, se je v svetu zgodilo marsikar. Na politiko in prakso posameznih držav v zvezi z begunci je zlasti vplivala hladna vojna. Da bi zagotovili učinkovito mednarodno podporo žrtvam preganjanja in represije v državah za berlinskim zidom, in tudi številnim beguncem, ki so to postali zaradi posledic druge svetovne vojne, je bil leta 1951 ustanovljen Visoki komisariat za begunce.

Ta se je pozneje soočil se z drugim, novim valom beguncev, do katerega je prišlo zaradi procesov dekolonizacije v Afriki in zaradi politične krize, zlasti v Latinski Ameriki, na Bliznjem vzhodu in v Aziji. Vzporedno s tem pa se je razvijalo tudi mednarodno pravo, ki zadeva begunsko problematiko in ki je čedalje bolj vzpostavljalo in utrjevalo zvezo med zaščito beguncev in uveljavljanjem ter spoštovanjem človekovih pravic. Danes postaja vse bolj očitno, da je treba postaviti nov mednarodni sistem socialne pravičnosti in univerzalnega varstva človekovih pravic. Glede na dejstvo, da so človekove pravice po svoji naravi univerzalne in mednarodne oziroma nadnacionalne, saj niso omejene z državljanstvom, lahko posamezne države izkažejo svojo resnično pripravljenost spoštovanja človekovih pravic prav s pomočjo tistim, ki so se k njim zatekli kot begunci.

Evropa se sooča z novim valom beguncev

Nekaj let po koncu hladne vojne se spet prav pred srednjo in vzhodno Evropo postavljajo novi izzivi za razreševanje begunske problematike, ki je v dobesedni meri odraz ekonomskih in socialnih razmer v državah v prehodu. Neposredna posledica spremenjenih gospodarskih razmer in odprtih državnih meja v vzhodni Evropi je izredno povečan dotok ekonomskih migrantov na zahod, največji in najbolj tragičen izvor zadnjega begunskega vala pa so seveda vojni konflikti v BiH in v Hrvaški ter v posameznih delih nekdanje Sovjetske zveze. Vedno pa moramo imeti pred očmi dejstvo, da je povečanje števila beguncev v neposredni vzročni zvezi z večanjem kršitev človekovih pravic.

Evropa se sooča z obdobjem masovnih populacijskih premikov, tako na samem kontinentu kot tudi v drugih delih sveta. Večja ocena, da je na svetu približno 19 milijonov beguncev, čemur lahko pristojemo še 25 milijonov stalno razseljenih oseb. Mnogi med njimi so Evropejci ali pa so prisli v Evropo. Nadalje je več milijonov ljudi, ki se soočajo z la-

napovedujejo nadaljnjo veliko rast prebivalstva, posebej v deželah v razvoju na obrobju evropske regije. V deželah v razvoju bi morali ustvariti milijone delovnih mest, sicer bo število oseb, ki iščejo varnost v drugih delih sveta, nezadržno in dramatično naraslo.

Iznajdljivi si skušajo pridobiti politično zatočišče

Velik del ljudi, ki danes prihajajo v Evropo, prosi za azil, čeprav dejansko ne potrebujejo mednarodnega varstva. V bistvu iščejo boljše življenjske razmere in boljšo prihodnost za svoje družine, ker pa je zelo malo možnosti za legalno imigracijo, poskušajo priti v razvite evropske države skozi druga vrata, torej tako, da zaprosijo za azil. Prav takšen položaj pa negativno vpliva na odnos do pravih beguncev in vzdusje v državah, kamor se begunci zatečejo. Povečujejo se občutki ogroženosti, ksenofobija in nacionalizem.

Za regijo, o kateri teče beseda, so značilne izredne razlike v gospodarski razvitosti in v gnotni sposobnosti nuditi beguncem ustrezno materialno pomoč. Za mnoge države je značilno, da same komaj zmorejo bremena za zagotovitev socialne varnosti lastnim državljanom. V mnogih državah sploh se niso sprejeli ustrezne nacionalne zakonodaje za področje begunske problematike, ali pa v svojo zakonodajo niso vgradili ustreznih mednarodnih norm in standardov, kar vse pomembno ogroža položaj beguncev in prosičev azila. Svojevrsten problem predstavlja tudi različna interpretacija mednarodnega begunskega prava v različnih državah, kar se odraža v različnem statusu in pravicah oziroma ugodnostih beguncev glede na državo, v katero so se zatekli.

Države večinoma tudi nimajo sprejete ustrezne procedure oziroma ustrezno usposobljenega uradništva in osebja, ki prihaja v prvi stik z begunci in iskalci azila na državni meji ali na letališčih. Vsi ti problemi kažejo na izredno veliko potrebo po boljši koordinaciji obveščanja in sode-

Foto: BOBO

do sporazumne strategije in kako se lotiti teh problemov na regionalni ravni.

Vse bolj oddaljena vrnitev v domovino

Zaradi posledic vojnih razmer in kršitev človekovih pravic na tleh nekdanje Jugoslavije, je Visoki komisariat zaprosil države gostiteljice, da osebam, ki so bile prisiljene zbežati s teh območij, podaljšajo časovno zaščito. Tak status pomeni, da se bodo te osebe vrnile in znova vključile v življenje na območju, iz katerega prihajajo. Minimalni standardi takšne zaščite so varnost, prepoved izгона in obravnavanje v skladu z mednarodnimi humanitarnimi načeli. Ker se je ta začasnost kar naprej podaljševala, je Visoki komisariat državam gostiteljicam marca lani predlagal razširitev ugodnosti za begunce, zlasti za tiste, ki so vstopili že v tretje leto begunstva. Zagotovili naj bi jim več gotovosti in stabilnosti in posebej možnost združitve z drugimi družinskimi člani, pravico do dela, osebne dokumente in pravico do izobraževanja. Sicer

pa se je število vseh oseb, ki uživajo takšno časovno zaščito v državah gostiteljicah, povzpelo na približno 700 tisoč.

Denarja je vedno premalo

Za veliko večino vzhodnoevropskih držav je seveda največji problem gmotna plat proble-

ma begunstva, zato je ena od glavnih nadaljnjih nalog Visokega komisariata za begunce zagotoviti stalne in sprotne vire sredstev. Prav zaradi gmotne plati in neugodne perspektive, saj je pričakovati se nadaljnje dotoke beguncev, pa se v mnogih državah, ki pripravljajo no-

vo zakonodajo, nagibajo k restriktivnim rešitvam, kar vse bolj vodi, ne v politiko razdelitve bremen, kar je proklamirano načelo mednarodne skupnosti na področju begunske problematike, pač pa v politiko odpiranja bremen na druge.

Darja Lavtizar

Begunci iz nekdanje Jugoslavije

Statistični podatki vzhodno in srednjeevropskih držav zelo pomenljivo odražajo bistveno povečanje števila beguncev s konfliktnih območij nekdanje Jugoslavije, zlasti v letu 1993, to prenetljivo velja tudi za sosednje države na vzhodni meji nekdanje SFRJ, pri čemer velja, da so se v Albanijo zatekli zlasti Albanci s Kosova, in da se Albanija pripravlja na še povečan dotok beguncev s tega območja. Tudi v Bolgariji se je v letu 1993 povečalo število beguncev iz območja nekdanje Jugoslavije za celo tretjino. Na Češkem beležijo okrog 2500 vojnih beguncev iz nekdanje Jugoslavije. Na Poljskem pa so od januarja do

konca maja 1993 zabeležili samo sto prosičev za status begunca od več kot 23 tisoč državljanov ZRJ in 19 tisoč državljanov BiH, kolikor jih je v tem času vstopilo v državo. Zato pa je za države, kot sta Češka in Poljska ali pa za Bolgarijo in Romunijo, značilno večje število beguncev v območjih nekdanje Sovjetske zveze ali pa celo iz Somalije, Iraka, Pakistana, Sirilanke in Bangladeša. Turčija, kjer so glavni problem Kurdi in bolgarski Turki, beleži 20 tisoč beguncev, državljanov BiH, ki so se večinoma nastanili pri sorodnikih in prijateljih in 3500 tistih, ki jim je streho nad glavo zagotovila neposredno turska država.

Junija lani je bil v Sofiji zelo odmeven simpozij o zaščiti beguncev v srednji in vzhodni Evropi, ki so se ga udeležili predstavniki uradov, ki se ukvarjajo z begunsko problematiko v državah tega dela Evrope in vladni predstavniki Avstrije, Nemčije, Švedske in Švice ter predstavniki Visokega komisariata za begunce v Zenevi. Simpozij je nakazal celo vrsto odprtih vprašanj in možnih ukrepov, pokazalo se je tudi, da je nujno potrebna učinkovitejša koordinacija na tem področju. Na pobudo in povabilo Poljske pa bo letos tovrstni simpozij v Varšavi.

koto in sušo, z etničnimi spopadi in nerazvitostjo. Število absolutno revnih ljudi je naraslo z 800 milijonov v 70-ih letih na 1,2 milijarde danes in kaže, da bo v naslednjem desetletju preseglo številko dve milijardi. Demografi

lovanju tako med posameznimi, zlasti sosednjimi državami, kakor tudi v odnosu do mednarodnih ustanov in organizacij, kot je, denimo, Visoki komisariat za begunce v Zenevi. Odprto pa ostaja tudi vprašanje, kako priti

USPEH PRVIH DVEH ZASLUŽEN

Na vrhu Ardita in Pom, za njima pa pridejo že naše ekipe

Letosnje kosarkarsko prvenstvo D lige se je zaključilo z napovedanim slavljem goriske Ardite in trziškega Poma, ki sta že na začetku veljali za glavna favorita, prvenstvo pa sta končala s kar 10 oziroma 8 točkami prednosti pred tretjeuvrstjenima. Ardita in Pom bosta v naslednji sezoni nastopala v C2 ligi (Pom je v dodatni tekmi visoko premagal Palmanovo, drugouvrščeno iz videmske - pordenonske skupine), poznalo pa se jima je, da sta se, ob že solidnem izboru dobrih kosarkarjev, okrepili z nekaterimi posamezniki iz višjih kategorij (Ardita s Turelom in Pom z Zuppelom in Palombijem), ki so odločilno prispevali h končnemu slavu.

Ostale ekipe lahko razdelimo v tri jakostne skupine: Cicibona, Santos, Sokol, Grado, Kontovel, Cus in Inter 1904 so se zvrstile od 3. do 9. mesta v relativno majhnem razmaku točk. Na sredini lestvice so pristali Largo Isonzo, Scoglietto, Lega Nazionale, Acli Ronchi in Goriziana, očitno slabša od vseh ostalih pa sta bila Libertas in Acli Ts, ki sta se z zelo skromnim izkupickom točk tudi poslovala od D lige.

Glede naših treh predstavnikov je končna razvrstitev se kar zadovoljiva (3. Cicibona, 5. Sokol, 7. Kontovel), kljub temu pa lahko mirno zapisemo, da bi vsa tri moštva lahko dosegla precej več, saj je bilo zamujenih priložnosti in odvečnih porazov na pretek. To velja se zlasti za Sokol, ki je bil pred začetkom sezone označen kot glavni favorit za napredovanje, saj so se že tako solidni ekipe priključile se tri veliki okrepitve. Toda slab začetek in veliko presenetljivih porazov z očitno sibkejšimi nasprotniki so belorode potisnili v ozadje. Tudi Cicibona, ki je bila se mesec in pol pred koncem v stiku s prvouvrščeno Ardito, bi se brez nepotrebnega kriznega obdobja do konca potegovala za napredovanje. Stirje porazi v petih tekmah pa so ugasnili vse ambicije. Drugačna ocena velja za Kontovel, ki je v teku sezone pokazal velik napredek in je kot najmlajša ekipa v ligi tudi presežek napovedi. Pomankanje izkušenosti pa je bilo krivo, da so plavobeli veliko tekem z najboljšimi izgubili z minimalno razliko, tako da so se sanje po boljši uvrstitvi razblinile. (V)

Pri Sokolu bi se morali letos večkrat tako veseliti (Foto Kroma)

Število odigranih tekem

Mar. Krizmancic (C)	30
Vanja Jogan (C)	30
Viktor Tomsic (C)	30
Stefan Turk (K)	30
Igor Vodopivec (K)	30
Igor Giacomini (C)	29
Angelo Spadoni (K)	29

Prosti meti

Igor Giacomini (C)	77%	(51:66)
Vanja Jogan (C)	76%	(120:157)
Viktor Tomsic (C)	75%	(104:138)
Martin Pertot (S)	71%	(65:91)
Ivo Emili (K)	68%	(153:225)
Igor Civardi (S)	68%	(88:130)
Ivan Bajc (C)	68%	(68:100)
Andrej Zuppin (C)	68%	(65:96)
Stefan Persi (C)	67%	(193:289)

Ekipni podatki

	OT	Z	P	KOSI	PM	3T
Cicibona*	30	20	10	2503 (86)	702:1029 (68,2%)	103
Sokol	30	19	11	2223 (74)	469:752 (62,4%)	123
Kontovel*	30	18	12	2181 (75)	558:955 (58,4%)	113

*Cicibona in Kontovel sta po eno tekmo zmagala brez boja (2:0).
LEGENDA: OT odigrane tekme, Z zmage, P porazi, PM prosti meti

PO KONČANEM PRVENSTVU V D LIGI / RAZLIČNE OCENE SEZONE ZA NAŠE PETERKE

Pri Sokolu razočaranje, pozitiven obračun Cicibone in Kontovela

Nabrežinci so bili pred začetkom prvenstva med favoriti - Cicibona popustila v zadnjih kolih - Mlada Kontovelova ekipa večkrat presenetila

Trenerjem naših treh moštev smo postavili nekaj vprašanj, da bi nam ocenili letošnjo sezono.

Adriano Kovacic (Cicibona, na sliki desno): Očena je vsekakor pozitivna. V primerjavi s prejšnjo sezono smo pokazali lep napredek, vsi mlajši igralci so dozoreli, nekateri pa so postali že pravi stebri moštva, kljub temu, da smo se okrepili z novima igralcema, ki sta bila po pričakovanju med protagonisti sezone. Nekaj grenkobe je, ker smo bili se do nekaj kol pred koncem v stiku z najboljšo ekipo, toda nekaj poškodb, padec forme in postopoma vedno slabši pogoji za treninge (v Dolini, kjer smo igrali prvenstvene tekme nismo imeli terminov za treninge, v razpadajočem balonu pa smo prekinili treninge, ko so pričela obnavitvena dela) pa so nam preprečili, da bi tak ritem obdržali do konca. Kljub temu pa smo osvojili končno tretje mesto, kar je v tako močni konkurenci vsekakor zelo dober rezultat.

Livio Emili (Sokol): Glede na potencialno moč ekipe in na začetne ambicije smo nedvomno največje razočaranje sezone. Povsem nezadostno število treningov (tudi zaradi delovnih in študijskih obveznosti) je nedvomno vpliva-

lo na neuspešen potek sezone, tesen poraz z Ardito v drugem kolu povratnega dela pa je bil za nas odločilen. Pred tisto tekmo smo zmagovali kar sedemkrat zapored, vodilni ekipe smo se približali na 4 točke in vzdusje v ekipi je bilo res dobro. Nato pa smo povsem popustili in prvenstva je bilo dejansko konec. Ob tem me najbolj jezi, da smo preveč tekem zgubili z očitno slabšimi nasprotniki.

Claudio Starc (Kontovel): Sem se kar zadovoljen. V prvem delu prvenstva smo zgubili le z najboljšimi ekipami in večkrat le z minimalno razliko. Ob tem smo dosegli tudi nekaj res lepих uspehov, več porazov po napetih in izenačenih tekmah pa so nas ob koncu potisnili nekoliko v ozadje, čemur pa bi se z večjo zbranostjo na tekmah proti sibkejšim ekipam lahko gladko izognili. Fantje so vsekakor pokazali lep napredek v igri in predvsem sem zadovoljen s pristopom do igre, saj so do konca obdržali intenzivno in neprekinjeno delo, kar se je že in se se bo, vsekakor obrestovalo.

Kako pa so se obnesli posamezniki?

AK: Nova igralca Stefan Persi in Ivan Bajc sta prinesla precej večjo kakovost v ekipo, Persi pa je bil najbrž celo med najboljšimi posamezniki prvenstva. Od ostalih je največji napredek pokazal ambiciozni in neutrudljivi Viktor Tomsic, ki bi se lahko preizkusil tudi v višji kategoriji. Ostali mladi Krizmancic, Giacomini in Iztok Bajc so ob nihanjih večkrat dobro zaigrali. Pozitivno je tudi dejstvo, da nismo več tako močno odvisno od Furlana in Semna, ki sta morala zaradi poškodb, dalj časa mirovati, ključna igralca pa sta Jogan in Battilana, nedvomno najbolj izkušena in za slacilnico ključna igralca. V primerjavi s prejšnjimi sezonami je manjši doprinos dal Andrej Zuppin, na katerega pa ekipa se kako racuna za naslednja leta.

LE: Pohvalo si zaslužita le Igor Civardi in Robi Paulina, ki sta resno opravila nalogo tako na tekmah kot na treningih. Zadovaljen sem tudi z Martinom Sosicem, medtem ko so vsi ostali igrali pod svojimi sposobnostmi.

CS: Največ je pokazal Stefan Turk. Solidno sezono je odigral mladi Angelo Spadoni, Emili pa je zlasti v drugem delu prvenstva le pokazal kaj zna, čeprav

sem prepričan, da ima se veliko rezerv. Zadovaljen sem tudi z doprinosom Aljose Daneva, več pa bi morali pokazati Gulic, Starec in Vodopivec, ki zelo nihajo v igri. Zlasti Danjel Gulic je odigral nekaj zelo dobrih tekem, ob tem pa je nekajkrat povsem odpovedal. Z večjo zbranostjo bi moral postati stebek ekipe. Napredovala sta Jan Godnič in Dean Cerne, ki sta si nekajkrat celo priborila mesto v prvi peterki.

Kakšni pa so načrti za naslednjo sezono?

AK: Osebo ne bom več vodil ekipe in bom obdržal le mesto predsednika. Zelenel bi si, da ostanemo konkurenčni, tako da sem se z morebitnim novim trenerjem že pomenil, da bi se resno lotili dela že od vsega začetka naslednje sezone. Kot običajno smo vsekakor odvisni od izbire Borove klanske ekipe, saj mislim, da bo trener Bora Krečič vzel v postev tudi nekatere mlajše igralce Cicibone, v zameno pa bi lahko k nam prišel (ali se vrnil) kak igralec, ki ne bo več v prvi postavi Radenske.

LE: Zaradi delovnih obveznosti ob sobotah že letos nisem mogel voditi vseh tekem, tako da me je večkrat zamenjal Aljosa Tercon. Zato se ne bom obvezal za naslednjo sezono, glede ekipe pa točno ne vem, kakšni so načrti, saj s takim pristopom nima dosti smisla nadaljevati in nekateri igralci se ne vedo, če bodo se igrali.

CS: V kratkem se bomo podrobno pogovorili, kaj

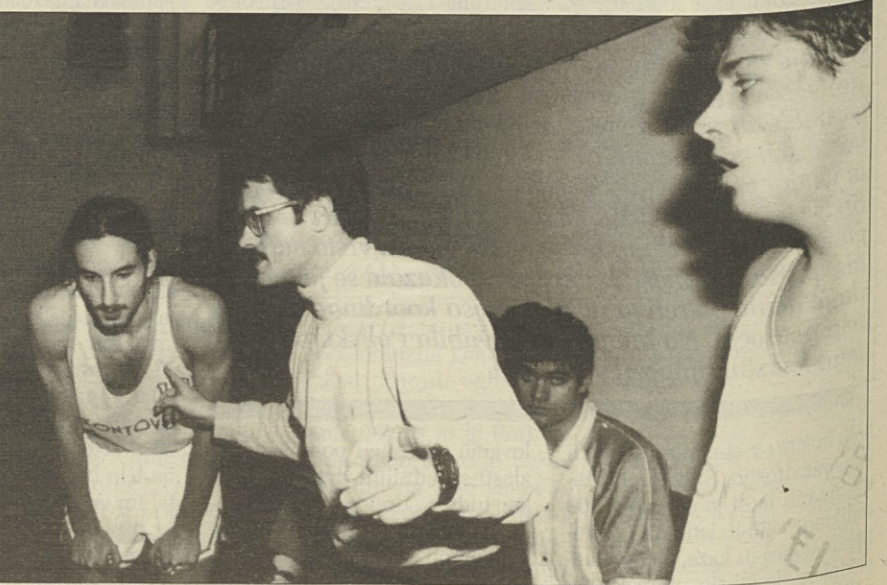
Strelci naših moštev

Stefan Persi (C)	22,2	(600)
Igor Civardi (K)	15,5	(341)
Stefan Turk (K)	14,2	(412)
Vanja Jogan (C)	13,8	(400)
Ivo Emili (K)	13,3	(360)
Robi Paulina (S)	13,1	(355)
Martin Pertot (S)	13,0	(301)
Pavel Kralj (K)	12,5	(326)
Viktor Tomsic (C)	12,3	(358)
Damir Starc (S)	12,0	(312)
Andrej Zuppin (C)	11,7	(292)
Ivan Bajc (C)	11,5	(265)
Danjel Gulic (K)	10,4	(260)
Borut Pertot (S)	9,9	(227)
Martin Sosic (S)	8,0	(207)
Mitja Starec (K)	7,4	(199)
Angelo Spadoni (K)	7,1	(200)
Rudi Stanissa (S)	6,9	(145)
Robi Skerlavaj (S)	6,8	(177)
Aljosa Daneu (K)	6,2	(161)
Pavel Busan (S)	6,0	(72)
Igor Vodopivec (K)	5,1	(148)
Bostjan Starc (K)	5,0	(5)
Igor Giacomini (C)	4,8	(133)
Peter Furlan (C)	4,7	(107)
Mar. Krizmancic (C)	4,1	(120)
Jan Umek (K)	4,0	(8)
Stefan Semen (C)	3,9	(62)
David Pahor (S)	3,9	(31)
Rich Battilana (C)	3,8	(92)
Evgen Ban (K)	3,6	(43)
Iztok Bajc (C)	3,3	(73)
Martin Usaj (S)	3,0	(3)
Damjan Gerli (S)	1,9	(32)
Jan Godnic (K)	1,6	(36)
Marko Kojanec (K)	1,5	(6)
Dean Cerne (K)	1,2	(17)
Aljosa Tercon (S)	1,0	(2)
Mauro Messina (C)	1,0	(1)
M.Gruđen (S)	0,8	(15)

in kako za naslednjo sezono. Ogrodje ekipe bo najbrž ostalo nespremenjeno, vazno pa je, da bodo igralci zelo aktivni tudi v poletnem času. S svojo prvo izkušnjo sem zelo zadovoljen, čeprav nisem pričakoval, da je vloga tre-

nerja tako zahtevna, saj sem se bolj namučil kot v prejšnjih letih, ko sem igral. Namen imam vsekakor nadaljevati s treniranjem kake ekipe, saj me je vloga trenerja prevzela.

Vanja Jogan

Trener Claudio Starc je s svojo prvo trenersko izkušnjo zadovoljen (Foto Kroma)

3 točke

Pavel Kralj	64
Viktor Tomsic	40
Martin Sosic	36
Vanja Jogan	32
Robi Paulina	30
Angelo Spadoni	29
Stefan Persi	25
Damir Starc	20
Borut Pertot	16
Mitja Starec	13

NOGOMET / TURNIR V ŠVICI

Italija z novincem Statutom proti Švici

Zdravniška slika »azzurrov« znatno boljša
Današnja tekma se bo začela ob 20.30

CARNAGO (VARESE) - Zvezni trener italijanske reprezentance Arrigo Sacchi je naposled le sestavljal reprezentanco, ki bo danes v Lausanni igrala prvo tekmo troboja proti Švici. Obrambno vrsto bodo sestavljali v glavnem nogometaši Parme, napadalno linijo pa igralci Lazia. Za ostalo je vse po pričakovanju, razen krstnega nastopa nogometaša Rome Statuta, ki bo igral v vezni liniji in ki ga je Sacchi izbral namesto Bertija in Dina Baggia. Statuto je 44. nogometaš, ki ga bo Sacchi poslal na igrišče, odkar vodi italijansko reprezentanco.

»Izbral sem tega nogometaša, ker me je na treningu povsem zadovoljil in ker Bertija in Dina Baggia seveda zelo dobro poznam in vem, kaj lahko nudita v reprezentanci,« je dejal Sacchi.

Zvezni trener je tudi preprican, da Casiraghija in Signorija niso vznemirile polemike zadnjih dni glede možnega prestopa v druge klube in Casiraghiju je celo cestital, da se zanj zanima toliko klubov. Tudi Di Matteu zvezni trener zelo zaupa in pravi: »Di Matteo je rojen v

Švici in bo zato še posebno motiviran, saj bo igral proti 'njegovim' reprezentanci. To je zelo dober nogometaš, organizator velikih sposobnosti.«

Medtem pa se je »zdravniška slika« reprezentance močno izboljšala. Benarivo, ki si je poškodoval roko, je že včeraj nadaljeval s treningi in včeraj sta vadila tudi Maldini in Del Vecchio. Skratka, zvezni trener Sacchi je bil včeraj več kot upravičeno zadovoljen in vse kaže, da bosta že na tekmi v sredo proti Nemčiji igrala tudi Zola in Maldini.

Drevisnja tekma v Lausanni med Švico in Italijo se bo začela ob 20.30 in jo po neposredno prenašala RA12. Drugo tekmo tega turnirja bodo »azzurri« igrali v sredo v Zürichu proti Nemčiji z začetkom ob 20.30.

POSTAVI

Italija: Pagliuca, Apolloni, Minotti, Carboni, Benarivo, Di Matteo, Albertini, Statuto, Lombardo, Casiraghi, Signori.

Švica: Pascolo, Hottiger, Quentin, Vega, Geiger, Ohrel, Fournier, Henchoz, Grassi, Sforza, Turkyilmaz.

NOGOMET / ZA OBSTANEK V 2. AL

Primorec z zelo dobro igro premagal v gosteh ekipo San Vito al Torre

Strelec obeh zadetkov je bil Smilovich

San Vito al Torre - Primorec 0:2 (0:1)

STRELEC: Smilovich 2.
PRIMOREC: Savarin, Ferluga, Policardi, Santi, Castro, Gagiulo, Apuzzo, Bulich (od 74. min. Milko-
vič), Smilovich (od 70. min. Egger), Srebernich, Birs.

Trebenški Primorec je včeraj v predzadnjem kolu turnirja za obstanek v 2. amaterski ligi povsem za-

služeno premagal domaćo ekipo San Vita al Torre. Naše mostvo je gotovo igralo eno svojih boljših tekem v tej sezoni.

Trebenški nogometaši so stopili na igrišče zelo motivirani in odločni ter takoj prevzeli pobudo v svoje roke. Ustvarili so si veliko število priložnosti, svoj napor pa so kronali le tri minute pred koncem polčasa. Zadelek pa je bil

zares lep: Birs je na levi preigral svojega nasprotnika in poslal zogo v kazenski prostor, kjer je bil najspretnější Smilovich in v lepem skoku vnaprej poslal z glavo zogo v mrežo.

Tekma se je odločila že po 5. minuti drugega polčasa, ko je naša ekipa dosegla drugi zadelek. Tudi drugi gol je dal razpoloženi Smilovich, ki je izven kazenskega prostora s silovitim strelom premagal domačega vratarja.

Trebenška ekipa je nato brez težav kontrolirala tekmo in je bila zelo nevarna s protinapadi, toda pri strelah na vrata Apuzzo, Birs in Bulich niso imeli sreče.

OSTALI IZID: Tilaventina - Diana 0:2

VRSTNI RED: Diana in Primorec 5, Tilaventina in bagnaria Arsa 3, S. Vito 0.

Na DP za veterane Sonja Milič osvojila dva državna naslova

Krasove vitrine so od včeraj bogatejše se za dva državna naslova. zato je poskrbela Sonja Milič, ki je na državnem prvenstvu v namiznem tenisu za veterane zmagala med posameznicami in v dvojicah skupaj s Miriam Rosso iz Verzuola. Miliceva pa je dan prej osvojila tudi bron v mešanih dvojicah skupaj s svojim klubskim tovarišem Edijem Boletom.

TENIS / ITALIJANSKI POKAL ZA MOŠKE

Poraz gajevcev v zelo dramatični tekmi

Za določitev zmagovalca je bilo potrebno odigrati dodatno srečanje dvojic

Igor Štoka (Gaja)

Gaja - Green Tennis 3:4

Baldassin - Marson 4:6, 0:6, Stoka - Giacomini 7:5, 6:3, Prelec - Del Santo 6:2, 6:3, Kalc - Covre 2:6, 2:6, Stoka/Prelec - Giacomini/Del Santo 7:6, 6:7, 6:3, Corbo/Fucka - Marson/Covre 6:7, 1:6, Stoka/Prelec - Marson/Covre 6:0, 2:6, 4:6

Teniški igralci Gaje se od tekmovanja za italijanski pokal poslavljajo s porazom proti Green Tennisu iz Prate pri Pordenonu. Toda srečanje je bilo izredno dramatično in za določitev zmagovalca, ki se je uvrstil v naslednje kolo, je bilo potrebno odigrati dodatno odločilno srečanje dvojic, v katerem pa so bili gostje srečnejši.

Gajevcem ni mogoče nicesar očitati, saj so proti izredno solidnemu nasprotniku, ki je v predtekmovanju v svoji skupini gladko osvojil prvo mesto in premagal vse nasprotnike s 6:0 oziroma 5:1, dali vse od sebe in bili že na pragu velikega uspeha. K

porazu je svoje prispevala tudi utrujenost, saj sta morala Prelec in Stoka po zelo napornem dvoboju z Gaicominijem in Del Santom po komaj polurnem premoru se enkrat na igrišče. V odločilnem dodatnem spopadu sta nato se zmogla toliko moči, da sta gladko s 6:0 dobila prvi niz, nato pa sta psihološko popustila, začela se je poznati utrujenost in mnogo bolj spočita nasprotnika sta uspela osvojiti naslednja dva niza in s tem tudi srečanje.

Treba je povedati, da sta Prelec in Stoka tudi v posamičnih dvobojih zaigrala zelo dobro in premagala svoja nasprotnika, medtem ko sta Baldassin in Kalc naletela na objektivno močnejša nasprotnika.

REZULTATI OSTALIH GAJIN EKIP
Italijanski pokal - ženske: TC Corno - Gaja 3:0; Mladinci: TC Grado - Gaja 0:3; Under 12 deklice: TC Carlino - Gaja 1:2; Under 12 dečki: TC Junior Cervinjan - Gaja 2:1

TENIS / TURNIR START SPORT

Pri Gaji zelo zadovoljni s kakovostno udeležbo

V soboto se je na teniških igriščih Gaje na Padricah začel tradicionalni teniški turnir za klasificirane in neklasificirane igralce in igralke, ki letos že drugič poteka pod nazivom »Start sport«. Pri Gaji so izredno zadovoljni z udeležbo, saj sta tako moski kot ženski turnir zelo kakovostna, vpisanih pa je tudi veliko število igralcev in igralk.

Pri moskih se je prijavilo kar 110 igralcev, od katerih jih je 39 klasificiranih (od tega 7 C1 in 8 C2), pri

dekletih pa bo nastopilo 42 igralk. Seveda močnejši se niso začeli z nastopi in se čakajo na nasprotnike, ki bodo izšli iz prvih dvobojev.

Na srečo se je vreme popravilo, tako da turnir lahko poteka brez zastojev. V 1. kolu so s spremljivim uspehom ze nastopili nekateri gajevci. Turnir bo potekal se ves teden, finale pa je predvideno za nedeljo, seveda ce je ne bo med tednom organizatorjem zagodlo vreme.

NOGOMET

Zmaga Triestine proti Sevegljanu

Na turnirju prijateljstva

Triestina - Sevegliano 2:0 (1:0)

STRELCA: Marsich v 37. min., Marzi v 88. min.

TRIESTINA: Azzolini, Pivetta, Della Zotta, Borghetti, Zocchi, Tiberio, Menegola (Birtig), Pavanel, Luciani (Marzi), Polmonari, Marsich.

TRST - Trestina je v 2. kolu Turnirja prijateljstva zaslužen premagala Sevegliano, in to po zanimivi tekmi, ce upoštevamo, da se je prvenstvena sezona že zdavnaj končala. Malostevilni gledalci (na tribunah jih je bilo okoli 100) je torej prisostvovalo dopadljivi tekmi, na kateri je Triestina vseskozi imela terensko premoč, ceprav je prvi zadelek dosegla le osem minut pred koncem polčasa.

Predložek Pivette je spretno izkoristil Marsich, ki je z glavo zogo potisnil v mrežo.

Tudi v drugem polcasu se slika na igrišču ni spremenila. Triestina je se naprej imela pobudo, drugi zadelek pa je dosegla le dve minuti pred iztekom srečanja. Po lepi skupinski akciji v protinapadu je namrec dosegla drugi zadelek z Marzijem.

Od treh nogometsev, ki so na preizkušnji, se je najbolje odrezal Borghetti. Od ostalih posameznikov pa bi pohvalili predvsem Polmonarija. (WB)

KOŠARKA / V OKVIRU ŠPORTNE ŠAGRE ODBORA ZA OHRANITEV STADIONA 1. MAJ

Selekcija naših ekip prva pred Jadranom iz leta 1985

Novopečeni B2 ligaši so osvojili samo tretje mesto

V okviru sportne šagre, ki jo je na igrišču Prosvetnega doma na Opcinah priredil Odbor za ohranitev Stadion 1. maja, so se v soboto popoldne pomerile ekipe letosnjega Jadrana, igralci Jadrana, ki so v sezoni 84/85 popeljali našo člansko postavo v B ligo, in selekcija ostalih naših društev iz C2 in D lige, ki so jo okrepili Marko Lokar, Jan Budin in Peter Azman.

Turnir je osvojila prav selekcija, ki je premagala obe Jadranski mostvi, »stari macki« pa so prav proti mladim naslednikom pokazali, da se niso za v staro šaro in so tako nekoliko presenetljivo nove B2 ligasse potisnili na tretje mesto. Stevilna in radovedna publika je lahko uživala v zanimivih srečanjih, na katerih ni manjkalo tudi atraktivnih potez. Najbolj zanimiva je bila tekma med

dvema Jadranskima generacijama. »Starci« so pokazali zavidljivo telesno pripravljenost, z veliko večjo izkušenostjo pa so nato tudi zanesljivo premagali »mladince«, tako da je bil predsednik Jadrana Vidoni po tekmi kar precej zamisljen in se je najbrz odločil o tem, s katero od teh dveh ekip bi rajši nastopil v naslednji sezoni.

IZIDI TURNIRJA
Selekcija - Jadran 85 39:35 (13:23)

SELEKCIJA: Debeljuh, Spadoni, Azman 9 (3:4), Persi (0:2), D.Barini 2 (2:4), Budin 10, Turk 4 (0:2), Civardi 3 (3:4), Tomsic 3, Lokar 5 (3:3), Paulina 3 (3:6); trener L.Furlan.

PM 14:25. SON: 14. 3T: Budin 2, Tomsic 1.
JADRAN: A.Sosic 2, Zerjal, W.Sosic 2 (0:2), Vremec 4, M.Ban 11 (3:3), R.Daneu 3 (1:4), C.Starc 8

(4:5), Rauber 3 (1:1), Kraus 2; trener Raseni.

PM 11:15. SON: 19.
Sodnika: Cucchi in Scudiero (oba Ts)

Jadran 95 - Selekcija 42:46 (18:22)

JADRAN: Arena 2, Oberdan 9 (3:5), Pregarc 11 (1:2), M.Emili, Gobbo, Vitez 6, Samec, Rauber 1 (1:2), Hmeljak, Grbec 4, Guiducci 9 (2:5); trener Vatovec.

PM 7:14. SON: 9. 3T: Guiducci 1.

SELEKCIJA: Debeljuh, Spadoni 2 (2:2), Azman 7 (1:2), Persi 2, D.Barini 4 (0:1), Turk 6, Civardi, Tomsic 7, Lokar 9, Paulina; trener L.Furlan.

PM 3:9. SON: 12. 3T: Lokar 3, Budin 1, Tomsic 1.

Sodnika: Gelicrisio in Cucchi (oba Ts)

Jadran 85 - Jadran 95 51:46 (27:22)

JADRAN 85: A.Sosic 2, Zerjal 2, W.Sosic, Vremec

Marko Ban (na sliki še P. Azman) še ni pozabil, kako se igra

2, M.Ban 16 (7:9), Daneu 9 (1:2), C.Starc 7, Rauber 13 (3:5), Kraus; trener Raseni.

PM 11:16. SON: 13. 3T: M.Ban 1, C.Starc 1.

JADRAN 95: Arena 13 (1:2), Oberdan 13 (3:3), Pregarc 8, M.Emili, Gobbo, Vitez 8 (1:2), Samec 2,

Hmeljak, Grbec 2, Guiducci; trener Vatovec.

PM 5:7. SON: 14. 3T: Oberdan 2, Pregarc 1, Vitez 1.

KONČNI VRSTNI RED: 1. Selekcija 4 točke, Jadran 85 2 točki, Jadran 95 0 točk.

(VJ)

Obvestila

SZ JADRAN IN KOSARKARSKA

SEKCIJA SD POLET

prirejata od ponedeljka, 26. t.m. do 1. julija 1995 KOSARKARSKI KAMP 95' v Prosvetnem domu na Opcinah vsak dan od 9. do 17. ure (dvorišče pa bo odprto od 7.30 do 18.00). Poleg kosila bo poskrbljeno se za dve malici. Poskrbljen bo tudi prevoz s kombiji iz Nabrezine, s Proseka, iz Doline, iz Bazovice in iz Trsta. Za informacije: sedež SZ Jadrana, v Ul. Ricreatorio 1, vsak dan ob 10.30 do 12.30 (razen ob nedeljah) na tel. št. 213403.

SZ OLYMPIA

obvešča, da bo 17. redni občni zbor v petek, 23. junija, ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju, v dvorani Slovenskega centra za glasbeno vzgojo v Katoliškem domu, Drevored XX. septembra 85 s sledečim dnevnim redom: poročila, pozdravi, volitve in razno. Vabljeni!

SZ GAJA - TENISKA SEKCIJA

prireja od 26. do 30. t.m. teniski tečaj za osnovnosolske otroke in odrasle (zacetnike). Prijave sprejemamo na klubskem sedzu v jutranjih urah od 15. t.m. dalje (tel. 226115).

NK BOR

prireja od 21. 6. do 27. 6. izlet v Barcelono. Na avtobusu je se nekaj mest. Podrobnejše informacije lahko dobite v večernih urah po tel. 226286.

KD SLOVAN - Padrice

prireja ob priliki kresovanja 1. nočni pohod po parku Globojner pri Drasci. Vpisovanje od 20.30 do 21.30 na parkiriscu parka. Za dodatne informacije tel. št. 226253 ali 226271.

JADRANJE / SREDOZEMSKO PRVENSTVO

Po prvih dveh dnevih trojno vodstvo Hrvatov

Več tekmovalcev se je pritožilo nad rezultati

Tanja Čarman (61) je z dosedanjimi nastopi navdušila, slabše pa kaže Karlu Hmeljaku (94) (Foto: Z.P./FPA)

KOPER - V Koprskem zalivu poteka tridnevno jadrarno sredozemsko prvenstvo v razredu optimist, ki ga je v petek odprl koprski župan Aurelio Juri. Mlade jadrance iz petih držav sta med drugimi pozdravila tudi nacionalna sekretarka za razred optimist Tatjana Antončič ter podpredsednik Sredozemske jadralske zveze Hrvat Vilim Nakrst. Na tekmovanju sodeluje 63 jadralk in jadrancev, med njimi 24 slovenskih.

Udeleženci so imeli prva dva dneva prvenstva ugoden veter maestral z močjo do treh boforov. Videli smo pet lepih regat, presenetljive razplete, pa tudi zaplete, saj so se neka-

teri tekmovalci po koncu pritožili, zato se vrstni red lahko se nekoliko spremeni. V prvi regati je slovenski državni prvak Karlo Hmeljak prehitro startal in ostal brez uvrstitve, obe regati pa je prvi dan dobil Hrvat Aron Lolič. Ko smo ga že skoraj proglasili za novega sredozemskega prvaka, pa je bil v včerajšnjih treh regatah diskvalificiran in v vodstvo se je prebil drugi Hrvat Dario Kliba, dosedanjí sredozemski prvak. Po prvem dnevu je bil na četrtem mestu, nato pa je včeraj dvakrat zmagal. Slovenski adut Karlo Hmeljak spet ni imel sreče, saj je bil v prvi regati šele 19., nato peti, potem pa je bil spet diskvalificiran, kar

pred zadnjim dnevom zadošča za 24. mesto. Naš najuspešnejši predstavnik je tako Tino Može, ki je po diskvalifikaciji v zadnji včerajšnji regati sicer izgubil drugo mesto. Vse prisotne je prijetno presenetila slovenska državna prvakinja Tanja Čarman, ki je v skupnem seštevku na 6. mestu, med dekleti pa ima veliko prednost pred drugo uvrščeno, prav tako slovensko predstavnico Urso Koren.

Danes bo zadnji dan prvenstva in če bo veter se naprej ugoden, bodo izpeljali se dve regati.

Vrstni red po drugem dnevu - absolutno: 1. Kliba 8,5, 2. Zupan 17,0, 3. Radelič (vsi Hrv) 26,75, 4.

Može 28,0, 5. Radonjic 30,0, 6. Čarman (vsi Slo) 30,0, 7. Bursič 35,0, 8. Fon-da (oba Ita) 49,0, 9. Kosir (-Slo) 58,0, 10. Bivi (Ita) 60,70.

Jože Kreft

Slab nastop jadrancev na EP

KOPER - V švedskem jadrlnem središču Bastad, se je končalo letošnje EP v olimpijskem razredu 470. Slovenskim predstavnikom se nastop ni najbolje posrečil, saj sta se Koprčanki Janja in Alenka Orel med 46 posadkami uvrstili na 33. mesto, moški posadki Podunac - Glavina in Copi - Margon pa sta zasedli 44. oziroma 46. mesto.

(J. K.)

ATLETIKA / PRVENSTVO ZDA

Deversova in Johnson izvrstna

Sandri Farmer-Patrick je spodletelo

SACRAMENTO (Reuter, dpa) - Michael Johnson je četrti dan ameriških kvalifikacij za svetovno prvenstvo na 200 metrov izboljšal najboljši letosnji dosežek na svetu. V polfinalu je tekel 20,04 sekunde in napovedal ne le zanesljivo zmago v finalu, temveč tudi zlato na svetovnem prvenstvu. Johnson je v polfinalu ugnal olimpijskega zmagovalca Mika Marsha, ki je dosegel čas 20,19 sekund. in napovedal, da bo finale prvenstva ZDA dobil z rezultatom pod 20 sekundami. Johnson in Marsh bosta morala v finalu paziti na Kevinu Littleu, ki dobil drugi polfinale z izvrstnim časom 19,94, pri tem pa mu je nekoliko pomagal tudi veter.

Tekac na visokih ovirah Alan Johnson je v predtekmovanju s pomočjo vetra dosegel rezultat 13,00, vendar pa so ga sodniki diskvalificirali, ker je podrl oviro, ki je padla na progo, na kateri je tekel Tyrone Wheatley. »Diskvalifikacija ni bila pravična. Ne bom dovolil, da bi začeli polfinalne teke brez mene,« je ogorčeno dejal Alan Johnson.

Svetovna prvakinja Gail Devers je zmagala v polfinalu z najboljšim letosnjim rezultatom na svetu 12,61 sekunde, Gwen Torrence pa je

bila najhitrejša v kvalifikacijah na 200 metrov. K rezultatu 22,36 sekunde ji je poma-

gal tudi veter. V moškem tro-skoku je olimpijski zmagovallec Mike Conley prav v zadnjem poskusu skočil 17,18 metra in zmagal. Spodletelo pa je tekacici na nizkih ovirah Sandri Farmer-Patrick, ki je zasedla šele četrto mesto.

Končni izidi 4. dne: moški - 400 m ovire 1. Adkins 48,44, 2. Hayden 49,04, 3. Terry 49,20; **3000 m ovire** 1. Croghan 8:17,54, 2. Nohilly 8:26,54, 3. Van Calcar 8:27,38; **palica**: 1. Huffinan

Bortova popravila svetovni rekord iz Ljubljane

DUISBURG (STA) - Cehinja Daniela Bortova je na mednarodnem atletskem mitingu v Duisburgu popravila lasten svetovni rekord v skoku s palico. Bortova je preskočila 412 centimetrov, kar je dva centimetra več kot 21. maja letos v Ljubljani.

bila najhitrejša v kvalifikacijah na 200 metrov. K rezultatu 22,36 sekunde ji je poma-

580, 2. Starkey 575, 3. Payne 575; **trokok**: 1. Conley 17,18, 2. Angello 17,10, 3. Carter 16,64; **kopje**: 1. Pukstys 81,48, 2. Smith 74,04, 3. Connolly 73,86; **ženske - 400 m**: 1. Miles 50,90, 2. Graham 51,48, 3. Malone 51,56; **400 m ovire**: 1. Batten 54,74, 2. Buford 54,82, 3. Williams 55,43; **hoja - 10 km**: 1. Vaill 45:01,0, 2. Rohl 45:16,14, 3. Lawrence 45:45,92; **visina**: 1. Acuff 195, 2. Waller 192, 3. Teaberry 192; **trokok**: 1. Hudson-Strudwick 14,66, 2. Rhodes 14,12, 3. Orrange 13,89; **krogla**: 1. Price-Smith 19,05, 2. Pagel 18,65, 3. Vanisi 17,58; **kladivo**: 1. Eller-be 55,38, 2. Fitts 55,04, 3. Earl-Givan 54,52.

Svetovni rekord Kuzenkove MOSKVA (dpa) - Ruska metalka kladiva Olga Kuzenkova je znova izboljšala lasten svetovni rekord. To krat je orodje vrgla 68,16 metra daleč, kar je dva centimetra dlje kot 5. junija letos prav tako v Moskvi.

TENIS / TURNIRJI PO SVETU

Sampras v Queensu

LONDON (STA/dpa) - American Pete Sampras je zmagovalac mednarodnega moskega teniskega turnirja v angleskem Queensu z nagradnim skladom 625.000 dolarjev. V finalu je premagal 11. nosilca Francoza Guyja Forgeta v dveh nizih. Izidi polfinala: Forget (Fra) - Becker (Nem) 4:6, 6:3, 6:4; Sampras (-ZDA) - Goellner (Nem) 6:7 (4), 6:2, 13:11; finale: Sampras - Forget 7:6 (3), 7:6 (6).

Kučera zmagal v Rosmalenu

ROSMALLEN (STA/AP) - Slovaski teniski igralec Karol Kučera, ki je bil na turnirju ATP z nagradnim skladom 300.000 ameriških dolarjev v nizozemskem Rosmalenu posta-

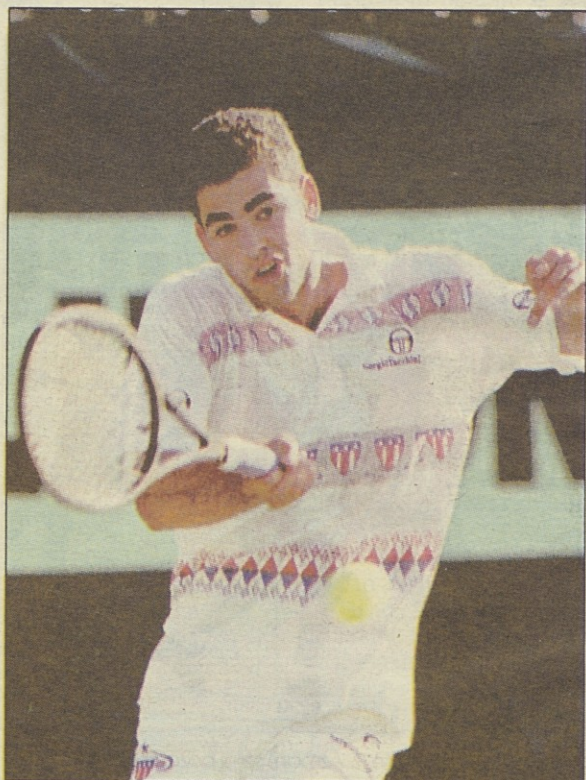
vljen za šestega nosilca, je v finalu premagal Šveda Andersa Järryda z 7:6 (9:7) in 7:6 (7:4). Izidi polfinala: Järryd (Sve) - Steven (N. Zel) 3:6, 1:3 - predaja; Kučera (Slk) - Holm (Sve) 4:6, 6:3, 6:2; finale: Kučera (Slk) - Järryd (Sve) 7:6 (7), 7:6 (4).

Spansko finale Berasateguiju

PORTO (STA/AP) - Spanec Alberto Berasategui je v finalu ATP teniskega turnirja v portugalski prestolnici premagal rojaka Carlosa Costo z 3:6, 6:3, 6:4.

Garrisonovi turnir v Birminghamu

BIRMINGHAM (-STA/AP) - Zmagovalka teniskega turnirja v Birminghamu z nagradnim

Pete Sampras je pred Wimbledonom v dobri formi

skladom 161.250 dolarjev je postala tretja nosilka Amerikanka Zina Garrison-Jackson. V finalu je brez večjih težav premagala prvo nosilko rojaki-

njo Lori McNeil s 6:3 in 6:3. Izidi polfinala: McNeil - Reinach 6:4, 6:4; Garrison-Jackson - Callens 6:2, 6:1; finale: Garrison-Jackson - McNeil 6:3, 6:3.

NOGOMET / SVETOVNO PRVENSTVO ZA ŽENSKE

Norvežanke so nove prvakinje

STOCKHOLM (dpa) - Norveške nogometasice so nove svetovne prvakinje. V finalu so Skandinavke premagale Nemčijo z 2:0 (2:0). Tekmo sta pred 17.158 gledalci na stadionu Rasunda v Stockholmu ze v prvem polcasu odločili najboljša igralka prvenstva Hege Riise (v 37. minuti) in Marianne Pettersen (v 40. minuti).

Norvežanke so se po mili volji poigravale z najboljšo evropsko ekipo zadnjih let. Do 8. minute so si izbranke trenerja Evena Pelleruda v hudem naliivu priigrale pet kotov in tri lepe priložnosti za zadetek, na drugi strani pa so bile trikratne evropske prvakinje zelo živčne. Nemke niso nasle svoje igre in so bile zelo nezanesljive v obrambi. Oba zadetka sta padla po napaki obrambne igralke Dagmar Pohlmann. Norvežanke so izbrale boljše taktiko in so na nevarno spolzki travi poskušale predvsem s streli z razdalje. Dve minuti pred prvim zadetkom je Hege Riise s 14 metrov le za las zgrešila nemška vrata. Nemke so v prvih 45 minutah delovale popolnoma nemočno, najboljši dokaz za to pa je njihova »najlejša« prilo-

znost: strel Bettine Wiegmann z 20 metrov je v 28. minuti za pet metrov zletel mimo norveških vrat. Ze razmerje v kotih 9:0 v prvem polcasu govori o prevladi Norvežank, katerim so se po letu 1991 in naslovu svetovnih podprvakinj izpolnile zlate sanje. Po odmoru se je nemška ekipa pobrala in po 54. minuti narekovala ritem igre, vendar pa sta priložnosti Patricie Bocker (47. minuta), ki je zamenjala zelo slabo Birgit Prinz, in Heidi Mohr (49. minuta) ostali neizkoriščeni. Norvežanke so stavile predvsem na priložnosti iz nasprotnih napadov, za Nemke pa je v 76. minuti za las zgrešila Silvia Neid, ki je odigrala 101. tekmo v državnem dresu. Najboljša igralka pri zmagovalkah je poleg obeh strelk bila Linda Medalen. »Po drugem mestu na prejšnjem SP smo poskušali izboljšati našo igro. To nam je očitno uspelo. Priprave so bile optimalne, igralke pa so vedele, da imajo lepe možnosti za naslov in se niso bale vloge favoritinj. Za zmago sem se bal samo v prvih 15 minutah drugega polcasa,« je po zmagi dejal norveški trener Pellerud.

AVTOMOBILIZEM / 24 UR LE MANS

Dalmas, Lehto in Sekiya z McLarenom pred vsemi

Za seboj so pustili tudi velike favorite - V vodstvo se je zmagovita trojica prebila šele v zadnjih dveh urah dirke - Velika premoč McLarna

LE MANS - Zmagovalci ene najpomembnejših avtomobilističnih dirk na svetu 24 ur Le Mansa so Francoz Yannick Dalmas, Finec J.J. Lehto in Japonec Masanori Sekiya (na sliki AP zgoraj med dirko v sredini). Zmagovalna trojica je nastopila z vozilom McLaren F1 GTR, avtomobili iste znamke pa so se razvrstili tudi od tretjega do petega mesta. Mednje se je na drugo mesto vrnil samo Courage Porsche, s katerim so upravljali American Mario Andretti (na sliki AP spodaj) ter Francoza Bob Wollek in Eric Helary.

Courage Porsche je dirko začel kot velik favorit, ko pa je zvečer začelo deževati, se je tehnična začela vse bolj nagibati na stran McLarna. Eden od razlogov je vsekakor ta, da ima McLaren za razliko od Porscheja streho. »Imel sem občutek, kot da bi vso noč prezdel v kopalni kadi, saj je bilo povsod vse mokro,« je dejal Nemec Hans Stuck, ki je vozil enega od porschejev. Ko se je Hellary na mokri progi sredi noci zavrnil, je Courage Porsche zdrsil na 15. mesto, a so vsi trije vozniki z veliko borbenostjo zaostanek močno zmanjšali. Za zmagovalci so na koncu zaostali za manj kot pol kroga. Se dve uri pred koncem so bili v vod-

stvu Britanci Andy Wallace ter oče in sin Martin ter Justin Bell z McLarenom. V vodstvo so se prebili zgodaj zjutraj, ko so zaradi nesreče morali odstopiti John Nielsen, Thomas Bscher in John Mass. 53-letnemu Martinu Bellu, ki je v Le Mansu prvič nastopil leta 1970, ko je njegov sin imel dve leti, ni bilo dano, da bi zmagal se sesti in tako izenačil rekord Belgijca Jackija Ickxa. Zaradi tehnične okvare je več minut moral stati v boksih, medtem pa sta ga prehitela Dalmas in Andretti.

McLaren F1 GTR se torej ni izneveril tradiciji, da zmaga na vsaki dirki, ki se je udeleži. Vseeno pa je bilo pred začetkom dirke v Le Mansu veliko tistih, ki so dvomili v njegov uspeh, saj McLaren dotlej ni nastopil na nobeni dirki, ki

bi bila daljša od starih ur. Velika premoč je presenetila tudi Gordona Murraya, glavnega konstruktorja zmagovalnega avtomobila: »Nikoli si nisem niti v sanjah predstavljal, da bi McLaren v Le Mansu lahko zasedel stiri mesta med prvimi petimi. Ta avto ni bil zasnovan kot dirkalnik za vztrajnostne dirke. Narediti smo hoteli samo hiter cestni avto. Toda nase stranke so hotele dirkalnik in morali smo jim ugoditi.« Kako tudi ne, saj ta avto stane kar milijon dolarjev!

Od 48 avtomobilov, ki so startali, jih je nastop končalo samo 23. Najtežjo nesrečo je doživel Francoz Patrick Gonin, ki je v soboto ponoči, medtem ko je vodil, tresnil v zaščitno ograjo. Zaradi poškodb prsnega kosa so ga odpeljali v bolnišnico.

Izidi: 1. Dalmas (Fra), Lehto (Fin), Sekiya (Jap), McLaren,

prevoženih 4055.800 kilometrov (povprečna hitrost 168.99 km/h), 2. Wollek (Fra), Andretti (ZDA), Helary (Fra), Courage Porsche, 4046.339, 3. Wallace, J. Bell, D. Bell (vsi VB), McLaren, 4030.430, 4. Bellm (VB), Sandro Sala (Bra), Blundell (VB), McLaren, 3966.833, 5. Grouillard, Giroix (oba Fra), Deletraz (Svi), McLaren, 3956.324, 6. Stuck (Nem), Boutsen (Bel), Bouchut (Fra), Kremer Porsche, 3939.401, 7. Terada (Jap), Downing (ZDA), Freon (Fra), Mazda, 3846.505, 8. Takahashi, Tsuchiya, Iida (vsi Jap), Honda, 3746.959, 9. R. Unser (ZDA), Jelinski (Nem), Bertaggia (Ita), Chevrolet, 3713.295, 10. Kukuyama, Kondo, Kasuya (vsi Jap), Nissan, 3695.879

Najhitrejši krog: Patrick Gonin (Fra), WR Peugeot, 3:51.41 (povprečna hitrost 211.573 km). (S. D.)

KOLESARSTVO

Na dirki po Švici Zülle dobil kronometer in še utrdil vodstvo

ZENEVA - Švicar Alex Zülle je z zmago v 21, 6 kilometrov dolgem kronometru v klanec se utrdil svoje vodstvo na kolesarski dirki po Švici. Zülle je drugouvrščenega Poljaka Zenona Jaskulo prehitel za 1 minuto in 16 sekund, medtem ko je bil Rus Pavel Tonkov, ki je osvojil 3. mesto, se pet sekund počasneji. V skupni uvrstitvi ima Zülle minuto in 31 sekund prednosti pred Jaskulo.

Na včerajšnji etapi ni nastopil Tony Rominger, ki je ponoči dobil visoko vročino in je zaradi tega odstopil.

Da dirki po Kataloniji spet zmaga Cipolinija

BARCELONA - Mario Cipolini (Italija) je po zmagi v 2. etapi kolesarske dirke po kataloniji sprl tudi včeraj in si v zaključnem sprintu zagotovil tudi 3. etapo od Torredembarre do Barcelone (170 km). Za njim je skozi cilj pripeljal Slovak Jan Svorada, tretji pa je bil Francoz Laurent Jalabert, ki vodi v skupni uvrstitvi.

BOKS / Z ZMAGO NAD KUBANCEM GONZALESOM

Riddick Bowe obranil naslov po verziji Wbo

LAS VEGAS - Ameriški boksar Riddick Bowe (na sliki AP) je z zmago s K.O. v 6. rundi nad Kubancem Jorgejem Luisom Gonzalesom obdržal naslov svetovnega boksarskega prvaka v težki kategoriji po verziji WBO. Bowe, ki je prvič branil naslov, je tako dosegel svojo 37. zmago med profesionalci (ob enem samem porazu), kar 31 srečanj pa je uspešno zaključil predčasno. Za Kubanca Gonzalesa, nekdanjega svetovnega prvaka med amaterji, pa je bil to prvi poraz po 24. zaporednih zmagah med profesionalnimi boksarji. Oba boksarja sta se pred tem srečanjem ze pomerila pred osmimi leti med amaterji, takrat pa je bil uspešnejši kubanski boksar.

Pred dvobojem za naslov je med boksarjema ze prislo do polemичnega besednega dvoboja, pri čemer je bil predvsem Gonzales tisti, ki je naveden boksarski dvoboj spre-

nil v spopad med »revnim Kubancem« in »bogatim Americanom«. Na eni od tiskovnih konferenc pred dvobojem je Gonzales izjavil, da zeli ubiti Bowea. »In to bom tudi storil. En sam udarec in vsega bo konec,« je izjavil. In

res je zadostoval en sam udarec, ki pa je v 6. rundi podrl Gonzalesa in Riddicku na siroko odprl vrata do dvoboja s prijateljem Mikeom Tysonom, ki je prav tako kot Bowe odrašel v črnem getu v Brownsvillu.

ZASEDANJE MOK

Samaranch bo lahko še enkrat kandidiral

BUDIMPESTA (dpa) - Mednarodni olimpijski komite je glasoval za spremembo starostne meje za člane MOK, ki jo je predlagal predsednik te organizacije Juan Antonio Samaranch. Meja je zdaj s 75 premaknjena na 80 let. MOK je z veliko večino sprejel povišanje starostne meje. 74 članov je bilo za takšno spremembo, 10 proti, dva pa sta se vzdržala. 74-letnemu Samaranchu, ki je predsednik MOK od leta 1980, se bo sedanji mandat iztekel leta 1997. Zdaj ima možnost za vnovično kandidaturo in za vodenje MOK leta 2001. Čeprav so v Budimpešti odločali o kandidatu za izvedbo

prvih zimskih olimpijskih iger v novem tisočletju, pa je člane MOK bolj zaposlovala sporna starostna meja in novi člani MOK, ki jih lahko izbere Samaranch.

MOK je na zasedanju potrdil enajst novih članov, od katerih je tri izbral Samaranch, ki tako v prihodnje lahko imenuje še sedem članov. Sedeže v MOK so dobili: Rus Jurij Titov, Alžirec Mustapha Larfaoui, Švicar Rene Fasel, Južnoafričan Ram Samy, Hrvat Antun Vrdoljak, Kubanec Renaldo Gonzalez Lopez, Irec Patrick Hickey, Libanonec Toni Khouri, Mehican Olegario Vazquez Rana, Avstralec Kevan Gosper in Madžar Pal Schmidt.

NOVICE

»Hudički« ugnali »Rdeča krila« v Detroitu

DETROIT (STA/AP) - Ekipa New Jersey Devils je v finalu severnoameriške poklicne hokejske lige NHL za Stanleyjev pokal na gostovanju premagala Detroit Red Wings z 2:1 in vodi z 1:0 v zmagah. Ekipi igrata na stiri zmagi. Claude Lemieux, ki ni posebej izstopal v rednem delu prvenstva NHL, je v končnici začel polniti mreže in tudi v prvi finalni tekmi je dal gol prav takrat, ko je bilo to potrebno. V četrty minuti zadnje tretjine je dosegel tretji zadetek na tekmi, ki je odločil dvoboj, s čemer so Devilsi prisli do prve zmage. Lemieux je doslej v končnicah na 144 tekmah dosegel 51 golov, od teh 14 odločilnih, s čimer je na sedmem mestu večne lestvice igralcev NHL. Ključ do uspeha gostov je bila odlična obramba, saj so Devilsi Red Wingsom, ki po letu 1955 prvič skušajo osvojiti Stanleyjev pokal, dovolili le 17 strelav na gol Martina Brodeurja (le enega v zadnjih 9 minutah), kar je najmanj strelav igralcev Detroita v letosnji sezoni. Devilsi so imeli 11 strelav več.

Aalborg BK danski prvak

KØBENHAVN (dpa) - Novi nogometni prvak Danske je Aalborg BK. Na včerajšnji tekmi so igralci Aalborga na domačem terenu pred 13.000 gledalci premagali Aarhus GF gladko s 4:0 (2:0) in si prvič v 110-letni zgodovini kluba zagotovili naslov prvaka. Brøndby IF, ki je imel pred zadnjim krogom enako število točk kot novi prvak, je na gostovanju pri FC Københavnu izgubil z 0:1 (0:0) in se moral zadovoljiti z drugim mestom ter nastopom v pokalu UEFA, kjer bo igralo tudi moštvo FC Silkeborg.

Nova Zelandija in Južnoafriška republika finalist

CAPE TOWN (STA) - Finalista letosnjega svetovnega prvenstva v rugbyju sta Nova Zelandija in Južnoafriška republika. V polfinalnih obračunih je Nova Zelandija visoko s 45:29 (25:3) premagala Anglijo, Južnoafriška republika pa je premagala Francijo z 19:15 (10:6).

Salzburg ponovno prvak

DUNAJ /SALZBURG - Novi in stari avstrijski nogometni prvak je SV Casino Salzburg. Ekipa popularnega trenerja hrvaškega rodu Ota Barića si je naslov zagotovila že v predzadnjem kolu, tako da je poraz v zadnjem kolu proti FC Tirol (0:2) stal samo se za statistiko. Veliko presenečenje prvenstva je bila ekipa zadnjega trenerja jugoslovanske reprezentance Ivica Osima Sturm Gradec, ki je prvenstvo zaključilo na drugem mestu - z istim številom točk kot Salzburg, toda s slabšo razliko v golih. V evropskih tekmovanjih bosta poleg Salzburga in Sturm nastopila se dunajski Rapid (v pokalnem tekmovanju) ter dunajska Austria (v pokalu UEFA). Iz 1. lige se je moral posloviti VfB Mödling, novi prvoligas pa bo stajerski klub GAK. (Ivan Lukan)

Rezultati zadnjega kola: FC Tirol - SV Casino Salzburg 2:0, Vorwärts Steyr - Sturm Gradec 1:2, Austria Dunaj - Admira/Wacker Dunaj 1:2, VfB Mödling - Rapid Dunaj 0:3, FC Linz - LASK 0:4. Končni vrstni red prvenstva 1994/95: 1. SV Casino Salzburg 47 (48:24), 2. Sturm Gradec 47 (58:41), 3. Rapid Dunaj 46, 4. Austria Dunaj 43, 5. FC Tirol 40, 6. LASK 39, 7. Admira/Wacker 33, 8. Vorwärts Steyr 29, 9. FC Linz 20, 10. VfB Mödling 16.

KOŠARKA / EVROPSKO PRVENSTVO ZA ŽENSKE

Ukrajina v finalu premagala Italijo

Bron je z zmago nad Slovaško osvojila Rusija

BRNO - Košarkarska reprezentanca Ukrajine je zasluženost osvojila naslov evropskega prvaka za ženske, v finalu pa je premagala Italijo, ki je tako pokleknila ravno na najpomembnejši stopnici. Kljub porazu pa so tudi v italijanskem taboru izredno zadovoljni, saj so s srebrno kolajno in istocasno uvrstitvijo na olimpijske igre dosegli več, kot so pričakovali.

Finalno srečanje je potekalo v znamenju Ukrajine, ki je vodila od prve do zadnje minute. Italijanke so sicer poskušale spremeniti potek tekme, toda včeraj jim vse ni uspelo tako kot na prejšnjih tekmah. Ze sam začetek je pokazal, da so Ukrajinke trdno odločene, da si okoli vratu obe sijo zlate kolajne. Izredno odločno so zaigrale v obrambi, v napadu pa so bile precej natančne. Posledica tega je bilo takojšnje vodstvo z 10:2, to pa je bila tudi razlika, okoli katere se je stalno vrtil rezultat. »Azzurre« so nekajkrat znižale vodstvo Ukrajink, ki pa so znale vedno najti pravo protorožje in rezultat spraviti na varno.

Velika razlika med reprezentancama je bila v skokih na odbite zoge, kjer so Italijanke povsem odpovedale. V obrambi so polovile zelo malo zog, v napadu pa niti ene, kar je skoraj neverjetno.

Evropsko prvenstvo v Brnu je pokazalo, da je ženska košarka v bistvu stvar nekdane Vzhodne Evrope, saj je med prvo osmerico iz zahodne Evrope samo Italija. Branilke naslova Spanke in pa podprvakinje Francozinje pa so se morale od prvenstva posloviti že po predtekmovanju.

Za konec povejmo se, da so si Ukrajina, Italija in Rusija poleg kolajn na evropskem prvenstvu istočasno zagotovile tudi nastop na olimpijskih igrah prihodnje leto v Atlanti.

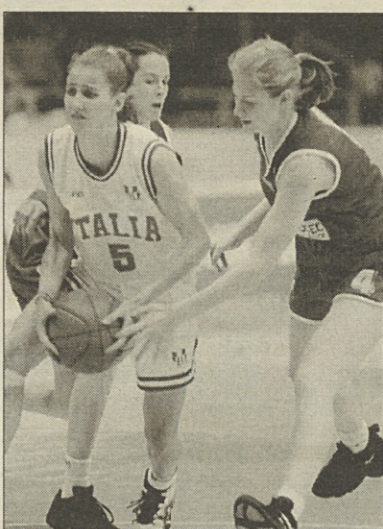
VCERAJSNI REZULTATI

Tekma za 1. mesto: Ukrajina - Italija 77:66 (41:32)

Tekma za 3. mesto: Rusija - Slovaška 69:50 (26:22)

Tekma za 5. mesto: Litva - Moldavija 68:62 (41:31)

Tekma za 7. mesto: Češka - Hr-

Susanna Bonfiglio (Italija)

vaska 73:61 (39:36)

KONCNI VRSTNI RED: 1. Ukrajina, 2. Italija, 3. Rusija, 4. Slovaška, 5. Litva, 6. Moldavija, 7. Češka, 8. Hrvaška.

ODBOJKA / SVETOVNA LIGA

»Azzurri« so se takoj oddotžili Bolgarom

Po petkovem porazu zmaga v soboto O 1. mestu v skupini odloča zadnje kolo

Bolgarija - Italija 1:3 (9:15, 15:13, 14:16, 12:15)

Bolgarija: Stoev 13+21, Ganev 5+18, Tonev 6+9, Gavrilov 3+6, N. Ivanov 1+0, Jeljazkov 4+13, Todorov 1+0, Najdenov 4+4, Stovanof 0+0, Arsov 0+0, Kostantinov 0+0, E. Ivanov

Italija: Meoni 3+1, Gravina 5+16, Papi 17+17, Giani 13+22, Bovolenta 1+2, Sartoretti 1+3, Pasinato 3+12, Giazoli 4+5, Rosalba 1+1, Pippi 0+0, Giretto.

Sodnika: Moravčik (Slovaška), Skoda (Češka); trajanje setov: 27, 33, 35 in 35 minut; servis (točke/napake): Bolgarija 6/18, Italija 5/16; uspešni bloki: Bolgarija 13+2, Italija 17+8; gledalcev 6.000.

SOFIJA - Odbojarska reprezentanca Italije se je v soboto zvečer takoj oddolžila Bolgariji za petkov poraz. Z izvrstno igro Gianija, Gravine in Papija so »azzurri« premagali Bolgare, pri katerih je bil daleč najboljši Stoev. Srečanje je bilo izenaceno, končni izid negotov, igra sama pa je bila nekoliko manj privlačna kot dan prej, ko so po

petih setih slavili Bolgari. Čeprav je imela Italija na sobotnem srečanju stalno pobudo, pa bi srečanje prav lahko dobila tudi Bolgarija, ce bi izkoristila dve set zogi, ki ju je imela v zaključku tretjega seta. Obema ekipama se je poznalo, da sta od petkovega srečanja, ki je trajalo skoraj tri ure, precej utrujeni, zato so bili povsem razumljivi trenutki, ko nikomur ni uspelo skoraj nicesar.

S to zmago so se Italijani spet povzpeli na prvo mesto evropske skupine svetovne lige (zaradi boljšega količnika v setih), odločitev o zmagovalcu skupine pa bo padla konec tega tedna, ko se bodo Italijani doma dvakrat pomerili z Nizozemci, Bolgari pa prav tako doma z Grki. Italija, ce hoče osvojiti prvo mesto v skupini, mora Nizozemce dvakrat premagati s 3:0, saj Bolgari proti Grkom ne bi smeli imeti večjih problemov.

Obe reprezentanci sta si že pred časom zagotovili nastop na finalnem delu svetovne lige, ki bo prihodnji mesec v Braziliji.

MOTOCIKLIZEM

Alberto Zenič solidem sedmi na dirki v Brnu

BRNO - Na veliki mednarodni motociklistični dirki v Brnu je v razredu do 125 ccm nastopil tudi slovenski motociklist Alberto Zenič na aprilii.

Slovenski voznik, ki je dan prej na treningu osvojil 18. mesto, je svojo uvrstitev na včerajšnji dirki močno popravil, tako da je dosegel povsem zadovoljivo 7. mesto. Zenič je tekmoval v zelo ostri konkurenci 30 motociklistov iz Češke, Slovaške, Madžarske in Poljske.

Zmagal je domači voznik Jaroslav Hules (aprilia) pred tremi Nemci

Weissom, Nierlom (oba na hondi) in Lutzenbergerjem (na yamahi).

Zenič, ki je startal v peti vrsti, je odlično začel dirko in na prvem ovinku je bil celo tretji, nakar so ga najboljši dohiteli, tako da se je slovenski motociklist boril za 6. mesto s Slovakom Katkom. Na cilju pa ga je Slovak prehitel za pol sekunde, vseeno pa predstavlja sedmo mesto za slovenskega predstavnika velik uspeh.

Zeniča sedaj čaka preizkušnja za državno prvenstvo Slovenije, ki bo 2. julija v avstrijskem Zeltwegu.

NOVICE

Na giru za amaterje vodstvo prevzel Alessio Barbagli

SAINT VINCENT - Marco Fincato je včeraj dobil svojo drugo etapo na kolesarskem giru po Italiji za amaterje, s svojo napadalno voznjo pa je močno prispeval k velikim spremembam v skupni uvrstitvi, saj je doslej vodilni Petroni prisel na cilj z več kot 6 minutami zaostanka in moral mesto vodilnega prepustiti Alessiu Barbagliu. Včerajšnja 5. etapa od Alessandrie do Saint Vincenta (185 km) je vodila preko Col de Joux, na katerem je bil Fincato tudi najhitrejši. Na cilj je nato prisel sam z minuto in 54 sekundami pred Giuseppom di Grandejem in več kot dvema minutama in pol pred Gentilijem.

Drugi poraz Nigerije na nogometnem pokalu ZDA

PISCATAWAY (dpa) - Nigerijska nogometna reprezentanca je na pokalu ZDA se drugič izgubila. Po porazu z 2:3 proti ZDA so predstavniki Afrike v Piscatawayu v ameriški zvezni državi New Jersey izgubili proti Kolumbiji z 0:1 (0:0), odločilni zadetek pa je v 79. minuti dosegel John Gomez.

Totocalcio

PRAVILNA NAPOVED: 111 XXX XX1 X1XX; DOBITKI: 13 (52 dobitnikov) 64.833.000 lir; 12 (1223 dobitnikov) 2.753.000 lir.

Totogol

PRAVILNA KOMBINACIJA: 4, 7, 12, 17, 21, 25, 26, 30.

POGOVOR Z GIOVANNIEM TRAPATTONIEM

»Pri Bayernu sem imel doslej najslabšo sezono«

Toda slabšim rezultatom so botrovale tudi poškodbe Težave z nemščino - V Nemčijo bi se rad vrnil

Italijanski nogometni svet je več kot desetletje z nepotesljivo potrošniško vnemo pozira tuje igralce in trenerje, njihov stik z Apeninskim polotokom je večinoma precej travmatičen, vendar pa sam nikoli ni bil kaj prida marljiv izvoznik lastnih proizvodov. Sele lani je to tradicijo prekinil nihče drug kot Giovanni Trapattoni, ne samo najbolj zmagovita osebnost (moderna) italijanskega nogometa, temveč predvsem trener, ki je svoje številne uspehe že od nekdaj gradil na tipično italijanski - spekulantski, oportunistični - obrambni igri.

Ko je lani poleti prišlo na dan, da bo »Trap« treniral v tujini in to celo sloviti Bayern, se je zastavljalo vprašanje, kako se bo obnesel. Ali mu bo uspelo dostojno zastopati ugled italijanskega nogometa, so bili v skrbeh nekateri. Ta in mnoga druga vprašanja niso dobila odgovora, ker je Giovanni Trapattoni v svoji prvi in zadnji sezoni pri Bayernu (že danes ga bodo predstavili v Cagliariu, kjer bo vodil tamkajšnjega italijanskega prvotiga) dosegel nič kaj prida zavidljive rezultate, vendar ima za to tudi dokaj tehtna opravčila.

»Izkušnja je bila edinstvena tako iz čisto nogometnega kot tudi s človeškega vidika. V Nemčiji je vse veliko bolj sproščeno, toda zaradi tega nič manj profesionalno. Red in disciplina: na lastni kozi sem spoznal, da te Nemec ne pusti na cedilu. Zdaj se vracam v Italijo in vem, na kaj se bom moral spet prilagoditi: novinarji od vseh koncev in krajev, cel teden neverjetna napetost ... Zato sem jim v Nemčiji dal vedeti, da sem pripravljen na morebitno vrnitev čez nekaj let.«

Torej, zakaj nazaj v »nogometni raj«?

»Pri tem so odločilno vlogo odigrale družinske razmere, saj imam sina, ki se običajno višjo srednjo solo, pa tudi žena se v Münchnu ni znasla najbolje. Prepričan sem, da je glavna ovira jezik. Nepoznavanje nemščine ti ne omogoča družabnega življenja, tako da si na trenutke povsem osamljen. Zato tudi pravim: čez kako leto, ko bom imel manjše družinske obveze in kako besedo nemščine v malhi, je povratek v Nemčijo zelo mogoč.«

Analiza rezultatov: v Italiji ste bili simbol zmage, pri Bayernu pa ni slo vse po načrtih ...

»To je bila najslabša sezona v moji trenerski karieri, čeprav moram reči, da mi tudi sreča ni priskociła na pomoč. Vrtar Kahn si je takoj poškodoval kolenske vezi, Matthäus ne igra od januarja, Papin je na igrišču stopil le nekajkrat, Sutter je manjkal tri mesece zaradi neznanega virusa. K temu gre pristeti se nekaj reprezentantov, ki so se s SP vrnili s povsem praznimi akumulatorji. Zato pa se je uveljavila kopica mladih, ki bo Bayernu se veliko koristila. Nekako odkril sem Freya, Hamanna in Scholla. Babbel, ki je lani igral le dvajset minut, pa je letos celo prestopil prag reprezentance. Ob navedenih nezgodah sta Borussia Dortmund in Werder Bremen, verjetno pa tudi Kaiserslautern, objektivno boljša. Sesto mesto ni tisto, kar sem si obetal, v pokalu prvakov pa smo dosegli več od pričakovanega.«

Klinsmann, Herzog, Strunz, Sforza: ali zavirate vašemu nasledniku Rehha-glu?

»Kdor kolikor toliko pozna

Bayernove pridobitve, ki ste jih omenili, ve, da gre za same odlične igralce. Klin-s m a n n a p o z n a j o v s i, Andreas Herzog je nekaksen »germanski Baggio«, manj genialen, a zato bolj borben. Strunz igra v reprezentanci in Svicar Sforza je eden izmed najboljših rezi-serjev v Evropi (zanj se je lani močno zanimal Lazio, op. ur.).«

Ali je nemški nogomet prebolel razočaranje minulega SP ali pa res gre za manjšo krizo gibanja?

»Razočaranje je bilo vidno, se bolj pa velika želja po takojšnjem mascevanju na naslednji veliki prireditvi. Dejstvo je, da generacije Matthäusa, Brehmeja, Buchwalda, igralcev izrednih, predvsem telesnih sposobnosti ni lahko zamenjati. Na obzorju je sicer precej novih obrazov - Freiburgov Todt, Karlsruhejev Nowotny, ne nazadnje tudi Werderjev Mario Basler, ki pa psihološko se niso pripravljeni nositi tako velike dediščine.«

Katere so glavne razlike med italijanskim in nemškim nogometom?

»Nogometno gledano so Nemci telesno veliko bolje pripravljeni, čeprav svojo legendarno rusilno moč gradijo bolj na vztrajnosti kot eksplozivnosti. Druga zelo zanimiva razlika, ki sem jo zasledil, je

v pojmovanju taktike oziroma discipline. Nemec pozna disciplino, Italijan taktiko. Posledica tega je, da se nemški nogometaš težje prilagodi nepredvidnim situacijam na terenu. Predvsem svet, ki stoji okoli samega nogometa, je zelo različen. Imel sem vtis, da je v Nemčiji selekcija veliko bolj »naravna«, ce lahko uporabim ta izraz, medtem ko v Italiji velikokrat ostane na površju tisti igralec in se bolj trener, ki se zna bolje prodajati.

Ne bo slabo, ce omenim se problem nasilja. Tega v Nemčiji malodane ni, čeprav je povprečje gledalcev zelo visoko (32 tisoč, op. ur.). V Nemčiji se navijak na stadionu zabava. V Italiji se večkrat zdi, in najbrž bo res tako, da gre navijak na tekmo zato, ker lahko tako nastopi v vlogi protagonista. To je posledica splošnega protagonizma: predsedniki klubov, igralci, nujno tudi sportni dnevniki, ki na tem gradijo uspešnost prodaje. Kot negativna protiteuž pa nastopi samooobjokovanje ...«

Dimitrij Krizman

»Plaćilo« za polemike in spore

Zakaj prof. dr. Jože Toporišič ni bil izvoljen za rednega člana SAZU

JOŽE TOPORIŠIČ NI REDNI ČLAN SAZU. Takšen je bil naslov v sredo, 7. junija na prvi strani Dela; o tem smo poročali tudi v Republiki. Znano je torej, kaj se je zgodilo (za nove redne člane SAZU so bili izvoljeni vsi predlagani, le prof. dr. Jože Toporišič ne), ne pa zakaj. Za pogovor o tem smo zaprosili predstojnico Instituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU dr. Varjo Cvetko Orešnik, znanstveno svetnico SAZU.

Nas lahko spomnite, prosim, kdo so in kaj so zapisali v II. razredu (filološke in literarne vede) Akademije v dobro dr. Jozeta Toporišica, 68-letnega profesorja za slovenski knjižni jezik in stilistiko na slavistiki Filozofske fakultete v Ljubljani, da bi napredoval v rednega člana SAZU potem, ko je postal ob 30. maja 1991 njen dopisni član?

Prof. dr. Jozeta Toporišica je 2. razred SAZU predlagal v izvolitev za rednega člana SAZU. Utemeljitev predloga je predložila komisija v sestavi: akad. znan. svet. dr. Franc Jakopin, akad. prof. dr. Tine Logar in akad. prof. dr. Janez Orešnik. Ista komisija je leta 1991 sestavila tudi Utemeljitev izvolitve za dopisnega (po novem: izrednega) člana SAZU.

Glede na to, da obseg in teža znanstvenega opusa prof. Toporišica sirs (pa žal, kot kaže, tudi bolj specializirani) javnosti oči-

ca (druga predelana in pomnožena izdaja 1984), ki pomeni novo, visjo kakovostno stopnjo v slovenskem slovnicearstvu. S svojo dosledno sinhrono obravnavo sodobnega slovenskega knjižnega jezika in s strukturalno metodo se mu je posrečilo jezikovna dejstva na novo osvetliti, tako da je Toporišiceva Slovnica potpisnila tradicionalne slovnice v zgodovino. /.../ Glavnina Toporišicevih raziskav slovenskega jezika je razen v Slovenski slovnici zajeta se v treh knjigah: Glasovna in naglasna podoba slovenskega jezika, 1978; Nova slovenska skladnja, 1982; Portreti, razgledi, presoje, 1987. /.../ Prof. Toporišič je tudi glavni slovenski pravopisec zadnjih dveh desetletij. /.../ Večinoma po njegovih predlogih je bil izdelan *Nacr pravil za novi slovenski pravopis*, ki je po nekajletnem premoru leta 1981 izšel in bil dan v javno razpravo.

Jože Toporišič zbral blizu 50 svojih razprav, člankov in intervjujev (večinoma iz 80-let), v katerih obravnava položaj in obstojanje slovensčine v zadnjih desetletjih, pa tudi v preteklih obdobjih od Brizinskih spomenikov naprej; od tega je bilo 11 obsežnejših razprav prvič objavljenih v tujih jezikih (angl., nem., ital., rus., srbohrv.) v Linguistici in v tujih strokovnih revijah in zbornikih. /.../ V delu se Jože Toporišič ni predstavil samo kot nadvse plodovit raziskovalec slovenskega knjižnega jezika, izkazal se je tudi kot vztrajen in nepopustljiv bojevnik za pravice slovensčine (v nekdanji Jugoslaviji) in za njeno izvorno slovensko podobo in samobitnost.

Kot posebej pomembna je izpostavljena Toporišiceva *Enciklopedija slovenskega jezika* (Cankarjeva založba, 1993, 384 str.), v kateri »je v obliki abecedno razvrščenih slovskih sestavkov obdelal okoli 5 tisoč iztočnic (skoraj tisoč je tudi kazalk) in tako predstavil ter na podlagi svojih dognanj in izkušenj razložil in z zgledi osvetlil glavnino slovenskega jezikoslovnega izražja.«

Med Toporišicevimi obravnava-
vami jezikovnozgodovinskih

Language, 40 str., v tisku).«

Utemeljitev sklence sledeci odstavek: »Nedvomno je izredni član SAZU prof. dr. Jože Toporišič v zadnjih starih letih po količini in kakovosti novih dognanj o slovenskem jeziku (pravopis, besedotvorje, besediloslovje, pragmatika, sociolingvistika, zgodovina jezika in jezikoslovja) prispeval velikanski delež: zato ga komisija soglasno predlaga v nadaljnji postopek za izvolitev za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti.«

Se je na zadnji volilni skupščini Akademije, ko ni bilo nobene strokovne razprave, profesor pa je dobil stiri glasove premalo, spet uresnicilo tisto, o čemer je sam zatrdil pred leti v enem izmed svojih intervjujev: »Porazov z nasprotnim argumentiranjem nisem doživel, pač pa večkrat s preglasovanjem.«

Domnevam, da so na volilni skupščini SAZU 6. junija 1995 zal prevladali subjektivni momenti nad objektivnimi, strokovnimi kriteriji, kar se na instituciji te vrste verjetno ne bi smelo zgoditi. Med subjektivne momente stejem morebitne osebne zamere, predvsem pa vpliv medijske gonje, ki se je začela s polemiko spomladi 1994 in se ob drugi polemiki se nadaljuje. Pri tem mi je neprijetno v zavesti izjava iz enega od polemčnih prispevkov dr. Igorja Grdine, ki je izšel v Književnih listih Dela 3. marca 1994 pod naslovom »Ker ni dovolj, treba bo pokore« in se glasi: »G. dr. Toporišič, dopisni ud SAZU in redni univerzitetni profesor v ljubljanskem mestu, sami ste hoteli! Vedite, I shall go on to the end (če bo treba pa se dlje!). Ni dvoma: preden bo 'jezikoslovec vodnik' potrkal na vrata rednega članstva naše akademije, bo moral opraviti zelo temeljito pokoro.«

Po dokončanju SSKJ in njegovem izidu v eni knjigi, nactujete njegovo izdajo se v računalniški obliki. Ta bo tudi temelj za druga jezikoslovna dela v Leksikološki sekciji vašega instituta, kot npr. za izdelavo slovarskega dela Slovenskega pravopisa. Kako daleč ste s tem?

Jože Toporišič
Enciklopedija slovenskega jezika

Tudi v fazi po njej je bil glavni avtor *Pravil*, ki so izšla lani kot prvi del SP; od 1990 vodi skupino sodelavcev pri SAZU, ki pripravlja slovarski (drugi) del Slovenskega pravopisa.

Poročilo sklence ugotovitev: »Nedvomno je prof. dr. Jože Toporišič s svojim velikanskim znanstvenim opusom na področju raziskovanja slovenskega knjižnega jezika prispeval toliko novega v metodologiji in v resitvah številnih vprašanj s konkretnimi analizami, da je s tem globoko zaznamoval obdobje zadnjih treh desetletij; ob njem so se izsolali rodovi novih slovenistov, bil je mentor mnogim magistrskim in doktorjem jezikoslovnih znanosti.«

Omenimo se nekatera mesta iz Utemeljitve (1995): »V tem času je Jože Toporišič svoj znanstveni opus obogatil s petimi samostojnimi knjigami /.../, z več kot dvajsetimi razpravami in s številnimi krajšimi zapisi in polemičnimi članki /.../; pripravi je mednarodni simpozij o Franu Miklošiču (s sodelovanjem T. Logarja in F. Jakopina), o Stanislavu Skrabcu in o Jerneju Kopitarju. O prvem je izdal obsežen zbornik prispevkov (Obdobja 13, 1992), druga dva zbornika sta v tisku. Ureja Skrabceve jezikoslovne spise, ki so začeli izhajati 1994 /.../.« V nadaljevanju so navedene Toporišiceve številne znanstveno-strokovne aktivnosti doma in v tujini.

Podrobneje je prikazana knjiga *Družbenost slovenskega jezika - sociolingvistična razpravljanja* (DZS 1991, 495 str.), v kateri »je

Dr. Varja Cvetko Orešnik

posebni komisiji ali uredniškemu odboru, ki ga sestavljajo prof. dr. Jože Toporišič kot predsednik, dr. Janez Dular in Milena Hajnsek-Holz. Odboru pomaga sedem redaktorjev v Institutu za slovenski jezik Frana Ramovša pri ZRC SAZU, ki so polno zaposleni s pravopisnim delom, in trije z zmanjšanim delovnim časom. Tisto, kar nas utruje v prepričanju, da slovarski del novega pravopisa napreduje in da bo na rejen v doglednem času, je trdno zgrajen koncept dela. Koncept slovarja novega slovenskega pravopisa je dokončen, dogovorjen je tudi njegov obseg - približno 100.000 gesel.«

Naj k navedenemu morda dodam, da je nastajajoči slovarski del pravopisa konceptualno v marsičem bistveno drugačen od predhodnih, vseboval bo veliko večje število zlasti slovnčnih informacij, dodano bo lastnoimen-sko gradivo z ustrežno obdelavo itd. Vse te (in se kake druge) do-

Utemeljitev, v največji meri prav po zaslugi prof. Toporišica, da se zdi upravičeno oz. primerno, ta premik zabeležiti tudi v pravopisnem slovarju. 2. V slovenscini (v nasprotju z jeziki, ki imajo dolgoletno in obsežno jezikoslovno tradicijo) manjka slovarjev različnih tipov, ki bi vsebovali tovrstne informacije. Zato je (vsaj za del zahtevnejših uporabnikov) koristno in priročno, če bodo zbrane oz. predstavljene na enem mestu. Ali se potem tak slovar imenuje pravopisni ali bi se moral imenovati kako drugače, verjetno ne more biti posebej relevantno.

V danih razmerah je s strani Instituta in Komisije storjeno maksimalno, da bi se delo čim bolj pospešilo. Moram pa dodati, da ni potrebnega razumevanja in s tem povezane finančne osnove, ki bi omogočila učinkovitejši in tako hitrejši tempo izdelave pravopisa. Pri tem mislim na možnost kadrovske razširitve in na vsaj povprečno tehnično opremljenost. Na ustreznih forumih (v ožjem in širšem merilu) je očitno nemogoče doseči uvid v problematiko dolgoročnih projektov leksikološkega tipa, ki povsod po svetu (zlasti v začetni, prvi in drugi fazi) zahtevajo velike, po možnosti tehnično čim bolj opremljene timove. Verjetno ni naključje, da so dela kot Slovenski biografski leksikon (1925-91), Slovar slovenskega knjižnega jezika (1970-91, s skrajno napetim tempom), Enciklopedija Slovenije (1987-) ipd., izhajala v dolgem časovnem razponu. Poleg tega je treba k letnici izdaje prve knjige takih publikacij praviloma pristeti se čas pripravljalnih del.

V čem vidite torej pot iz vse te zagate?

»Pot iz vse te zagate« vidim samo v drugacnem pristopu, ki pa zahteva ljudi širokega formata, z veliko mero tolerance in brez pretenzij na absolutno resnico. In se zlasti s poznavanjem in spoštovanjem velikega dela, ki pomeni osnovo in dolgoročno naložbo za vsako nadaljnje raziskovanje. Tak je menda tudi namen razvoja znanosti.

Vpraševal je Marjan Kunej

DRUŽBENOST
JOŽE
SLOVENSKEGA
TOPORIŠIČ
JEZIKA

tno nista prezentna, se mi zdi prav, navesti nekaj konkretnih podatkov. Delo prof. Toporišica je izčrpno, kritično in argumentirano predstavil ze dr. Jakob Rigger v Slovenskem biografskem leksikonu (12. zvezek, Ljubljana 1980, 143-46). Metodološki pristop prof. Toporišica je prikazan primerjalno, tako glede na stanje raziskav in jezikoslovne obdelanosti slovenskega (zlasti knjižnega) jezika pred njim kakor tudi v primerjavi z aktualnimi metodološkimi postopki v uveljavljenem tujem jezikoslovju. Nadaljnji kritični prikaz predstavljata obe navedeni Utemeljitvi. Mislim, da bi že nekaj citatov iz njiju lahko utemeljilo trditve, da neizvolitev prof. dr. Jozeta Toporišica ni bila in ni mogla biti rezultat strokovne odločitve oz. presoje. V bistvu pomeni celo nezaupnico mnenju legalno izvoljene in kompetentne strokovne komisije.

Bi za ponazoritev navedli najprej nekaj mest iz Utemeljitve (1991) in nato iz Utemeljitve (1995)?

V Utemeljitvi (1991) stoji naslednje: »Objavljati je začel pred petintridesetimi leti in njegova bibliografija steje do danes že blizu tisoč enot (s tem se gotovo uvrsta med najplodovitejše znanstvene ustvarjalce na Slovenskem sploh); od tega je okoli dvajset samostojnih knjižnih objav in nad dvesto razprav. /.../ Kot prva večja sinteza Toporišicevih obravnav slovenskega glasonega in slovnicega ustroja je leta 1976 izšla Slovenska slovnica

Profesor Toporišič, ki je avtor obsežnega opusa raziskav, velja za zagriženega bojevnika za slovenski jezik, tudi širši javnosti znanega po ostrih spopadih. Katere so največje zamere na njegov račun, kakor jih vidite vi; gre res za »sitnosti s slovnico in pravopisom«?

Prispevek prof. Toporišiča slovenskemu jezikoslovju in širše mora biti vsaj do določene mere (čeprav zaradi časovne in prostorske omejitve nepopolno) razviden že iz zgoraj navedenih dejstev. Polemike in spori (če naj jih tako imenujemo) spremljajo delo prof. Toporišiča prav od začetkov. Naj spomnim samo na pravo revolucijo oz., bolje, »upor« (zlasti učiteljev in staršev) ob izidu njegovih izvrstnih knjig

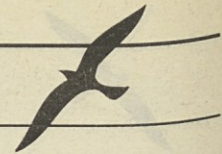
vnava prva razprava »temeljna vprašanja novega slovenskega pravopisa (Teoretična podstava slovarskega dela slovenskega pravopisa, SR 1994, /455-75/, medtem ko »v drugi predstavlja rezultate svojih najnovejših sociolingvističnih studij slovensčine (Slovene as the Language of an Independent State, v: International Journal of the Sociology of

Na vprašanje o stanju novega slovenskega pravopisa je dovolj informativno in zelo korektno odgovoril akad. prof. dr. France Bernik, predsednik SAZU, v svojem intervjuju v Književnih listih Dela 20. 4. 1995, ko pravi: »Na drugi oziroma glavni del pravopisa, na slovarski del, se čakamo. To delo je Slovenska akademija znanosti in umetnosti zaupala

Slovenski knjižni jezik I-IV (1965-70). Podobne stvari se seveda dogajajo skoraj redno ob primerljivih pojavih (izdaje normativnih priročnikov, kot so bili Slovenski pravopis 1962 in prejšnji; prehod na t.i. 'novo matematiko' pred nekako 30-timi leti v srednji in nato osnovni šoli, čeprav seveda tu zaradi narave stroke z manjšo intenziteto). Razumljivo (poleg drugega) se vedno veljajo latinski reki kot nemo propheta in patria in feriantque summos fulgura montes.

Domneva iz Delovega poročila 7. junija, da gre za »sitnosti s slovnico in pravopisom« je - ne glede na to, da je že sama formulacija sporna - s strokovnega stališča nesmiselna.

datne informacije niso nujni (morda niti ne običajni) sestavni del pravopisnih slovarjev, kot so v navadi na nekaterih drugih jezikovnih področjih. Vendar kaže pri tem opozoriti na vsaj dve dodatni dejstvi: 1. Razvoj raziskav slovenskega knjižnega jezika je v zadnjih 30-tih letih naredil tak kvantitativni in kvalitativni preskok (kot je razvidno že iz obeh

Na štirih razstaviščih

Ob sodobni grafiki še klasiki konstruirane umetnosti

Nekaterim vrhunska mednarodna likovna prireditve in izredna možnost promocije slovenske države in kulture na tujem, drugim (predvsem tistim, ki jih ni zraven) zlasti draga in neodmevna prireditve z zastarelim in nezanimivim konceptom - vsem pa zagotovo »likovni praznik«, kakršnih je pri nas malo: mednarodni grafični bienale je ponovno na ogled, letos v izdaji, ki jo označuje številka 21.

Letosnje poletje bo v ljubljanskih likovnih razstaviščih prikrojeno dvema projektoma, ki sta že zasedla razstavne prostore najpomembnejših ustanov: Gotiki v Sloveniji in 21. mednarodnem grafičnem bienalu. Slednji je na ogled na kar starih osnovnih lokacijah. Poleg osrednjega tekmovalnega dela v Moderni galeriji, na katerem letos sodeluje 385 ume-

tnikov iz 54 držav (od tega 210 novih avtorjev, okoli 150 avtorjev pripada mlajšim generacijam), obsega bienale še pregledne razstave nagrajencev prejšnjega, 20. bienala v Mednarodnem grafičnem likovnem centru: Franka Stelle, Seunga Yeona Kima, Tetsua Yamashite in Isabelle Gustowske. Posebnost in novost letošnjega bienala pa je gotovo razstava Portfo-

lio - 55 protagonistov konstruirane umetnosti v Cankarjevem domu, ki jo je zasnoval (in dela zanj posodil) znani italijanski umetnik in poznavalec Getulio Alviani. Razstava obsega grafike umetnikov konstruirane umetnosti, racionalno in likovno čisto koncipiranih geometrijsko-abstraktnih del v portfolijih (edicijah grafik, mapah). Prisotna so dela številnih najpomembnejših svetovnih avtorjev, ki so izšli iz tendenc konstruktivizma z zacetka stoletja in razvili številne geometrijske smeri (pri nas, denimo, neokonstruktivisti, katerih retrospektivo smo lahko videli predlani v Mestni galeriji Ljubljana), ki so dozevele svoj razcvet predvsem po drugi svetovni vojni, v šestde-

setih letih. Izpostavljen je Josef Albers, ki je v Galeriji CD predstavljen na posebni pregledni razstavi. V Jakopičevi galeriji je na ogled retrospektivna razstava Lojzeta Spacala, poleg osrednjih treh razstavišč pa so etiketo »spremlja-joče razstave« sprejeli tudi v številnih drugih ljubljanskih in drugih slovenskih galerijah. Med njimi so tako razstave grafik kot številnih drugih umetniških izdelkov, denimo, pisarniskih stolov (kot je znano, so stoli od nekdanjajnetesneje povezani z mednarodno grafiko).

Med nagrajenci dva domača

Letos so nagradno žirijo sestavljali Pierre Restany (Francija), Walter Koschatsky (Avstrija), Lee Yong Woo (Koreja) in dr. Zoran Kržišnik iz MGLC. Žirija je zasedala v ponedeljek in torek, na osrednji sobotni otvoritvi v CD pa so podelili kar osem nagrad (število nagrad, ki so z izjemo stipendije, ki jo podeljuje italijanska založba San Zanobi, castne, brez denarne vrednosti, je skozi zgodovino ljubljanskih bienal raslo). Veliko častno nagrado si je prislužil Britanec Joe Tilson, veliko premijo Günther Uecker, 1. premijo Jung Wong Chul, 2. premijo Bernardi Rogl, premijo za umetniški opus Lojze Spacal, mednarodno nagrado San Zanobi Brigit Sauer (edina umetnica iz tujine, ki je osebno prevzela nagrado), posebno priznanje Peter Ciuha in nagrado Piranesi Mimmo Paladino. Na podelitvenem protokolu odločitev žirije niso pojasnili;

Sonia Delaunay: Soupault, 1961, gvaš po šabloni

obrazložitve nagrad so ostale neznanе.

Številna slovenska selekcija

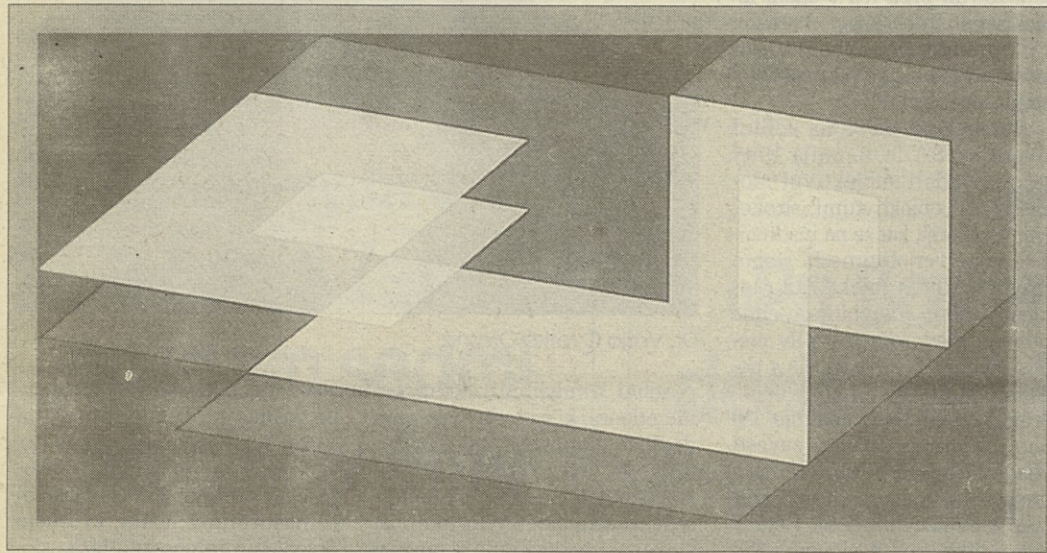
Obsežen pregled sodobne grafike (pravilnik zahteva dela, nastala po zadnjem bienalu), na katerem številčno izstopajo italijanska, japonska, ameriška, britanska in domača selekcija, ponuja obsežno informacijo o grafiki, ki so jo organizatorji zbrali na tri načine - z natečajem, nacionalnimi selektorji in osebnimi povabili izbranim umetnikom. Slovenski grafiki, ki so letos prišli v izbor (v nacionalni žiriji so bili Meta Gabrsek-Prosenec, Marijan Trsar in dr. Ivan Sedej) so: Zvest Apolonio, Todorice Atanasov, Erika Marija Bajuk, Bogdan Bortić, Joze Ciuha, Peter Ciuha, Vesna Crnivec, Boge Dimovski, Stanislav Erman, Crtomir Frelih, Stefan Galic, Samuel Grajfoner, Drago Hrvacki, Gregor Kokalj, Bojan Kovacic, Gani Llalloshi, Lojze Logar, Zivko Ira Marusić, Janez Matelić, France Mihelić, Ivan Mršnik, Polde Oblak, Dusan Pirih, Dusan Po-

dgornik, Nora Popov de Saint Pichman, Marija Staric-Jenko in Gorazd Sefran.o

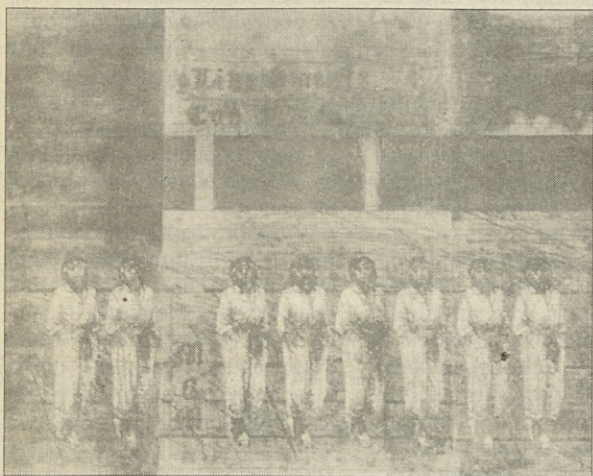
Britancu je že drugič uspelo

Letošnji prvonagrajenec je torej Londončan Joe Tilson, ki se v Ljubljani predstavlja s tremi grafikami iz serije Le crete senesi iz letošnjega leta, in sicer Serre, Orca in Castello. Veliko častno nagrado bo uvrstil med se nekatere pomembne, ki jih je že prejel (tudi veliko častno nagrado ljubljanskega bienala je že prejel, in sicer leta 1985), sam pa se bo uvrstil na seznamu nagrajencev ljubljanskih bienal, na katerem so imena, kot Robert Rauschenberg, Joan Miró, Victor Vasarely, Antoni Tàpies, Emilio Vedova, A. R. Penck in številna druga. Slovenski grafiki, ki so na dosedanjih bienalih od leta 1955 do danes prejeli eno izmed nagrad, pa so: Janez Bernik, Riko Debenjak, Zoran Musić, Klavdij Tutta in Bogdan Bortić; ob njih pa se letošnija, Lojze Sapacal in Peter Ciuha.

Vojko Urbanić

Josef Albers: Tenayuca, 1942/72, sitotisk

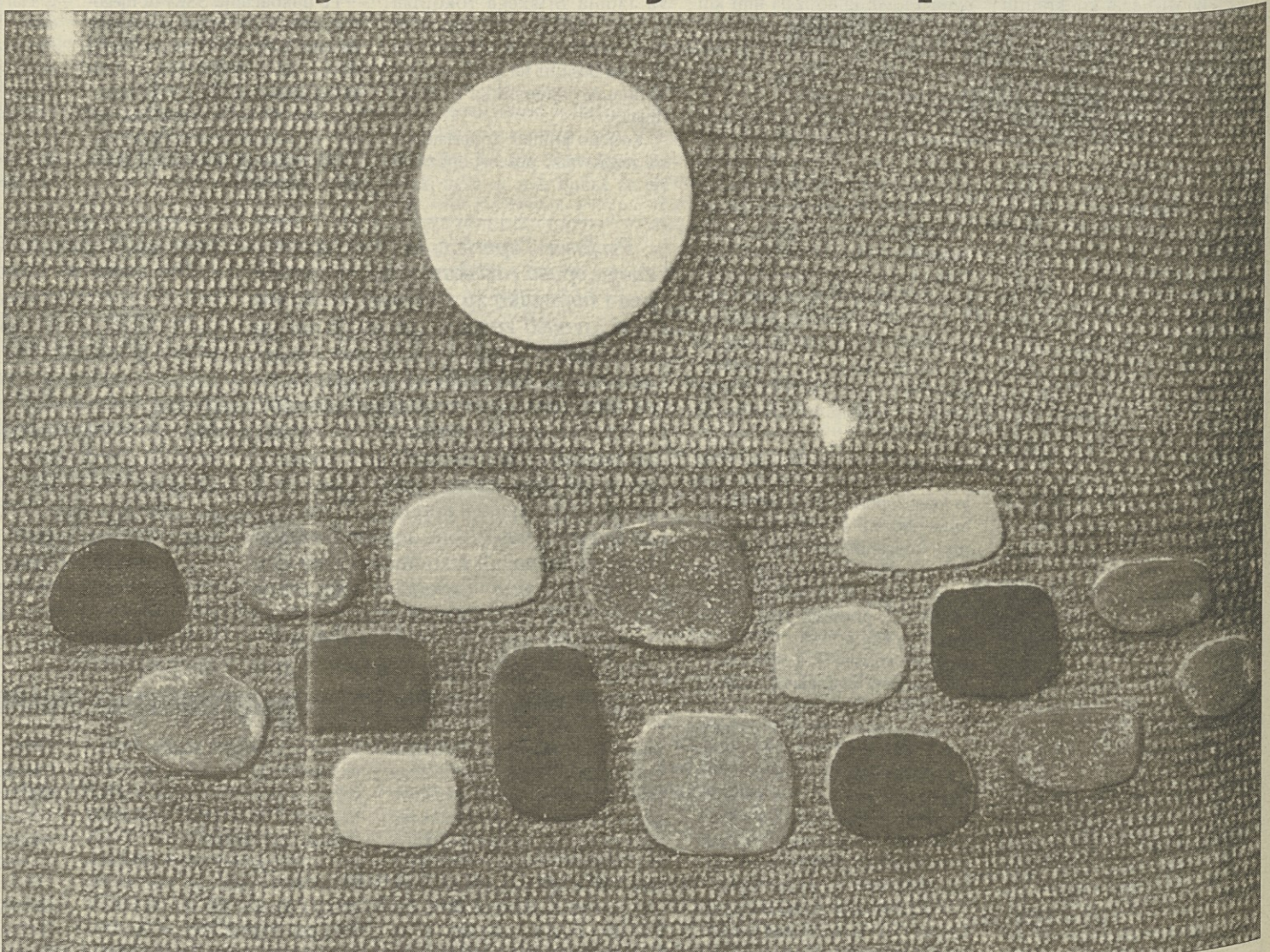

Yamashita Tetsuo: Potovanje H5-3, jedkanica, akvatinta

Otvoritveni dogodki

Petkova otvoritev, ki je v Cankarjev dom, Moderno galerijo, Mednarodni grafični likovni center in s svecami dekorirani Tivoli privabila zelo številno množico, je marsikoga razocarala. Na osrednji slovesnosti v skoraj polni Linhartovi dvorani CD, ki je bila usmerjena v slavo projekta, priložnostno krščenega za »najslavnejšo slovensko mednarodno kulturno prireditve« (tudi s projekcijo »filma« o letošnjem bienalu; na trenutke si lahko hkrati obcudoval isto osebo na odru, na velikem zaslonu in njegovo monumentalno senco na zidu), so nastopili Mitja Rotovnik, dr. Zoran Kržišnik, Walter Koschatsky, ki je podelil nagrade (dvema nasima umetnikoma in avstrijski nagrajenki založbe San Zanobi - ostali so bili odsotni, tako da so osrednje nagrade prevzeli bodisi predstavniki avtorjev ali kar hostese CD) in dr. Dimitrij Rupel, ki je prispeval edini zanimiv nastop in v dovolj vsebinskem govoru opozoril na nekatere aktualne težave na področju kulture. Programa v slovenscini kljub zelo številnim tujim obiskovalcem niso prevajali (nekdo na odru torej govori o promociji slovenske kulture v svetu, na sedežih pa sedijo ljudje iz tega sveta, ki ga ne razumejo!), dolgim govornim prispevkom pa so sledili se odlomki iz Faricevega Labodjega jezera. Sicersnja (vecurna) otvoritev v Moderni galeriji in MGLC je bila za marsikoga napor - organizatorji so namreč obiskovalce pustili zejne (na račun projekta se je lahko oddejalo in najedlo le okoli sto izbrancev); kdor bi v Tivoliju v petek prodajal pijaco, bi v nekaj urah obogatel. Tisti, ki si osrednje otvoritve v CD niso ogledali, niso bili deležni (z izjemo glasbe) prav nicesar; številna množica se je zbrala pred MGLC in čakala, ali se bo vendarle kaj pripetilo... (V. U.)

Visoko priznanje za tržaškega ustvarjalca Lojzeta Spacala

Dela Lojzeta Spacala, ki je na ljubljanskem bienalu prejel nagrado za umetniški opus, so razstavljena v Jakopičevi galeriji

Polpreteklost kot izziv

Clair v svoji tezi spremlja razvoj fotografije, kinematografije, rentgena, nevroanatomije in nevropsihologije (Freud je obiskal že prvi bienale!) ter postavlja izbrane umetnostne mejnike

BENEŠKI
BIENALE

Sloveniji najbližja in hkrati verjetno največja, sicer pa sploh najbolj popularna likovna prireditev na svetu - beneski bienale - je torej odprta. V trinštiridesetih nacionalnih paviljonih, ki jih spremlja več kot dvajset vzporednih razstav posameznikov in »multinacionalk« - brez umetniškega laboratorija za mlade ustvarjalce Aperto - je torej prizorišče sodobnega likovnega dogajanja, pri čemer so se nacionalni selektorji očitno ravnali vsak po svoje, kar zadeva aktualnost in prepričljivost izbranih sodobnikov. Le italijanska selekcijska komisija, ki se je poimenovala za znanstveni odbor, je v svoj sestav pritegnila umetniškega vodjo letosnjega bienala Jeana Claira, direktorja Picassojevega muzeja v Parizu, in sicer tako v kontekstu izbora italijanskih avtorjev v nacionalnem paviljonu kot tudi pri zgodovinski razstavi, kulturološkem pregledu stoletnice bienala v dozevi palaci in pri italijanski razstavi portreta v fotografiji (1895 - 1995), ki je prav tako odprta v osrednjem paviljonu v Giardinah.

Karizmatična osebnost zgodovinarja in kritika Jeana Claira je nadomestila (v določenem smislu nadgradila) prejšnjega vodjo beneskega bienala A. B. Olivo, ki pa je že pred dvema letoma v posameznih razseznostih dal slutiti, da kaže ob koncu stoletja potegniti crto pod računom. Kaksno in kako dolgo crto, pod kakšnim računom, kdo ga preverja in kako se je ta izšel, v dobro umetnosti ali splošnega okusa? Zdi se, da je na vsaj del teh vprašanj odgovoril Jean Claire; namreč z zasnovo mednarodnega umetnostnega zbira Enakost in drugacnost, ki pod njegovim uvodnim zapisom (Beležke o ikonografiji v svetu tehnološki uveljavlja kulturološko-znanstveno pretenzijo, da skozi devet tematskih poglavij (izbranih del), v katerih uveljavlja »salonsko« nacelo vsebinsko usklajenih in odločilnih pogledov neglede na časovno kontinuiteto, spregovori o zgodovini: vsekakor ne skozi edino možno različico, tako kot tudi likovni salon po svoji tradiciji predstavlja pač različen, poljubno izbran ali tudi kvalitativno neuravnotežen,

toda markanten zbir umetnostnih del.

Kje smo?

Vprašanje, ki se zastavlja ob razstavi Enakost in drugacnost, je naslednje: ali je postala ta razstava osrednji dogodek bienala, cetudi navidez zunaj konteksta nacionalnih selekcij v nacionalnih paviljonih, ko se je vendar razprostrla po vsej palaci Grassi, v muzeju Correr (posredno pa se v osrednjem, italijanskem paviljonu), po svojem zgodovinskem duhu pa se veže tudi na Pot okusa (v dozevi palaci), se pravi na stoletni fotografski pregled dogajanj in izbranih večinoma italijanskih nagradenih del z beneskih bienalov?

Debate v strokovnih kulorjih so očitno prisle takoj do vrelisca; prej ali slej bomo o tem citali v tujem strokovnem tisku. Za doumevanje tega položaja pa bi veljalo ugotoviti, da je bila približno tako dolga, če ne se daljša vrsta cakajočih gledalcev kot pred palaco Grassi pred nacionalnim paviljonom ZDA v Giardinah, kjer je razstavljal sodobni videoumetnik Bill Viola; da je nekda-

nji umetniški vodja bienala Oliva tako rekoč sam pri sebi in vsakomur, ki ga je povprašal, odgovarjal izredno ostro - v korist novih umetnostnih eksperimentov, ne pa zgodovinskega vpogleda v interpretacijo človeškega lika, kot si ga zamislija Clair. Z navidezno ležernostjo pa se je na beneski bienale ozrl v pogovoru sredi Ljubljane francoski zgodovinar Pierre Restany, nekoč militantni kritik in teoretik novega realizma šestdesetih let, ces, »salonsko« nacelo izbora ima svoj utemeljen sarm in beneski bienale si ga lahko spet enkrat privoščijo ob koncu svojega prvega stoletja, umetnost pa v naceru tudi. Je Restany rekel to zato, ker sam v določenem smislu kot novi realist pripada že polpreteklosti ali zaradi aktivne nostalgije (ki smo jo sicer zasledili se v nekaterih drugih nacionalnih paviljonih, na primer v spanškem, angleškem, danskem)?

Vsebina

Ne da bi zelel puscati vsa vprašanja odprta, se mi zdi, da je Clairov pogled izjemno zanimivo zastavljen, da ga iz enega v drugo poglavje sproti preverja in prepričljivo ilustrira tako v svoji osnovni kot v nadaljnjih tezah; sokantnost nekaterih zunajčasovnih primerjav med posameznimi umetnostnimi deli učinkuje več kot samo to, čuti se pač sled enakovredne, če že ne enako močne misli starejšega ali bistveno mlajšega avtorja.

Sicer pa - kako je že reagiralo strokovno in sirse občinstvo pred sto leti na prvem bienalu, ki je imel sodec po ohranjenih fotografijah dejansko značaj salona? Giacomina Grossa so za njegovo erotično sliko Najvišje srečanje skoraj izključili iz razstave, potem pa je dobil najvisjo nagrado, slika je bila tudi odkupljena, koncala pa je

zal v plamenih na prvem dnevu razstave v Chicagu!

Clair v svoji tezi spremlja razvoj fotografije, kinematografije, rentgena, nevroanatomije in nevropsihologije (Freud je obiskal že prvi bienale!) ter postavlja izbrane umetnostne mejnike. Upravičeno se sklicuje na znamenito knjigo Focillona Razvoj oblik, dodaja pa ugotovitev, da take kontinuitete v navzočnosti človeškega lika, kot jo je pokazalo to stoletje z razvojem od Rodina do Giacomettija, od (pravkar preminulega) Artura Martinija do Spanca Antonia Lopez, od Gerstla do Luciana Freuda, v zgodovini se ni bilo.

Clairovi misli dodajmo se izbrane verbalne predstavitev nekaterih drugih uvodnicarjev v katalogu, kot so na primer Metkenov Pogled za zrcalo (o portretu in avtoportretu), Comarjevo Telo poleg sebe (o body-artu), Briseboisova Ars moriendi (o fotografu A. Serranu), Cathrin Pichlerjevo Zrtvovanje (o dunajskih akcionistih). To so izjemna, esejistično lahkotna razmišljanja, ki jih velja posebej upoštevati.

In konkretnih devet poglavij? Zgledna, včasih tudi izjemno tvegana postavitev: soocenje omenjenih znanstvenih in umetniških dosežkov, predstavitev množice poduhovljenih Giacomettijev v istem prostoru z neposrednim sosedstvom brutalno-groteskne slik Francisa Bacona; mešanje fotografskega, slikarskega in kipsarskega medija nasploh. Opozorimo zlasti se na poglavja: Inkoherenca avantgard (1905 - 1915), Proti novemu človeku (1915 - 1930), Vrnitev telesa (1962 - 1985) z nagradencem letosnjega bienala za slikarstvo R. B. Kitajem in njegovo vzhodnjaskomeditativno avro. Realno in virtualno telo (1969 - 1995) od fotografskih

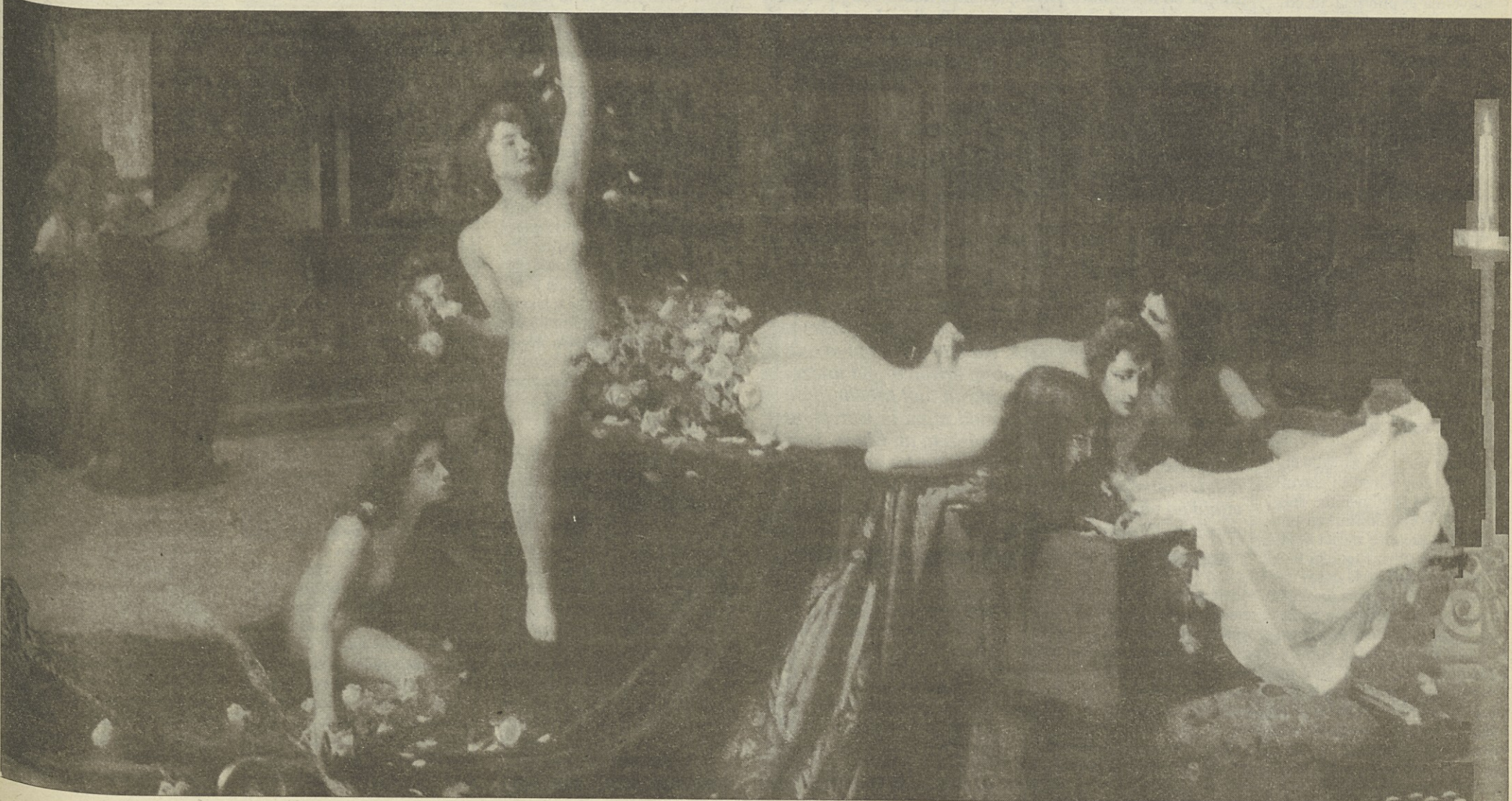

groteks Cindy Sherman, videoinstalacije Garry Hilla, prejemnika bienalske nagrade za prostorsko umetnost, pa morbidne erotične fotografije Jeanne Dunningove do negroidnih

skulptur Ousmana Sowa iz Dakarja.

Prelet skozi stoletno zgodovino se tako zaključuje ali nadaljuje...

Aleksander Bassin

Odlašanje bi bilo nevarno

Del opozicije trdi, da so nas prevarali in da bomo plačali kar polovico nealociranega dolga

Slovenska pogajalska ekipa, ki jo je vodil dr. Mojmir Mrak, je prejšnji četrtek v New Yorku sklenila okvirni sporazum z mednarodnim koordinacijskim komitejem (-ICC) - predstavnikom komercialnih bank upnic, po katerem bo Slovenija plačala 710 milijonov dolarjev od skupnega jugoslovanskega dolga, skupaj z zapadlimi obveznostmi pa bo Slovenija plačala približno milijardo dolarjev. Dogovor mora potrditi dvotretjinska večina upnic, nato pa se slovenski parlament. O pogajanjih smo se pogovarjali z Mojmirjem Mrakom.

Po dogovoru z mednarodnim upniškim komitejem (-ICC) naj bi Slovenija plačala 18 odstotkov skupnega dolga nekdanje Jugoslavije, ki ga ta dolguje po sporazumu New Financial Agreement (NFA) iz leta 1988. Je doseženi odstotek v skladu z mandatom, ki vam ga je zaupal slovenski parlament na januarski zaprti seji?

Mandat naše skupine je vseboval se vrsto elementov, torej se ni nanašal samo na delež dolga, ki naj bi ga prevzela Slovenija. Glede na to, da je bila seja za javnost zaprta in sklepi tajni, o njih ne morem govoriti. Lahko pa zagotovim, da je to, kar se nam je glede višine dolga in drugih elementov dogovora uspelo dogovoriti, absolutno v skladu s sprejetim mandatom. Se vec, pri nizu elementov smo dosegli celo boljše rezultate, kot so bili zacrtani z našimi pogajalskimi okviri.

Skupni jugoslovanski dolg po tem sporazumu znaša 4, 6 milijarde ameriških dolarjev. Slovenija naj bi plačala 18 odstotkov tega zneska, torej 837, 9 milijona dolarjev. Vendar ste se dogovorili, da se od tega zneska odstejejo že odkupljeni dolgovi, ki so jih na sekundarnem trgu kupovale tako imenovane »povezane osebe« s skupnim jugoslovanskim premoženjem, hkrati pa bi k temu znesku morali pristeti še zapadle obveznosti, ki jih od 1992 dalje nihče ni odplačeval. Koliko torej dejansko odpade na Slovenijo?

Slovenija je prevzela 18 odstotkov celotnega jugoslovanskega dolga po NFA, kar je po tečaju na dan 8. 6. 1995 predstavljalo 838 milijonov dolarjev. Vendar je treba odšteti se tisti del dolga, ki ga Slovenija ne bo plačala na račun »povezanih oseb«. Po naših ocenah je v lasti ali pod nadzorom »povezanih oseb« približno 700 milijonov dolarjev. Nas dolg se sicer ne bo zmanjšal za celotnih 700 milijonov dolarjev, temveč za enak odstotek, ki ga bomo plačali v okviru celotnega dolga, torej za 18 odstotkov. To pa je 126 milijonov dolarjev, ki jih odstejemo od celotnega zneska. Torej naj bi Slovenija po sedanjih tečajih plačala 712 milijonov dolarjev, kar predstavlja okrog 15 odstotkov celotnega jugoslovanskega NFA dolga.

Druga stvar pa so zapadle obveznosti, torej obresti in glavnica. Leta 1988 je bil namreč dolg po NFA reprogramiran za pet let, torej je glavnica začela zapadati že leta 1994. Stevilka 838 milijonov dolarjev vključuje celoten del dolga, ki ga je prevzela Slovenija. Del tega pa je že zapadel, ker bi ga morali plačati že v letu 1994 in v prvi polovici letosnjega leta. Vsako leto po sporazumu namreč zapade ena trinajstina dolga. Poleg tega je treba računati se zapadle obresti po tem sporazumu, ki jih Jugoslavija ni plačevala vse od aprila 1992. Slovenija bo torej v

skladu z doseženim dogovorom prevzela tudi zapadle obresti za pripadajoči del dolga, torej 18 odstotkov teh obresti.

Koliko znašajo zapadle obveznosti?

V tem trenutku je zapadlih obresti za približno dvesto milijonov dolarjev, za približno sto milijonov dolarjev pa zapadle glavnice, če računamo kot osnovo za prevzeti dolg 838 milijonov dolarjev in seveda ustrezno manj, če je ta osnova znižana na 712 milijonov dolarjev. Dogovorili smo se, da teh obveznosti ne bomo plačali v gotovini, temveč v obliki izdaje dodatnih obveznic.

Vendar pa je Slovenija od januarja 1994 plačevala del obveznosti na poseben fiduciarni račun pri Dresdner Bank Luxembourg SA?

Da, vendar je znesek zbran na tem računu bistveno manjši, kot je znesek vseh zapadlih obveznosti za prevzeti del dolga. Zakaj? Prvic, od aprila 1992 do januarja 1994 Slovenija ni plačevala nič oziroma nekaj malega. To, kar smo plačali, se bo odstelo od zapadlih obveznosti in se stelo kot že izvršeno plačilo. Na fiduciarni račun so se vse

Nekdanja NBJ je ob razpadu SFRJ imela približno šest milijard dolarjev skupnih deviznih rezerv. Najverjetneje so precejšen del teh rezerv porabili za financiranje vojne. Del denarja je bil namenjen tudi za odkupe dolgov na sekundarnem trgu. Odkupi dolgov so kot oblika zmanjševanja dolžniškega bremena nekaj povsem običajnega. Tudi za Jugoslavijo so bili ti odkupi nekaj običajnega vse do leta 1991. Če jih ne bi bilo, bi namreč danes govorili o 7, 3 milijarde dolarjev skupnega jugoslovanskega dolga po NFA in ne o 4, 6 milijarde. Problem je v tem, da je po razpadu nekdanje skupne države ZRJ izkoristila del skupnih rezerv za tovrstne transakcije. To je bil razlog, da smo sestavili liste »povezanih oseb«, ki jim ne bomo dali obveznic. Seznam »povezanih oseb« je sestavljen iz dveh seznamov. Prvega je sestavilo ameriško ministrstvo za finance oziroma njegov oddelek Ofac. Na njem so osebe, s katerimi ZDA ne smejo poslovati oziroma imajo blokirane račune. To so osebe iz tako imenovane ZRJ, pa tudi iz Libije, Irana, skratka iz držav, ki so pod različnimi oblikami blokade ZDA. Na tem seznamu je tudi manjše število pravnih oseb iz oziroma pod nadzorom subjektov iz ZRJ, ki so hkrati tudi kreditorji po sporazumu NFA. Največja med njimi je Udružena beogradska banka (UBB) s sedežem na Cipru. Takšnim osebam seveda Slovenija ne bo zamenjala dolga z obveznicami. In prav take ustanove se pojavljajo na obeh seznamih, torej tudi na drugem, ki ga je pripravil poseben arbitar.

od januarja 1994 nakazovali zneski za celoten zapadli alocirani dolg, glede nealociranega dolga pa smo na ta račun usmerjali samo sredstva na zapadle obresti, in sicer v višini 16, 39 odstotka teh obresti.

Zapadle obresti je torej treba pristeti k celotnim 838 milijonom dolarjev?

Da, vendar to ni dolg, to so pripadajoče obresti na ta dolg. Ne moremo namreč enostavno seštevati dolga in zapadlih obresti, dobiti nekaj več kot milijardo dolarjev, potem pa poenostavljeno zaključiti, da bo Slovenija prevzela 20 odstotkov dolga po NFA. Pri takem seštevaju bi morali tudi celotni jugoslovanski dolg po tem dogovoru, torej 4, 6 milijarde, povečati za celotne zapadle obresti. Končen rezultat primerljivih stevil bi seveda spet bil ta, da je Slovenija prevzela 18 odstotkov obveznosti po tem sporazumu. Različnih vrst podatkov pač ne moremo enostavno sešteti, kakor se tudi ne da enostavno seštevati jabolk in hrušk.

Vendar pa z vidika placila te zneske lahko seštejemo in recimo, da bo morala Slovenija poleg 838 milijonov dolarjev, plačati se približno 200 milijonov zapadlih obresti.

To že, vendar pa ostaja dejstvo, da je z dogovorom Slovenija prevzela 18 odstotkov celotnega dolga po NFA in pripadajoči del, to je 18 odstotkov, zapadlih obresti.

Vse te obveznosti naj bi Slovenija poravnala tako, da bo izdala obveznice. So ta sredstva predvidena v državnem proračunu?

V letošnjem letu iz tega naslova niso predvidene nobene finančne obremenitve za proračun, saj letos tega se ne plačuje. Drugo leto pa bodo obveznosti začele zapadati in pri tem se bodo delno uporabila sredstva, ki smo jih nakazovali na fiduciarni račun. En del bo v ja-

Vodja slovenske pogajalske skupine dr. Mojmir Mrak (Foto: Bojan Velikonja/BOBO)

vni svoje obveznosti, poleg tega pa tudi nekateri dolžniki, ki padejo na proračunsko breme. Tipičen tovrsten primer je Sponsna plovba, za katero se je država odločila, da jo podpravi in s tem prevzame tudi njene obveznosti. Ves nealociran dolg bomo seveda morali poravnati davkoplacevalci.

Kaj bi se zgodilo, če do dogovora v New Yorku ne bi prišlo, hkrati pa, vzemiva teoretično, bi OZN oziroma mednarodna skupnost ukinila sankcije proti tako imenovani ZRJ?

Tako imenovana ZRJ si na različne načine prizadeva za to, da bi bila edina naslednica nekdanje Jugoslavije. To je uradno zahtevala tudi od ICC in trdila, da se posamezne republike dolžnice ne morejo pogajati s konzorcijem komercialnih bank ločeno ter da je Narodna banka Jugoslavije edina, ki lahko to počne. Strategija Beograda je torej zelo jasna. ZRJ bi se v takem primeru dogovorila z upniki sama, potem pa bi pozvala druge udeležence iz nekdanje Jugoslavije, naj v skladu z solidarnostno klavzulo po tej pogodbi prevzamejo odplačevanje.

Med osebami, ki so kupovale ta dolg na sekundarnem trgu, najdemo tudi slovenske, ki naj bi skupaj odkupile za približno 70 milijonov dolarjev jugoslovanskega dolga. Med najbolj znanimi je na primer Ljubljanska banka. Bodo te osebe, ki so stopile na mesto upnikov, dobile slovenske obveznice?

Da, te osebe bodo podobno kot vsi drugi upniki, ki niso »povezane osebe«, dobile za 18 odstotkov terjatev v obliki slovenskih obveznic.

To pomeni, da se omenjenim slovenskim osebam odkupova-

nje na sekundarnem trgu ni splacalo?

Ni nujno. Če bi na primer tudi Hrvaska dosegla podoben sporazum z ICC, kot ga je Slovenija, in se dogovorila za določen odstotek prevzetega dolga, recimo 30 odstotkov, bodo te osebe dobile nazaj slovenskih 18 odstotkov in hrvaskih 30 odstotkov. Danes se ni mogoče reči, da so pridelale izgubo, ocena je še preuranjena.

Pogajalci ste že večkrat omenili možnost, da bi »povezane osebe« tožile ICC. Če bi tožbe dobile, bi stopila v veljavo odškodninska klavzula in Slovenija bi morala poravnati nastalo škodo. Koliko takih tozb pričakujete in koliko bi morala Slovenija plačati, če bi tožbe izgubila?

Odškodninska klavzula je bila eden ključnih problemov v pogajanjih, kot sicer klasična klavzula v tovrstnih aranžmajih. Dejstvo je, da je njena specifična teza zaradi problema »povezanih oseb« bistveno večja kot pri običajnih pogajanjih med dolžnikom in upnikom. Pri pogajanjih smo se uspeli dogovoriti, da bi se v primeru potencialne skode, ki bi jo lahko Slovenija utrpela zaradi morebitne izgube tozb, ta omejila le na materialno škodo. Poleg tega nam je se na druge načine uspelo omejiti obveznosti, izhajajoče iz te klavzule.

Del slovenske opozicije trdi, da so upnice Slovenijo prevarale in bodo Slovenci morali plačati kar 50 odstotkov vsega nealociranega dolga. Vam pa očitajo, da javnosti niste predstavili stevil, ki jih bodo morali poravnati davkoplacevalci?

To ne drži. Slovenija bo prevzela celoten alocirani dolg, torej dolg uporabnikov kreditov v

Sloveniji, ki znaša 453 milijonov. Razlika med 712 in temi 453 milijoni dolarjev predstavlja prevzeti nealocirani dolg Slovenije, torej približno 259 milijonov dolarjev. Ta znesek pa predstavlja od 1, 089 milijarde dolarjev celotnega nealociranega jugoslovanskega dolga po NFA približno 24 odstotkov. Torej bomo plačali alocirani dolg in 24 odstotkov nealociranega dolga.

Pri pogajanjih smo izhajali iz zahteve, da Slovenija plača alocirani dolg in 16 odstotkov nealociranega dolga, koncali pa smo pogajanja z alociranim dolgom in 24 odstotki nealociranega dolga. Razlika v nominalnih stevilkih predstavlja približno 80 milijonov dolarjev. V oceno, ali je to preveč ali premalo, se ne bom spuščal, zagotavljam pa lahko, da je to v skladu z mandatom, ki nam ga je zaupal parlament. O dogovoru bo presojal tudi parlament in poslanci bodo presodili, če je dogovor dober ali ne.

Kar se tiče cakanja na sukcesi, pa lahko rečem, da bi v primeru, če bi pogajanja s konzorcijem pustili ob strani, urejanje tega problema prepustili dejavnikom, na katere imamo zelo majhen vpliv. Nas odnos do tujine bi ostal nerazcisčen, hkrati pa bi na mednarodnih finančnih trgih nastopali manj suvereno in v odvisnosti od dogajanj in tveganj v jugoslovanskem prostoru. Če bi Srbija uspela s tezo o kontinuiteti,esar po mojem mnenju glede na odnos svetovne politike od tega dela sveta ni mogoče povsem izključiti, bi to pomenilo, da bi se o svojem deležu dolga pogovarjali v Beogradu, najverjetneje po logiki: plača naj tisti, ki lahko, saj ga k temu zavezuje solidarnostna klavzula.

Alenka L. Jakomin

RAI 1

6.45	Jutranja oddaja Unomat-tina, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 9.30) dnevnik, 7.35 TGR Gospodarstvo
9.05	Nan.: Ocotov pes
9.55	Film: Attenti al cane (kom., ZDA '86), vmes (11.00) dnevnik
11.35	Aktualno: Poletna oddaja Verdemattina
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: Gospa v rumenem
13.30	Dnevnik in gospodarstvo
14.20	Sedem dni v Parlamentu
14.50	Film: Vita inquieta (dram., ZDA '53, i. E. Taylor, W. Powell)
16.05	Mladinski variete Solletico-Pocitnice, vmes risanke in nanizanka
17.55	Aktualno: Neonews
18.00	Dnevnik
18.10	Zanimivosti iz vsakdana: Italia sera
18.50	Variete: Luna Park (vodi Fabrizio Frizzi)
19.35	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Film: Una finestra sul cielo - drugi del (dram., ZDA '78, i. M. Hassett, T. Bottoms, J. Dayton)
22.35	Dnevnik
22.40	Variete: Seconda serata
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Dok. Videosapere
1.10	Aktualno: Sottovoce

RAI 2

6.35	Dok.: V kraljestvu narave
7.00	Dok., nan. La clinica della Foresta nera
8.00	Zidovska kultura
8.30	Variete za najmlajše
9.55	Quante storie!, risanke
11.45	Nad.: Quando si ama
12.10	Dnevnik, 12.00 TG2 - 33, rubrika o medicini
13.00	Nan.: Zdravnik med medvedi
14.00	Dnevnik, družba in vreme
14.30	Variete: Quante storie Disney, risanke
15.45	Nad.: Paradise Beach, 15.00 Santa Barbara
16.30	Dnevnik
18.10	Nan.: Komisar Navarro, vmes (17.15) dnevnik
18.35	Sport in vreme
18.45	Sereno variabile
19.45	Nan.: Dvojni obraz pravice
20.25	Dnevnik in sport
20.40	Nogomet: Svica-Italija
22.20	Nan.: Ispettore Derrick
23.30	Aktualna odd.: Mixer
0.10	Dnevnik, pregled tiska in vreme, 0.05 vse najboljše za rojstni dan, Kino!
1.00	Koncert Telecom
2.00	Nan.: Komisar Kress
	Variete: Sèparé

RAI 3

6.00	8.30 Jutranji dnevnik
8.30	Oddaje Videosapere: dok. Rossellini, Potovanje po Italiji, Cimabue
11.00	Fantastica Mente, 11.50 Asino d'oro
12.00	Dnevnik, gospodarstvo, znanstveni dnevnik
12.40	Nan.: Vita da strega
13.05	Dok.: Nebesa v parku
13.25	Zenske v glasbi
14.00	Deželne vesti, dnevnik in vreme, 14.50 V Italiji
15.25	Sport: sabljanje, motonavtika, streljanje na tarčo, kolesarstvo
16.30	Dok.: Potovanje po Italiji
17.00	Film: Cinema d' altri tempi (kom., It. '53, i. W. Chiari, L. Padovani)
18.45	Rubrika Vivere in vreme
19.00	Dnevnik, deželne vesti
20.30	V kraljestvu narave
22.50	Dnevnik, deželne vesti
23.50	Dok.: Zavezniki
0.30	Glasba: Pred premiero
	Dnevnik in pregled tiska

RETE 4

7.00	Nan.: Tre nipoti e un nipote
7.30	Nad.: Manuela
9.00	Variete: Buona giornata, vmes 8.40 nad. Il disprezzo, 9.45 Rubi, 10.30 La donna del mistero 2, 11.00 Senza peccato, 12.20 nan. Mai dire sì, vmes (11.25, 13.30) dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri
14.45	Film: Il giardino di gesso (dram., VB '64, i. D. Kerr)
17.10	Aktualno: Perdonami (vodi D. Mengacci), 18.00 Punto di svolta, vmes (19.00) dnevnik
20.45	Nad.: Perla nera
22.35	Film: Donne di piacere (zgod., Fr. '91, i. R. Bohringer, I. Rossellini), vmes (23.30) dnevnik
0.30	Pregled tiska, 0.40A tutto volume, 1.00 nan.

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.10	Nan.: Una bionda per papà
11.40	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Nad.: Beautiful
14.10	Aktualnosti: Amarsi, 14.15 varieteja Complotto in famiglia, 15.25 Scene da un matrimonio
16.00	Otroska variete
17.55	TG 5 Flash - Kratke vesti
18.00	Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5, vreme
20.25	Variete: Paperissima
20.40	Film: Lezioni di piano (dram., Avstral. '92), vmes dnevnik TG5
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.20	Nanizanke
12.25	Odprti studio, 12.30 Fatti e misfatti, 12.40 Sport studio
12.50	Otroski variete
14.00	Odprti studio
14.30	Variete: Non è la RAI
16.15	Nan.: Un professore alle elementari, 16.45 Neon Rider, 17.45 Primi baci, 18.20 Beverly Hills
19.30	Odprti studio, vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Karaoke
20.40	Film: Una fortuna dal cielo (kom., ZDA '93, i. E.J. Olmos, R. Blades)
22.40	Film: Bikini in college (kom., ZDA '89, i. J. Moore, K. Swanson)
23.40	Aktualno: Fatti e misfatti
0.45	Italia 1 sport
1.40	A tutto volume
2.15	Sgarbi quotidiani

TELE 4

13.30	19.30, 21.55, 0.10 Dogodki in odmevi
20.30	Film: La legge di McInlay
21.20	Nan.: Maguy

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30, 24.00 Dnevnik, 13.30 Sport
19.30	Variete: T.R.I.B.U.
20.35	Film: Il casinista (kom.)
23.00	Tappeto volante
0.10	Film: Comrades - Uomini liberi (dram., VB '87)

RAI 3

slovenski program

(poskusna oddaja)

20.25 Risanka: Podobe
20.30 Dnevnik

SLOVENIJA 1

09.00	Videostrani
09.30	Malo angleščine, prosim
09.55	Uporniki v službi kralja, 13., zadnji del
10.25	Znanje za znanje: Ucite se z nami, ponovitev
11.15	Južnjaska uteha, ponovitev ameriskega filma
13.00	Poročila
13.05	Sportni pregled, ponovitev
14.50	Mahabharata, 6. zadnji del angleške nadaljevanke
15.50	Obzorja duha
16.20	Dober dan, Koroska
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Radovedni Tacek: Babica
17.25	Pravljicar, 6/9 del ameriske nanizanke
18.00	Regionalni studio Maribor
18.40	Abc - ltd, tv igrice
19.05	Risanka
19.17	Zrebanje 3x3
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Prvi krog, 4., del kanadske - francoske nadaljevanke
20.55	Made in Slovenia
22.00	TV dnevnik, vreme, sport
22.16	Sport
22.20	Zarisce
	Sova
22.45	Murphy Brown, 26. del ameriske nanizanke
	Darila so obvezna
23.15	Novo življenje, 5/16, ameriske nadaljevanke
	Ne morem dobiti zadoščenja

SLOVENIJA 2

13.00	Euronews
14.25	Utrip, ponovitev
14.40	Zrcalo tedna, ponovitev
14.55	Presodite, ponovitev
16.05	Poglej me!, ponovitev
16.50	Sova, ponovitev
	Zabavljaci, angleška nadaljevanka, 1/2 del
18.45	TV avtomagazin
19.15	Sedma steza
20.05	Pro et Contra
20.55	Vojna povratnika, 5/6 del angleške nadaljevanke
	Voditeljka otroške predstave
21.45	Studio City
23.00	Brane Roncel izza odra
	Eddie Palmieri, 1. del

KANAL A

10.15	Ponovitve
12.20	A - shop, Spot tedna, CMT
16.50	Spot tedna, A shop
17.05	Videoigralnica, ponovitev
17.35	Adidas Streetball
17.55	Klasicna video glava, ponovitev
18.45	A - shop
19.00	Vreme
19.10	Luc svetlobe, 450. del
20.00	Alica v glasbeni deželi
20.30	Dežurna lekarna, 31. del
21.00	Vreme
21.05	Vojni ujetnik Garwood, ameriska vojna drama
22.45	Obalna straža, ponovitev
23.35	Adidas Streetball
23.55	Spot tedna, A - shop

Koper

16.00	Euronews
	S čim vam lahko postrezemo?, angleska komedija
	Igrajo: John Inman, Molie Sugden in drugi
	Režija: Bob Kellett
17.50	Horoskop
18.00	Slovenski program: Studio 2 - sport
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Čakajoc Petra Pana
20.00	Euronews
20.30	Sportni pregled
21.30	Nogomet: Svica - Italija
22.15	TV dnevnik
22.30	Sportni ponedeljek

ORF Avstrija 1

09.00	Umor je napisala, ponovitev
10.35	Vesoljska ladja Enterprise, ponovitev
11.30	Medeni tedni na Havajih, ponovitev
13.00	Foorfur
13.25	Viking Viki
14.15	Am, dam, des
14.30	Tom in Jerry
15.00	Stirje letni casi
15.35	Vesoljska ladja Enterprise
	Kogar bogovi unicijo
16.25	Knight Rider
	Kot sekire v gozdu
17.15	Strašno prijazna družina
	Kosmata zadeva
17.35	Zlata palaca
	Sepetanje v hotelu
18.05	Grad ob Vrbskem jezeru
	Lev je pobegnil
19.00	Pri Huxtablovih
	Cliff bo petdeset
19.30	Cas v sliki, vreme
19.45	Vreme
20.00	Pogledi od starni
20.15	Macgyver: Zadnja postaja pekel, ameriski akcijski film
21.45	Mesto v plamenih kanadski film, 1978
23.35	Cas v sliki
23.40	Smodnik in svinec, ameriski vestrn, 1969
01.15	Strašno prijazna družina, ponovitev
01.40	Vsak dan s Schiejokom, ponovitev
02.40	Dobrodošli v Avstriji

ORF Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Vsak dan s Schiejokom, ponovitev
10.05	Zelena je ajda, ponovitev
11.35	K stvari
12.50	Vreme
13.00	Cas v sliki
13.10	Piramide, 1. del
14.25	Moc strasti
15.10	Umor, je napisala
16.00	Vsak dan s Schiejokom
17.00	Cas v sliki
17.05	Dobrodošli v Avstriji
18.55	Kuharski mojstri
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
20.15	Vaski zdravnik
21.10	Tema
22.00	Cas v sliki 2
22.30	Ob pol enajstih
23.05	Kaj imate radi?
23.35	Evropska filmska noc
23.55	Urga, sovjetsko - francoski film, 1991
	Režija: Nikita Mihalkov
01.40	Andrej Rubljov, sovjetski film, 1966-69
	Režija: Andrej Tarkovski
04.30	Novi Babilon, sovjetski film, 1929
	Grigorij Kozincev

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 8.05 Radio plus; 8.40 Minute za smeh; 10.30 Pregled slov. tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice; 14.30 Poslovne informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Varnostna kultura; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja; 21.05 Zaplesite z nami; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Šanson; 23.05 Literarni noćturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.50 Koledar prirediteljev; 11.00 Ekološke teme; 11.35 Obvestila; 12.00 Opoldne; 13.00 Val 202 popoldan; 14.00 Drobničice; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 18.00 Študentski rock; 19.30 Ameriška country lestvica; 20.00 Popularnih 40; 22.20 V soju žarometov.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasba; 10.05 Kulturna panorama; 11.05 Čas in glasba; 13.05 Igra; 15.00 Pihalne godbe; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Divertimento; 16.45 Enciklopedija Slovenije; 17.00 Nove glasb. generacije; 18.05 Slov. glasbena ustvarjalnost; 19.30 Operni koncert; 20.30 S tujih koncertnih odrov; 22.05 Dvigljena zavesa; 22.25 Komorni studio; 23.55 Lirični utrinek; 24.00 Prenos RS.

Radio Koper (slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnevnik; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.15 Na rešetju; 9.00 Servisne informacije; 9.50 Odgovori na vprašanja; 11.15 Hladno, toplo, vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Daj, povej... kontaktna odd.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.45 Informativni servis; 17.00 Parlamentarna kronika; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Bla-bla radio; 19.30 Lestvica Coccola; 22.30 Poned. koncert.

Radio Koper (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Prireditelje; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbi-rali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Edig Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Anni 60, ma non li dimostra; 11.30 Aktualnosti; 11.45 L' intervista; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.50 Single tedna; 15.00 D'altro canto; 18.00 Bootleg; 18.45 Villa Ut; 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.00 Horoskop; 7.35 Vreme; 9.30 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC novice; 12.15 Novinarjev gost; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 16.25 Nagradna uganka; 18.15 Zdravje; 19.25 Vreme; 20.00 Kviz; 21.00 Moda; 1.00 Sat.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 11.20 Modna revija; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Pometamo doma; 13.00 Pesem tedna; 13.20 Črna kronika; 13.40 Pometamo doma; 14.30 Točke, metri, sekunde; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Terenski studio: Predvor; 18.10 Vsakdo svoje pesmi poje; 19.30 Večerni pr.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Stajerske miniature; 10.05 Sport; 11.45 Info servis; 12.10 Mali oglasi; 13.00 Pod Persko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 18.00 Pokličite 101555; 20.00 Sotočje.

Radio Študent

11.00 Che cosa?-Cosa nostrali; 14.00 Recenzije & Napovedi (podlistki U. Eca); 15.00 OF; 17.00 Čudoviti svet zlobe in nasilja; 17.45 You Rock It!; 19.00 TB; Ferus Mustafav; 20.00 Alter, Garbage, Rhyme-Kickers; 24.00 Reprize.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Iz Četrtekovih srečanj: Dr. Dorče Sardoč; 8.40 Slov. glasba; 9.15 Odprta knjiga: Zapiski Tine Graman-tove (V. Levstik, r. Z. Petan); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.40 MPZ V. Mirk; 13.20 Kmetijski tehnik; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Oroski kotiček; 14.30 Potpuri; 15.00 Iz življenja mladostnika; 15.10 Orkestri; 15.30 Mladival; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 MI in glasba; pianist I. Lazko; 18.00 Znanstvene raziskave; 18.20 Revival; 18.45 Čakole na placu; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 11.00 Horoskop; 12.45 VZ-PI-ANPI (pon.) Samo za Vas; Ostali Trst- L'altra Trieste; 18.00 Tedenski sportni komentar.

Radio Koroška

18.10-19.00 Glej na gurah ena zvezda svetl - Neposredni prenos iz Hodiš.

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815
V četrtek, 22. junija, ob 21. uri: B. Slade - OB LETU OSOREJ.

V torek, 20. junija, Krizanke, ob 21. uri: **SE NISMO ŽE NEKJE VIDELI?**
Večer z Rade Serbedžijo
in njegovima gostoma Juretom Ivanusicem
in Danilom Serbedžijo.

Sodelujejo se: Radko Polić,
Mia Znidarič, Lado Leskovar,
Miha Jazbišek, Sasa Olenjok,
Sarajevska naveza.

Predstava bo se: 22. junija, v Mariboru.

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815
V četrtek, 22. junija, ob 21. uri: B. Slade - OB LETU OSOREJ.

SNG DRAMA, tel.: 061/221-511

V torek, 20. junija, ob 19.30: J. B. P. Moliere - DON JUAN ALI KAMNITA GOSTIJA, za studentski prvi in izven. Predstava bo se v sredo, 21. junija, ob isti uri, za studentski drugi in izven.

V petek, 23. junija, ob 19.30: Tom Stoppard - ARKADIJA. Zadnjikrat v sezoni!

LEVI ODER, tel.: 061/221-511

Danes, 19. junija, ob 22. uri: E. Ionesco - IN-STRUKCIJA.

MGL, tel.: 061/210-852

Danes, 19. junija, ob 20. uri: T. Partljič - STAJERC V LJUBLJANI, za abonma E. Predstava bo se v torek, 20. junija, ob 20. uri, za abonma torek.

CELJE

SLG, tel.: 063/25-332

V četrtek, 22. junija, ob 21. uri: O. Zupancič - VERONIKA DESENIŠKA. Predstava bo se v petek, 23. junija, ob 21. uri, za abonma premiera I in izven.

MARIBOR

SNG OPERA IN BALET, tel.: 062/221-206
Danes, 19. junija, ob 19.30: **TRISTAN IN ISOLDA**, za abonente in izven.

NOVA GORICA

V petek, 23. junija, ob 20. uri: T. M. Plavt - KAZI-NA, za abonma petek-b in izven. Predstava bo se v soboto, 24. junija, ob isti uri, za abonma sobota-a in izven.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališce Verdi - Dvorana Tripcovich
Jutri, 20. t. m., ob 20.30 (red H) zadnja ponovitev opere G. Donizettija »Ljubezenski napoj« (L'Elisir d'amore). Prodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripcovich: 9-12, 16-19.

Mednarodni festival operete 1995 bo na sporedu od 4. julija do 13. avgusta.

Poletni koncerti

V petek, 23. t. m., ob 20.30: pod vodstvom Juliana Kovatcheva bodo sopranistka Patizia Ciofi, mezosopranistka Silvia Mazzoni, tenor Wonjun Lee, bas Enzo Capuano ter orkester in zbor gledališča Verdi izvajali Dvorzakove skladbe.

Avditorij Muzeja Revoltella

Poletni koncerti: danes, 19. t. m., ob 20.30, klavirski recital Roustema Saitkoullova. Na programu Beethoven, Schumann in Stravinsky.

Prodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripcovich: 9-12, 16-19.

Gledališce Miela

Danes, 19. t. m., ob 21. uri gostovanje gleda-

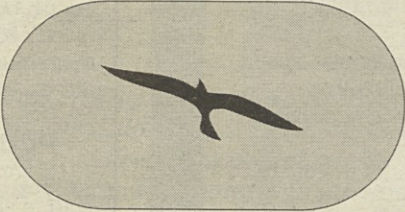
liške skupine Compagnia dell'Albero z delom Carla Emilia Gadda »La cognizione del dolore«. Režija Lorenzo Salvetti. Nastopa Gigi Angelillo.

Predstave bodo trajale do sobote, 24. t. m.

GORICA

STEVRJAN

Dom Kulturnega društva Briski gric
V petek, 23. t. m., ob 20.45 »Pajk's show«. Prireditelji slovenske zamejske organizacije (Kulturni dom-Gorica, ZSKD, zadruga »Maja«, KD Briski gric). Za informacije in rezervacije: Kulturni dom-Gorica, tel. 0481/33288) ali na društvo Briski gric.

KOROŠKA

CELOVEC:

Koroška hala (Sejmisce): do 1. julija 1995 je na sporedu muzikal »Cats«. Urnik: vsak dan (razen ponedeljkov) ob 20.00, ob sobotah in nedeljah dodatno tudi ob 15.00. Vsak torek (ob 20.00) in vsako nedeljo (ob 15.00) so predstave v angleščini.

nazije za Slovence.

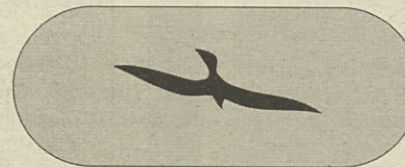
VETRINJ:

Cerkev: jutri, 20. t. m., ob 17.00 - Spominška svečanost - maso bo daroval krški skof E. Kappellari.

TINJE:

Dom: v sredo, 21. t. m., ob 19.30 - Igra z ognjem - uvod v problematiko uničenja okolja.

V četrtek, 22. t. m., ob 19.30 - Nas tretji svet se potrebuje? Predava Gerhard Bittner.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANAGALERIJA SOU KAPELICA,

CANKARJEV DOM

V torek, 20. junija, ob 20. uri: **svečanost**
ob 110. obletnici rojstva
akademika MILANA VIDMARJA.

V sredo, 21. junija, ob 10. uri: **strokovno srečanje**
VIDMARJEV DAN
ob 110. obletnici rojstva akade-
mika MILANA VIDMARJA.

GALERIJA SOU KAPELICA, Kersnikova 4

V sredo, 21. junija, ob 21. uri:
predavanje KEVINA HANLEYJA
o galerijah v Los Angelesu.

IC MODERNE GALERIJA

Danes, 19. junija, ob 19. uri:
predavanje z diapozitivi
MARY JANE JACOB -
American Public Art - New Contexts,
New Audiences, New Responsibilities.

KNJIGARNA KAZINA, Kongresni trg 1
Danes, 19. junija, ob 10. uri: **PRODAJNA RAZSTAVA TUJE LEPOSLOVNE LITERATURE.** Razstava bo na ogled do 24. junija.

CELJE

POKRAJINSKI MUZEJ CELJE

V sredo, 21. junija, ob 18. uri: predavanje AN-DREJA STUDNA - Stanovati v mestu.

V galeriji
Kompas
v Ljubljani
je na ogled
razstava
slik
MIRE
PREGELJ

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V torek, 20. junija, Mala dvorana ob 19.30: komorni koncert DUSANA SODJE (klarinet) ob klavirski spremljavi TATJANE KAUCIC. Program: Brahms, Milhaud, Poulenc, Ramovs, Pascal.

KUD FRANCE PRESEREN

V torek, 20. junija, ob 20.30: koncert skupine THE STUFF.

V četrtek, 29. junija, ob 20. uri: koncert THE SPOONS.

36. MEDNARODNI JAZZ FESTIVAL

Krizanke in Cankarjev dom
od 28. junija do 1. julija

Sreda, 28. junija, ob 20. uri: JOHN PATITUCCI'S MISTURA FINA BAND in ABBEY LINCOLN QUARTET.

Četrtek, 29. junija, ob 20. uri: THE GERI ALLEN TRIO in BILL EVANS & PUSH.
Ob 24. uri: SLOVENSKI ROUND + JAM SESSION, QUATEBRIGA.

Petek, 30. junija, ob 20. uri: MAX ROACH in EDDIE PALMIERI OCTET.

DVORANA SLOVANA

NA KODELJEM

V petek, 23. junija, koncert skupine FUGAZI (na sliki).

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

Marko Kovacik: Stolovid

Restavracija Una (Zaloska 31), Gostilna Rogovila (Dunajska 370), Krčma pod gankom (Celovska 43), Gostilna pri Gorjancu (Tržaška 330), Okrepčevalnica Krimček (Orlova 1) do 30. junija

Stolovid je projekt sestavljen iz petih stolov-skulptur, ki stojijo ob mizah v petih, nekdanjih furmanskimi gostilnah ob petih vpadnicah v Ljubljano. Stoli nadomestijo običajne gostilniške stole in imajo poleg umetniške tudi uporabno funkcijo. Igra med tema dvema funkcijama se zgodi na sredini sedala, kjer je vložena optična naprava-magična skrinjica, ki v gledanje ponuja tisto, kar je običajnemu pogledu skrito. S tem, ko obiskovalec uporabi stol - se nanj usede, hkrati prekrije skrinjico in prekine umetniški prizor.

CANKARJEV DOM

V Mali galeriji je do 2. julija na ogled fotografska razstava CHRISTOPHA DONNETA. Razstava svetovne novinarske fotografije WORLD PRESS PHOTO je na ogled do 5. julija. Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFIČNEGA BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 10. septembra.

GALERIJA ARS, Cevljarska 2

Razstava lutk SILVANA OMERZUJA je na ogled do 29. junija.

GALERIJA KOMPAS

Razstava slik MIRE PREGELJ je na ogled do 15. julija.

JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 9

Razstava grafik 1935-1995 LOJZETA SPACALA je na ogled do 31. avgusta.

GALERIJA ZDSLJU, Komenskega 8

Razstava grafik DANIELA DEMSARJA je na ogled do 14. julija.

VISCONTI KOLIZEJ, Gosposvetska 13

Razstava 23 slikarjev za zdravnike sveta je na ogled do 15. septembra.

ARBORETUM - VOLČJI POTOK

Razstava akrilnih reliefov LIDIE ASTE je na ogled do 25. junija.

GALERIJA GLINA, Gornji trg 11
Razstava del POMPEA PIANEZZOLA je na ogled do 15. julija.

BLED

VILA BLED - CAFE BELVEDERE

Razstava MARIJE MOJCE PUNGECAR - Bears make me laugh je na ogled do 23. julija.

CELJE

LIKOVNI SALON CELJE

Razstava Prostor za pripoved ERICHA PRASCHAKA je na ogled do 30. junija.

POSTOJNA

GALERIJA MODRIJANOV MLIN

Razstava likovnih del STANETA JARMA je na ogled do 4. julija.

ŠKOFJA LOKA

GALERIJA IVANA GROHARJA

Razstava slik LOJZETA CEMAZARJA.

TRST

FOLKEST 95

Mednarodni festival folk in moderne glasbe se bo odvijal od 5. do 30. julija v deželi Furlaniji - Julijski krajini in tudi na Koprskem.

Evangelicanska cerkev (Largo Panfili)

V sredo, 21. t. m., ob 21. uri »Koncert poletnega enakonočja«. Nastopil bo Serenade Ensemble pod vodstvom Fabia Macellonija. Na programu Prokofiev, Joplin, Bernstein, Williams, Ellington, Carmichael in Geršwin.

Miramarski park

Od 1. julija do 31. avgusta bodo ponovno pričele predstave »Luči in zvokov«.

KONTOVEL

Društvena gostilna

Danes, 19. t. m., ob 21.00 (avtobus št.42 in 44 iz Trga Oberdan) - večer indijske glasbe »Tria Tagore« v organizaciji Studijskega centra Niccolo Tommaseo. Nastopajo Sandra Polysak, Paolo Gasparini, Iris Gasparini. Recitacije poezij Tagoreja. Vstop prost.

GORICA

Kulturni dom

V sredo, 21.6., ob 20.30 zaključna prireditev glasbene sole E. Komel iz Gorice.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 10.9. je na ogled razstava umetnika pop-arta Jamesa Rosenquista. **Miramarski park-Konjušnica:** do 23.7. je na ogled razstava »Dali kipar, Dali ilustrator«.

Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ottavio Bomben.

Grad sv. Justa-Bastione fiorito: na ogled je antološka razstava slikarja Fulvia Juricica.

Galerija Art Light Hall: do 30.6., razstavlja fotograf Maurizio Maier.

Peterlinova dvorana-Ul. Donizetti 3: na ogled je razstava del slikarke Marte Kunaver. **SESLJAN - Sedež turistične ustanove:** do 4.7. razstavlja Michela Stradi.

GORICA

Kulturni dom: do 24. t. m., je na ogled fotografska razstava »Benecija v miru in vojni«.

Speter Slovenov

Beneska galerija: do 26.6. je na ogled vsak dan, razen ob nedeljah, razstava ikon. Urnik: 17-19.

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do 30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela trzaskega umetnika. Urnik: od delavnikov ob 14.00-19. ure (razen ponedeljkov); ob sobotah, nedeljah in praznikih ob 10.00-12.00 in ob 14.-19.00

KOROŠKA

CELOVEC

Dezelna galerija: Do 10.9. bo na ogled razstava »Do danes-dve stoletji umetnosti na Koroškem«

Hisa umetnikov: do 8. julija so na ogled dela Güntherja Brusa.

Mestna hisa-Mestna galerija: do 16. julija je odprta razstava Jeana Eggerja.

Kunstforum: do 7. 7. je odprta razstava Kurta Weltherja.

TINJE

Galerija Tinje: do 25. t. m. je na ogled razstava del Garyja Bikovnika iz New Yorka.

KAMELEONSKI GARY OLDMAN

Drakula ljubi klasično glasbo

Odlični igralec Gary Oldman prihaja v slovenske kinematografe s filmom Nesmrtno ljubljena. V njem se scenarist in režiser Bernard Rose (Candyman) sprašuje, katero srečnico je Ludwig van Beethoven (Oldman) okronal za nesmrtno ljubljeno v svoji oporoki, s katero ji je zapustil vse svoje premoženje. Če ne marate klasične glasbe in vas ne zanima, kdo je bila dotična dama, vam se vedno ostane dober razlog, da si film ogledate - Gary Oldman. Njegova upodobitev Beethovna je sicer precej Draculska, a se vedno taka, kakršne smo od Garyja navajeni - neponovljiva.

Od fanta, ki je odrasel v sivi praznini New Crossa v Angliji, do enega najbolj cenjenih igralcev, je prehodil dolgo pot. Televizijske nadejevanke so bile za mladega Garyja beg prek kruto vsakdanjostjo. Pogostokrat se je oblačil v svoje televizijske junake, med drugim v Batmana in verjetno je bilo že takrat zasejano seme njegovega kameleonstva, s katerim nas preseneti v skoraj vsaki svoji vlogi. Po končanem solanju - igralsko mu je

bil vzor Malcolm McDowell predvsem v filmu If - se je začel udinjati na televiziji. Posnel je Mean Time (1983) v režiji Mika Leigha, kjer je igral obritoglavca v zgodbi o londonski delavski družini, nato pa agresivnega huligana in arhetipskega angleskega fanta v Firmi Alana Clarcka.

Prvo resnejšo preobrazbo, če hočete kar kafkarijanskih razsežnosti, je uprizoril v Sidu in Nancy (1986), kjer je s klovnovskim patosom igral

legendarnega Sida Visciousa, vodjo skupine Sex Pistols, zaslužnjega z mamili in vklesčenega med štiri stene motelske sobe. Bil zbežgan in nemiren kaznenec v We think the World of You (garyljubci ga lahko dobite na videu). Pravzaprav so bile vse njegove prve filmske vloge o razredni klavstrofobiji. Klavstrofoben je bil na primer tudi v Prick Up Your Ears (1987), kjer je odlično upodobil norost Jacka Ortona, homoseksualca, ki noče koncati ljubezenskega razmerja. Orton je bil uspešen homoseksualni gledališnik, ki ga je leta 1967 ubil njegov ljubimec Kenneth Halliwell. Film ponuja svojevrsten pogled na homoseksualnost v 50. in 60. letih, ko je bila ta v Angliji se zločin. V zapor oziroma točneje sanatorij se je Gary vrnil se z dramo Chattahoochee (1990) in letos v prezrtem Murder in the First. Odlično igralsko zasedbo tega filma dopolnjujeta Christian Slater in Kevin Bacon.

Tako kot Murder in the First je ostal (sicer kar upravičeno) prezrt Track 29 (1988) v režiji Kena Rouga. Pohvalna in omembe vredna je samo Garyjeva vloga na-

miselnega sina Teresse Russel, sicer zene Kena Rouga.

Benetke so bile edini filmski festival, na katerem so se spomnili nagraditi Garyjevo igralsko umetnost - Gary namreč ni bil nikoli nominiran niti za oskarja. Skupaj s Timom Rothom sta si razdelila nagrado za najboljšo vlogo v odličnem filmu Toma Stopparda Rosencrantz in Guildenstern sta mrtva (1990). Benetke bi si pravzaprav morale omisliti zlatega leva za najboljši filmski par, saj sta si poleg Rotha in Garyja nagrado za najboljšega igralca v Mauricu razdelila tudi James Wilby in Hugh Grant - da, filme je snemal celo pred Stirmi pokroki in pogrebom.

Režiser Oliver Stone si za svoj film JFK (1991) ni obotavljal najeti Garyja za vlogo Leeja Harveyja Oswaldala, ceprav je kot Britanec igral eno najbolj skrivnostnih osebnosti ameriške polpretekle zgodovine. Ne le, da je Gary postal Oswald vizualno, tudi glasovno je osvojil Oswaldov svojevrsten način govorjenja in naglas. Ceprav je Britanec, Gary nima nikakršnih težav z ameriskimi naglasi (kar je pred JFK dokazal že v Criminal Law, v

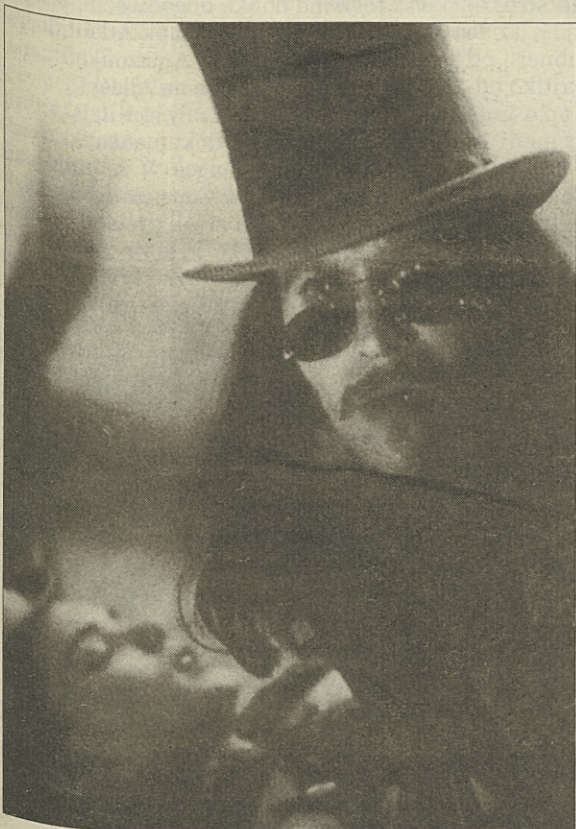
katerem je prvič igral s Kevinom Baconom, srečala sta se se v JFK in Murder in the First). Prav zaradi neverjetne sposobnosti osvajanja različnih naglasov, si je Gary prislužil naziv moski Meryl Streep. Oswaldov lik je bil kot nalašč za Garyja. Oswald je bil s svojo živčno, fluidno navzočnostjo in spreminjajočim spektrom osebnosti na svojevrsten način, prav tako kot Gary, odlični igralec, manipulator z različnimi osebnostmi.

Največkrat se je lahko preobrazil v Draculi Brama Stokerja (1992), ceprav je od Brama Stokerja v filmu osta-

lo bolj malo. Igral je kar pet vlog: starega grofa Draculo, mladega princa Vlada, volkodlaka in netopirja. »Moja najzahtevnejša vloga v Draculi je bilo igrati zeleno meglino, v obliki katere se Dracula priplazi k Mini (-Winona Ryder),« se sali Gary. Vedno znova nas preseneca, cetudi ne marate Coppolove verzije Dracule, s kakšno lahkoto se Gary prelevi v vsakega od svojih likov, kako zapeljiv je njegov naglas, ki je po njegovih besedah mešanica romunskega naglasa in njegovih lastnih domislic.

Pred kratkim je Gary go-

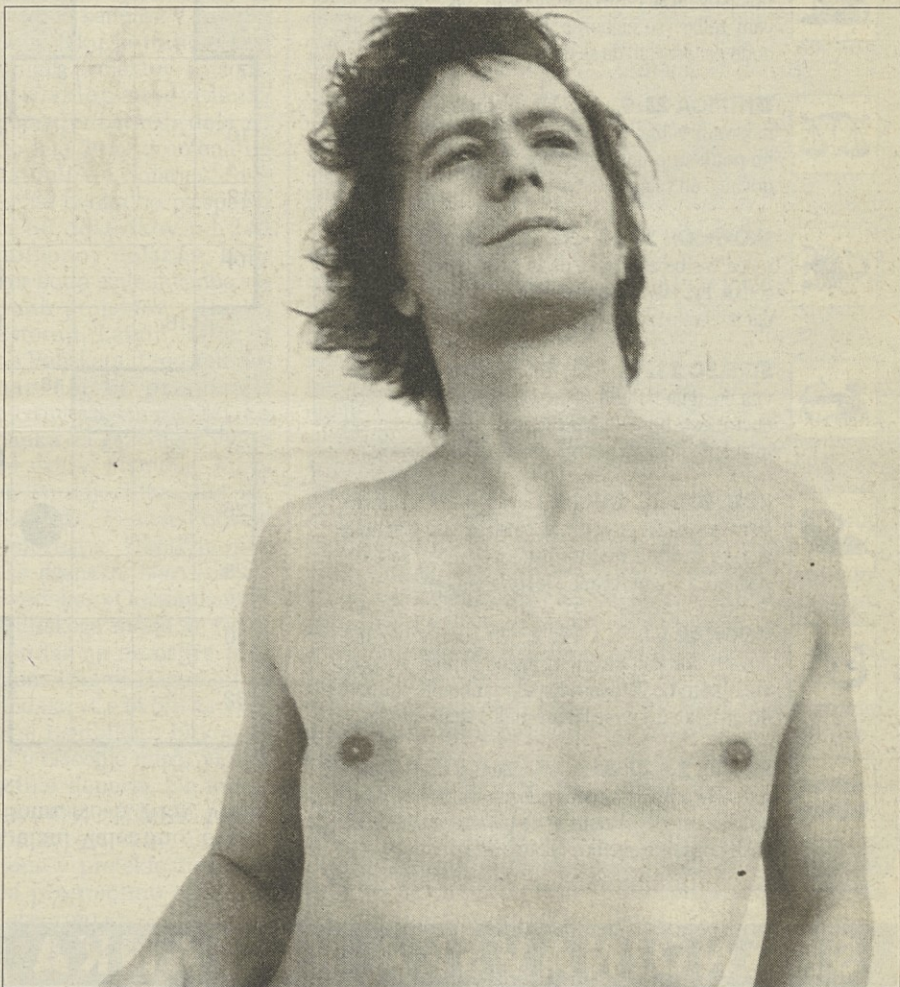
stoval na nasih platnih se v Kri na soncu (Romeo is Bleeding). Kaksnih hujših maskerskih posegov mu ni bilo treba prenasati, je pa zato za vlogo skorumpiranega policaja spet odlično »naložil« v bronxovskem naglasu. Podobno vlogo, podkupljivega policaja namreč, je odigral se v The Professional (ali Leon) - film ima namreč dva naslova - v režiji Luca Bessona (Podzemlje, Velika modrina, Nikita). V njem je vizionarsko napovedal Garyjevo zadnjo vlogo: »Rad imam te tihe trenutke pred nevihto. Spominjajo me na Beethovna.« Irena Pirman

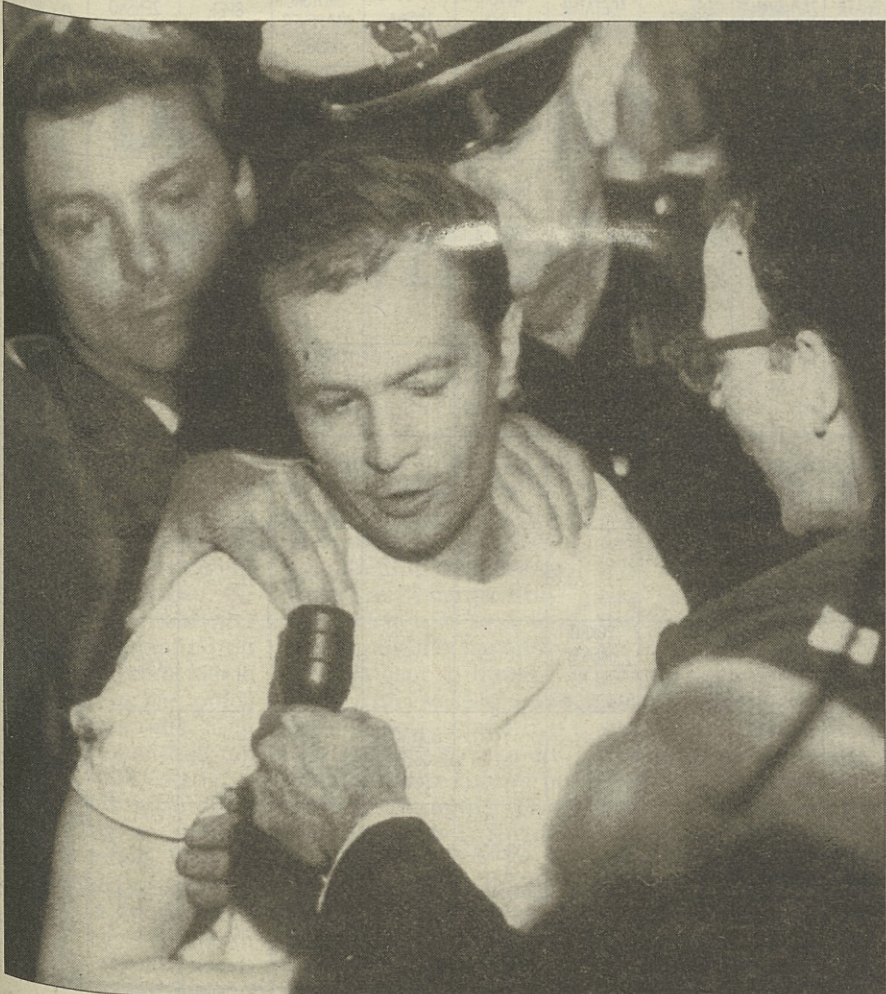
Tisoč in en obraz Garyja Oldmana: kot zapeljivi Drakula...

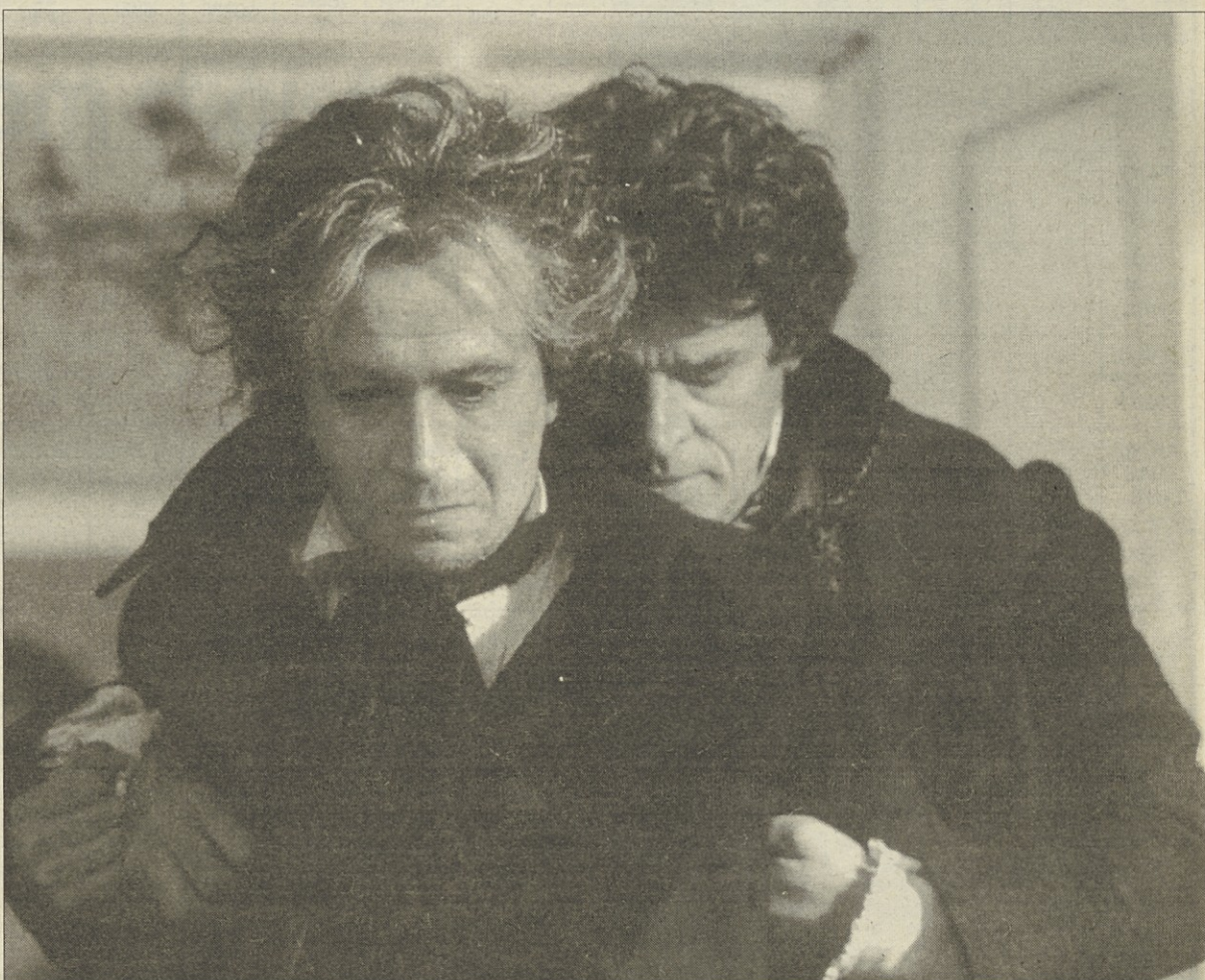
...simatični mali Gary...

...brezskrbni mladenič...

...kot Oswald v filmu o JFK, kjer je zasenčil celo velikega Kevina Kostnerja...

....v najnovšem filmu o slavnem skladatelju Beethovnu

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Na delovnem mestu vam bo uspelo zlomiti trd oreh. Uživali boste v drži mojstra in se naslajali nad občudujocimi pogledi tistih, ki nimajo te sreče, da bi imeli vašo srečo.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Vsem je jasno, da ste bistroumni in iznajdljivi, le vi se boste se naprej trudili dokazati, da ste lahko se boljši. Če boste tako nadaljevali, nikoli ne bo casa za užitek.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Povsem jasno vam bo, kaj zmorete in kaj si zgolj želite. Odvrgli boste večino lažnih želja, se enkrat preverili realne in se uspešno pognali v dir.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Povabljeni boste na sestanek z osebo, ki se je preveč bojit, da bi ji nasprotovali in preveč spoustujete, da bi ji mogli reci ne. Avtoritete že vedo, zakaj so takšne.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Končno si boste vzeli trenutek za razmislek, se zagledali vase in potipali po možnostih za ustalitev notranje sreče. Če jih ne najdete sami, se posvetujte z modrejšimi.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Pod pritiskom pretiranih pričakovanj se boste končno sprli tudi s tistimi, ki vam želijo vse najboljše. Ne bodo se spremenili, bodo pa dosegli, da se boste spremenili vi.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Nadrejeni vam bodo naklonili veliko pozornosti. Dajte vse od sebe in jih potihem prepričajte, da je skrajni čas za napredovanje ali vsaj povišico.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: V naročju ljubljene osebe vas bo zamikalo, da bi začeli prebivati dogodka. Brzdala vas bo kot podivjanega zrebca, vendar tako zelo nežno, da boste zblazneli do konca.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Vasa današnja delovna energija bo bolj picla, vendar boste vse svoje obveznosti opravili pravocasnó. Nikar ne sprejemajte predloga za nadure, saj niste jeklen stroj.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Nekdo vas bo navdušil za nov način prezivljanja prostega casa. Ker boste v njem zaslutili možnost samopotrditve, ga boste zagrabil z vsemi štirimi. Kje so vaše meje?

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Če boste v svoj najnovejši porojekt vložili se malce napora in dobre volje, vam bo že danes uspelo prehoditi pol poti, druga polovica pa se bo uresnicila sama od sebe.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: S partnerjem si bosta izrekla marsikako pikro, vendar nobena vajina beseda ne bo brez osnove in nobena ne bo zgrešila tal, iz katerih poganjajo cvetlice razumevanja.

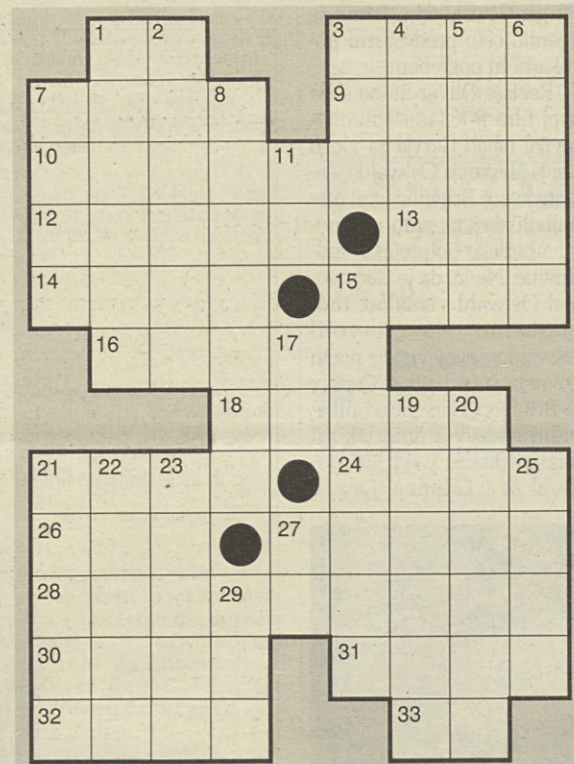
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. avtomobilska oznaka Kopra, 3. pritok Ilmenskega jezera v Rusiji, 7. lesen gradbeni element, 9. polet, zanos, 10. umrli ameriski filmski zvezdnik (Rudolph), 12. jajcece, 13. koza mladih kozlicev, 14. trgovsko blago, 15. ime češke teniske igralka Novotne, 16. zimsko prevozno sredstvo, sani, 18. nogometni klub iz Milana, 21. mesto ob Renu, sedež nemške vlade, 24. nekdanji francoski teniski igravec (Yannick), 26. avstrijska poročevalska agencija, 27. glavno mesto Litve, Vilnius, 28. razvrstitev v skupine ali vrste, 30. spojine, pri katerih sta na kisikov atom vezana dva alkilna preostanka, 31. grski mitoloski poveljnik pred Trojo, 32. ime ameriskega filmskega igralca Julie, 33. kratica za atletski klub.

Navpično:

1. zamejski slovenski pisatelj (Marko), 2. ladijski krov, 3. lučaj, 4. podoba, fotografski posnetek, 5. creslova kislina, 6. elektroda, iz katere prihajajo pozitivni naboji, 7. tur, furunkel, 8. temno naravno barvilo, 11. kemijski znak za natrij, 15. arestantka, zapornica, 17. avtomobilska oznaka Krapine, 19. domovina Eolcev, 20. zdravilna zelika metuljnica in krmna rastlina z rumenimi cveti v glavicah, 21. gradbeni stroj, 22. trak iz tkanine ali usnja za nošenje bremena na hrbtu, 23. drzavica v Tihem oceanu, kjer ne poznajo davkov in imajo enega največjih letnih dohodkov na prebivalca, 25. nekdanja švicarska alpska smucarka (Zoe), 27. avtomobilska oznaka Vareseja, 29. kratica angleske glasbene skupine Public Image Limited.

RESTITEV
Vodoravno: KP, Msta, tram, elan, Valentinó, ovula, grupacija, etri, Aljas, Raul, AK.
Navpično: kid, roba, Jana, sanke, Inter, Bonn, Noah, APA, Vilna.

NAJBOLJ PRILJUBLJEN FRANCOZ

Potapljanje je poljub boga

Jacques-Yves Cousteau noče v pokoj

Z rdeco volneno cepico in številnimi avanturističnimi podvodnimi ekspedicijami je že za casa življenja postal legenda. Kljub temu pa francoski raziskovalec morja Jacques-Yves Cousteau, ki je 11. junija dopolnil 85. leto, celo v visoki starosti sploh ne razmislja o pokoju.

S svojim dosedanjim življenjskim delom je mož z ozkim obrazom gledalcem pred televizijskimi sprejemniki približal pisani svet koralnih grebenov in morskih živali. Kot režiser več kot stotih filmov je Cousteau prejel dva hollywoodska oskarja in zlato palmo filmskega festivala v Cannesu.

Krog njegovih obcudovalcev, ki se med drugim povezuje v društvu Cousteau Society, steje nekaj milijonov. Filmski zvezdnik in navdušeni sportnik ze nekaj let velja za najbolj priljubljenega Francoza tako doma kot v svetu. Podoba varovalca okolja bi utegnla pokvariti kvečjemu pred dvema letoma izdana biografija, ki je nemirnega raziskovalca ožigosala kot genija pretvarjanja in »pretkanega strokovnjaka za odnose z javnostjo«, ki se mu zdi lasten sloves pomembnejši od znanosti. Cousteau se je na kritiko odzval mirno: »To je že tretja tako imenovana »knjiga razkritja« o meni in tudi te nisem prebral.«

Voda je Cousteauja spremljala vse življenje. Rodil se je v blizini Bordeauxa in takoj po zaključku solanja je kot mornariski častnik preplul svetovna morja. V stiridesetih letih je osnoval prvo podmorsko raziskovalno skupino, kmalu zatem pa je iznašel prenosno dihalno napravo s stisnjenim zrakom.

O potapljanju je nekoč dejal: »Obotujem občutek lebdenja v brezteznosti, drsenja po tekočini, ki pocasi prodira skozi kožo. Zame je potapljanje poljub boga.«

Do poznih osemdesetih let je Cousteau svoje svetovno znane ekspedicije začel na raziskovalni ladji Calypso, ki mu je služila kot plavajoci laboratorij. Cousteau je doslej izkusil skoraj

Neutrudni Jacques-Yves Cousteau

vse tovrstne oblike dogodivscin: iskal je legendarni potopljeni otok Atlantido, raziskoval na območju Amazonke in snemal severne medvede na Aljaski.

Njegov naslednji cilj je Kitajska, kjer Cousteau nacrtuje dokumentacijo o najdaljši reki Azije Jangce. V zadnjih letih se je Jacques-Yves Cousteau iz snemalnega obcudovalca živali prelevil v tožnika in svarilca. Tako se je zavzel za novo obliko clovekovih pravic, ki jih namerava spremeniti v »pravice prihodnje generacije«.

Ena od Cousteaujevih skrbi je problem prenaseljenosti: »Niti eden od voditeljev držav se ni našel resitve, vsi namrec kakor noji skrivajo glave v pesku.«

Toni Bailly, dpa

Kitajska modrost

Mladi naj se nikar ne posmehujejo starcu:
koliko casa ostane rdec cvet, ki se je razcvetel.

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

296	IT. FILMSKA IGRALKA	ZMERNO ZIVAHNA SKLADBA	MOLIVEC	KRAJ PRI OPATJI	MATJAZ TANKO	VODITELJICA NA TV SLO (ANDREJA)	PLUTOVINA	KULTURNA RASTLINA	ZENSKO IME	MOZNAR	KRANJ	JAZ (LATIN.)	SIN BRATA ALI SESTRE	ZAZNAVANJE S PRSTI	BRIGITA	ACETATNA CELULOZA	AVTOR: LUKA PIBER	HISICA	SKOTSKI POP PEVEC (MIDGE)	SPET, ZNOVA	ZENSKO IME	NENASICENI OGLJIKOVODIKI
SLOVENSKI PREGOVOR																	OTEKLINA OD UDARCA					
STROKOV. ZA VRSTO ENERGIJE																	OBMOČJE UČENCEV IZDELEK					
BELA MASNA SRAJCA					CUNJAR KRALJ V SPARTI						IZRAZANJE OČITKOV NASKALNA ZELIKA									RDECI KRIZ OTOK V DONAVI		
ZUPAN PRI NAS POD FRANCOZI				INDIJAN. CEVELJ IT. KIPAR (MARINO)								STROJ LESK, SUJAJ							CITROEN. AVTO KATAJSKA LUKA			
KUSCARJI TOPLIH DEZEL						OTOKI JUZ. OD NOVE GVINEJE	MESTO AALST	GLAS OB PLOSKEM UDARCU							NEGATIVNI ION	MAKED. PRAZNIK KOS SUKANCA						
MORSKA SKOLJKA								STARI SLOVANI					CVETNA BARVILA ZAVETJE PRAČLOVEKA									
SELEN		MADRIDSKI SPORTNI KLUB MOSTOVZ						KOMI, SIRJENI									POKRIT BALKON RIM. NARAVOSLOVEC				LOMLJENJE	TURSKI VELIKAS
TENORIST PLANINSEK								EISENHOWER PIVO				BOJ TALU						SLAVNOST OSEBNI ZAJMEK				
VELIK GORSKI VRH							MEDLA SVETLOBA			POKLIC								OBLOGA				
IZOTOP TORIJA						POD				SL. MINISTRICA (RINA)							VSEBINA MISLI					

EKOLOGIJA

Baltiško morje postaja kloaka brez življenja

Več kot pet desetletij brezobzirnega onesnaževanja

Baltiško morje in njegova obala je po petih desetletjih, ko so se vanj stekali različni industrijski odpadki in kanalizacija, tako onesnažena, da nekaterim zivalskim vrstam že grozi izumrtje; med ogroženimi zivalskimi vrstami je baltiski sivi galeb in več pticjih vrst. Da bi preprečili se večjo katastrofo, so lokalne oblasti in nekatere tuje družbe izdelale nacrt za ekološko sanacijo morja in obale.

»Potrebno je čimprej ukrepati, saj bo treba dolgo časa, da bo znova vzpostavljen baltiski ekosistem,« je izjavil Berti Hagerhall, koordinator programa Svetovnega fonda za varovanje narave (WWF). Baltišk morje je s Severnim morjem povezano le z ozkim kanalom med Dansko in Švedsko, ki upočasnjuje tok in tako preprečuje naravno čiščenje morja.

»Ker priteka v Baltišk morje le majhna količina nove vode, je Baltik hitreje in bolj onesnažen,« je povedal Ulrik Kautsky, pomorski biolog iz univerze v Stockholmu.

Stirinajst držav, ki jih skrbi onesnaženost baltičke obale, je podpisalo skupni projekt za ekološko sanacijo Baltika. V njem je seznam 124 največjih onesnaževalcev, ki jim je treba nameniti največ pozornosti. 98 jih je v državah nekdanjega vzhodnega bloka - Rusiji, Estoniji, Latviji, Litvi, Belorusiji, Ukrajini, Poljski in Češki, kjer varovanju narave oblasti doslej niso namenile nobene pozornosti. Socializem so hotel postaviti na temelju teške industrije in zadrugnih farm, vendar niso nikdar pomislili, da uničujejo naravno okolje.

Med kraji, ki so vključeni v seznam največjih onesnaževalcev, je industrijsko območje na jugu

Poljske, kjer tovarne svoje odpadke in pesticide odlagajo v reko Vislo, ki se je spremenila v pravo greznico.

Po podatkih Svetovne banke se tudi iz St. Peterburga vsak dan v morje Finskega zaliva izteče več

kot milijon kubičnih metrov umazanih in kanalizacijskih odpadkov. Latvijsko pristanišče Klaipeda je dolgo odlagalo svoje odpadne vode v zaliv Curonian, zato so bile v veliki nevarnosti ptice selivke, ki se tam ustavljajo med letom od vzhodne Afrike do Arktike. Med ogrožene zivali po mnenju naravovarstvenikov med drugimi sodijo velika zagarica, rdeča raca in bezeg. Samice baltičkega sivega galeba postajajo neplodne, ker se hranijo z

onesnaženo hrano, izumira tudi slanik.

Zapuščina komunizma ni le zgodba o visokih tovarniških dimnikih in zastrupljenih vodah; nacrtovalci sovjetske politike in KGB, ki so iz Moskve upravljali baltičke države, so kmete silili v zadrugništvo, več sto tisoč so jih preselili v Sibirijo. Zapuščene kmetije so v poznih 40. letih začela prerascati drevesa in močvirja, ki so čistila umazani iz sovjetskih tovarn in farm. Stopnja onesnaže-

TURIZEM V AZIJI

Rojevajo se nove velesile

Med njimi je tudi Indija

Turisti, ki želijo spoznati eksotične kraje, se čedalje bolj zanimajo za jugovzhodne in južne predele Azije. Po ocenah ekonomistov razvoj turizma tamkajšnjim ljudem omogoča boljše življenje.

»Turizem se v bogatih azijskih državah izredno hitro razvija. Nobenega dvoma ni, da je pametno vlagati v razvoj turizma. Indija je lani od turizma iztržila 2,23 milijarde dolarjev, to je 12 odstotkov več kot leta 1993,« je povedal direktor indijskega združenja turističnih organizacij. Lani pozimi je zaradi kuge državo res obiskalo manj turistov, vendar so letos vsi pomembnejši hoteli zasedeni, posredniki, ki organizirajo ogleda slavnega Tadž Mahala in drugih znamenitosti, pa imajo tezeve pri iskanju prostih terminov.

»V vzhodni Aziji je letna rast turizma 6,5-odstotna, v južni pa šestodstotna. Tako hitro se turizem ne razvija nikjer drugje na svetu. Zadnja leta se čedalje več turistov odloča za obisk Azije, saj je Evropa za mnoge manj zanimiva. V naslednjih petih letih lahko pričakujemo 20-odstotno povečanje stevila potovanj v te dele sveta, zato se bodo razvijale tudi vse druge dejavnosti, ki so povezane s turizmom. Gospodarstvo se razvija, ceprav v zahodnih državah dozivlja recesijo,« je povedala predstavnica indijske vlade.

V zadnjih treh letih, ko so se v Indiji začele reforme, se je spremenila tudi podoba države v tujini. Priznala je, da je bila vsa država bolj zaprta, lahko bi jo primerjali s

tancico prek Tadž Mahala. Indijci se zavedajo, da ljudi privlači predvsem indijska mistika. Seveda sta v zadnjem času tudi tekmovanji za miss univerzum in miss sveta pomagali pri predstavitvi države v svetu.

Tudi vlada premiera P. V. Narasimha Raa namenja razvoju turizma veliko pozornost. Lani je Indijo obiskalo več kot 1,8 milijona turistov, pričakovati pa je, da se bo v prihodnje čedalje več ljudi srednjega sloja odločalo za potovanje po azijskih državah. Indijo obišče veliko turistov iz sosednjih držav, vendar so najpomembnejši tisti iz Evrope, saj imajo tudi največ denarja.

Vodja poslovalnice letalske družbe Air France v Indiji pričakuje, da bo stevilo francoskih turistov, ki bodo letos in v prihodnjih letih obiskali Indijo, doseglo 200 tisoč, kar je trikrat več kot zdaj. »V Indiji zivimo dobro leto in odkril sem vrsto razlogov, zaradi katerih je ta del Azije vredno obiskati. Tudi Vietnam postaja turistično zanimiv, ker je po mnogih letih vendarle odprl vrata tujcem,« je povedal.

Predstavniki neke druge turistične agencije je dodal, da v Evropi vsako leto prodajo skoraj enako stevilo letalskih vozovnic za Združene države Amerike kot za Azijo.

»V Nemčiji je turistično potovanje na Srilanko le nekaj mark dražje kot letalska vozovnica do New Yorka. Tudi v Kolombu dobite za marko več kot na Manhattnu,« je poudaril nek indijski turistični delavec.

Sonali Verma, Reuter

NAČRT ZA OČIŠČENJE BALTIKA

Vlade in mednarodni finančniki so začeli uresničevati več milijard dolarjev vreden projekt za očiščenje onesnaženega Baltičkega morja. V Baltiku so tujni neplodni, ker lovijo zastrupljene ribe, izumirajo pa tudi baltičke sledi.

Klaipeda: neprečiščene odplake se izlivajo v Kuronsko laguno, kjer ogrožajo ptice selivke, ki se tam ustavljajo na svojih letih med Afriko in Arktiko.

V Baltišk morje voda prihaja in odhaja skozi razmeroma ozek preliv, zato je naravno samoprečiščevanje morja močno upočasnjeno.

REUTER

baltička sled

Sankt Petersburg: dnevno se iz mesta v Finski zaliv izlije milijon kubičnih metrov neprečiščjenih odplak.

baltički tjučenj

IRAN

Dežela na nekdanjem stičišču med vzhodom in zahodom (2)

Zivljenje na planoti omogočajo dolgi podzemni kanali, po katerih dovajajo vodo z bližnjih gora do vasi in mest. Vsakodnevna rdeča nit življenja v teh krajih je preživetje. V teh razmerah revščina ne pomeni nikakršne sramote. Ni čudno, da so prebivalci te planote pokrajino ob Kaspijskem jezeru, kjer je obilo vode in kjer poleg raznovrstnega sadja raste tudi riž, poimenovali raj in to tisti raj iz Korana.

Iran je bil dolgo dežela, kjer sta se stikala vzhod in zahod. To je sicer pomenilo odlično možnost za trgovanje, se več pa je bilo neprijetnih strani. Po ozkem rodovitnem pasu med gorami na severu in slanimi pu-

scavami na jugu so potovale nestete horde ljudstev in roparskih tolp.

Vsak tak val je najprej izropal in opustosil to ozko in dolgo mostišče med vzhodom in zahodom, nato pa se je umiril, naselil in se nazadnje pustil asimilirati ljudstvu, ki je bilo ze dolgo vajeno takšnih napadov. Arijsko osnovo iranskih vasi - Ariji so se tu naselili v 9. stoletju pred našim stetjem - so tako dopolnile druge kulture in narodi: Mongoli, Turkmenci, Arabci, Kurdi, Beludži....

Vendar pa je skupen razvoj vere, književnosti in življenjskih navad premostil vse razlike. Najsi bo tega ali onega porekla, vasčan po tradi-

ciji prebiva v majhnih zaselkih, v hiši iz ilovice, v kateri je glava družine moški, mali kralj. Večina prebivalcev Irana se ima za potomce Arijev. Tu je se močna skupina Kurdov na severu, ki razpeta med Iranom, Irakom, Sirijo, Turčijo in Rusijo ze tisocletja v nenehnih bojih in nemirih isče pot v skupno domovino. Druga manjša nomadska ljudstva, ki se prezivljajo z živinorejo v puscavi ali v obmejnih gorskih pokrajinah, se ne obremenjujejo z državnostjo. Zivijo svoje odmaknjeno zivljenje zaprte plemenske skupnosti in v nenehnem premikanju pri iskanju paze ne priznavajo državnih meja.

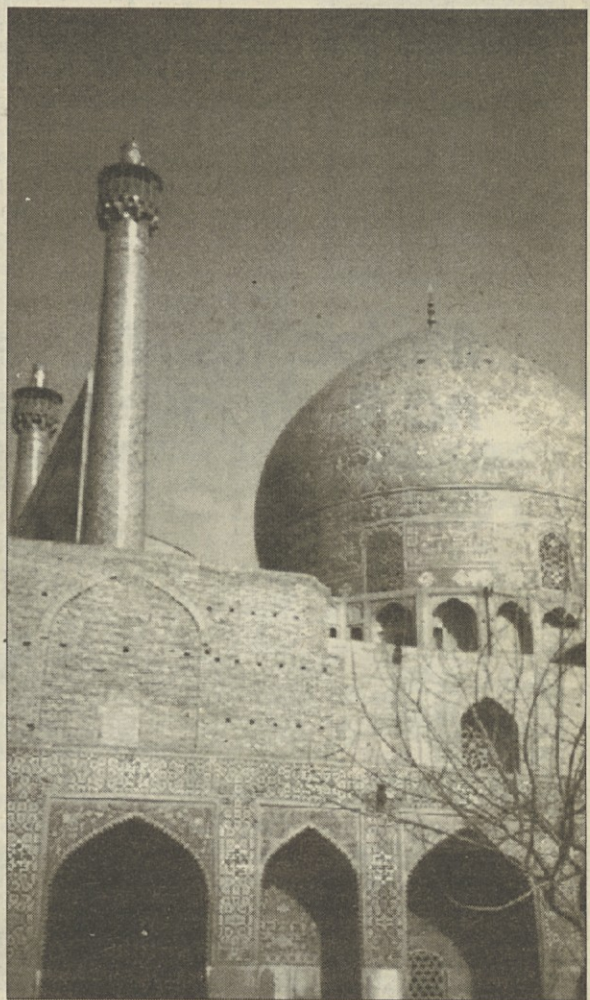
Tudi midva sva pri

prodiranju na vzhod slazez to ozko in dolgo mostišče. Imela sva občutno lažjo pot kot najini predhodniki pred stoletji in tisocletji. Z veseljem sem ugotovil, da revolucija ne pomeni nujno tudi uničenja zasebne lastnine, kot je bilo vtisnjeno v moji s realsocializmom pokvarjeni zavesti. Zasebne avtobusne zveze med mesti so odlično delovale. Vozni park je bil sicer sestavljen iz zastarelih, najmanj dvajset let starih avtobusov znamke mercedes, vendar so bili v notranjosti samo trije sedeži v vrsti, kar je ob majhnem številu potnikov pomenilo nepricakovano udobje.

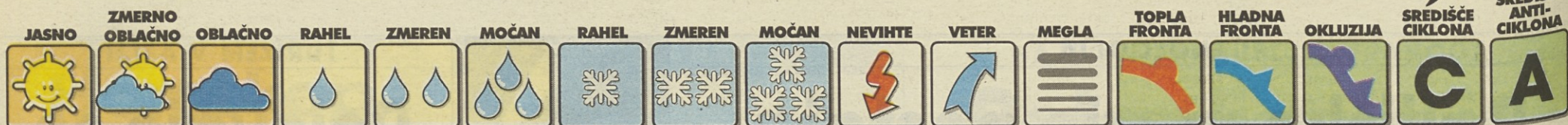
Tezave so nama povzročale le avtobusne po-

staje, ki so bile pravzaprav garaje posameznih prevoznikov. Ko sva premagala pot, ki jo je obvladoval en prevoznik, je bilo treba poiskati naslednjega, drugo garazo, ki pa je bila pogosto na drugem koncu mesta. Nezanje jezika in nezaupanje Irancev do tujcev nama pri tem nista bila v pomoč. Najina prva postaja je bilo mesto Isfahan. Dosegla sva ga po celodnevni vožnji po suhih gricevnati pokrajini.

Mesto so zaradi njegove lepote imenovali tudi »pol sveta«. V središču mesta so vodili dolgi dvoredi, nanje pa so mejili vrtovi, na katerih so se v soncu lesketali majhni vodometi. Janez Jaklič (Se nadaljuje)

Mošeja v Isfahanu (Foto: Janez Jaklič)

VREMENSKA SLIKA

Cez srednjo Evropo se pomikajo oslabiljeni frontalni valovi, ki na vreme pri nas vplivajo le s povečano oblačnostjo. V visinah s severozahodnimi vetrovi doteka tople in bolj suh zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.10 in zšlo ob 20.56. Dan bo dolg 15 ur in 46 minut. Luna bo vzšla ob 0.25 in zšla ob 12.38.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C
Mura	13,8
Sava (Radovljica)	10,0
Sora	11,6
Ljubljana	13,2
Savinja	-
Vipava	10,1
Jadransko morje (Koper)	22,8

	°C
Crikvenica	15,0
Malinska	18,0
Sibenik	19,0
Porec	19,0
Split	20,0
M. Losinj	20,0
Dubrovnik	20,0

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: SE 4 do 8 vozlov
popoldne: NW 4 do 8 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: 1.37 najvišje 11 cm, ob 8.16 najnižje -34 cm, ob 15.48 najvišje 32 cm, ob 22.47 najnižje -8 cm.
Jutri: ob 3.04 najnižje 0 cm, ob 9.11 najvišje -23 cm, ob 16.55 najvišje 32 cm, ob 00.32 najnižje -17 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	23
1000 m	18
1500 m	13
2000 m	10
2500 m	7
2864 m	4

BIOPROGNOZA

Vpliv vremena ne počutje in razpoloženje ljudi bo ugoden in spodbuden.

VOX POPULI

Vest je tozilec, sodnik in rabelj hkrati.

Otroci se vsemu čudijo, starci nicemur...

DANES

Slovenija: Danes bo prevladovalo oblačno in suho vreme. Najnižje jutranje temperature bodo od 11 do 16, najvišje dneвне od 23 do 28 °C. Sosednje pokrajine: Ob Jadranu in v severni Italiji bo sončno, drugod delno jasno z zmerno oblačnostjo in suho.

JUTRI

V Sloveniji: V torek bo sončno in toplo. Obeti: Tudi v sredo bo sončno in zelo toplo.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA SE RES JE

Dojenčkov jok v zidu

TELAVIV - Petdesetletna zakonca iz arabske vasi Ara v spodnji Galileji nimata več miru, odkar se je začel iz enega zidov njune hiše razlegati novorojenčkov jok. V svojem 30-letnem zakonu nista imela otrok, po vasi pa se je razširila govorica, da se je v njunem domu nastanil duh »gin«. Hisa je tako postala cilj romanja številnih sosedov in znancev, ki naslanjajo usesa na severni zid. Ti »obiski« pa so počasi prerasli v pravo histerijo, tako da sta morala zakonca dodobra utrditi vhodna vrata, kar pa ni zaleglo, da ne bi neznanec v njuni odsotnosti vdrl v hišo kar skozi okna.

Odkrili gen dolgega življenja

LONDON - Raziskovalci Univerze v Coloradu so odkrili gen dolgega življenja, in sicer pri nekem črvu. Tako je zapisal znani londonski dnevnik The Sunday Times v svoji včerajšnji izdaji. Genu so dali ime »Age1«, odkrili pa so ga pri mikroskopskem zemskem črvu, ki ga znanstveniki poznajo z latinskim imenom »Caenorhabditis elegans«. Če bodo odkrili podoben gen pri človeku, potem bi se po mnenju raziskovalcev človeško življenje lahko podaljšalo za najmanj 40 let. Poskusi z omenjenim črvom so namreč pokazali, da gen omogoča regeneracijo celic, s pomočjo katere se je življenjska doba poskusnih primerkov povečala povprečno za 65 odstotkov. Po mnenju znanstvenikov naj bi bilo odkritje velikega pomena tudi za boj proti raku.

Neobjavljen rokopis Marka Twaina

NEW YORK - Danes bo ameriška revija The New Yorker prvič objavila 15 strani iz romana Marka Twaina Prigode Huckleberryja Finna, ki je prvič izšel leta 1885. Rokopis so odkrili že pred 5 leti na nekem podstresju, niso pa ga se objavili zaradi spora, ki se je vnel okrog njegovega lastništva. Twainov roman pripoveduje prigode mladenice, ki je sprt z družbo, in je med drugim znan po tem, da je napisan v prostem narečnem jeziku. Pred nedavnimi najdene strani pa obsegajo pripoved temnopoltega fanta, kako se je neke noče boril s strahovi v secirnici svojega gospodarja. Bajne se je sam Twain odločil, da jih ne objavi po nasvetu žene Olivie.

Bo prazni pedestal zasedla Thatcherjeva?

LONDON - Ni izključeno, da bodo na prazni pedestal, ki že dolga leta zija ob Nelsonovem kipu na osrednjem londonskem trgu Trafalgar Squareu, postavili kip bivše predsednice britanske vlade Margaret Thatcher. Kraljevi umetnostni akademiji, ki že dalj časa zbira predloge v tem smislu, so namreč že mnogi svetovali, naj se odloči za »železno damo«. V prejetih predlogih je namreč Thatcherjeva na drugem mestu takoj za kraljico Elizabeto II., vendar upoštevati je treba, da je slednja v resnici izven konkurence, in sicer zato, ker sama noče, da bi ji postavljali kipe, dokler je pri življenju.

V Iranu utone veliko kopalcev

TEHERAN - V nekaj tednih je v iranskem delu Kaspijskega morja utonilo kar 10 ljudi. Vest je objavil iranski dnevnik Salam, ki je pristavil, da je v lanski poletni sezoni v Iranu utonilo skupno 278 kopalcev. Zanimivo je, da se večina teh smrtnih nesreč pripeti v samotnih in nenadzorovanih krajih. Mnogi povezujejo ta podatek z dejstvom, da je v Iranu prepovedano skupno kopanje moskih in žensk. Očitno pa se v to marsikdo noče udati in tako se dogaja, da se mnogi hodijo kopat na samotne plaže, daleč od oči organov javne varnosti, pa tudi, žal, daleč od oči kopalških mojstrov in drugih navadnih kopalcev, ki bi lahko priskočili na pomoč.

Močan veter ustavil ovijanje Reichstaga

Diana in Charles ostaneta v zakonu

LONDON - Charles in Diana sta se v interesu svojih otrok in monarhije odločila, da ne razvezeta zakona. Po pisanju včerajšnjega Sunday Expressa naj bi bil par dosegel zasebni sporazum, na osnovi katerega bi bilo Diani omogočeno sedeti na prestolu v vlogi prestolonaslednikove soproge. Kraljica Elizabeta se ni nikoli odpovedala upanju, da se bo par vendarle pobotal in si je ves čas njune ločitve s pomočjo kraljice matere prizadevala za takšno rešitev. V Buckinghamu medtem opozarjajo, da je se prezgodaj govoriti o »pobotanju«, toda prvi znaki o spremenjenem odnosu med Dianom in Charlesom so vendarle opazni. To sicer ne pomeni, da se je prestolonaslednik odpovedal ljubezenski zvezi s Camillo Parker, vendar se z njo ne pojavlja v javnosti in je sploh skrajno diskreten.

BERLIN - Ameriški arhitekt bolgarskega rodu Christo je začel včeraj navsezgodaj »ovijati« zunanost nekdanjega berlinskega parlamenta Reichstaga, vendar je moral po nekaj urah delo prekiniti zaradi močnega vetra. Specializirana ekipa 90 alpinistov in 120 tehnikov je v starih urah dela raztegnila dve veliki plati čez severno fasado mocnega poslopja, pospremlila pa jo je ploskanje male množice radovednežev. Če ne bo drugih zapletov, bi morali delo končati do 23. junija, Reichstag pa bo ovit v srebrno platno vse do 6. julija.

Motociklisti iz vse Evrope na 9. shodu »Biker Feast«

V Vidmu se je včeraj zbralo okrog 13 tisoč motociklistov. Na svojih jeklenih konjičkih so se pripeljali na 9. shod »Biker Feast«, ki je gotovo eden največjih v Evropi.